

Tisdagen den 21 juni

Kl. 09.00–14.14
15.30–16.08

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:55 för tisdagen den 14 juni i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från konstitutionsutskottet.

§ 2 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

KOM(2016) 400 till kulturutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 15 september*.

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande

2015/16:FiU37 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning
2011–2015

Justitieutskottets betänkanden

2015/16:JuU27 Riksrevisionens rapport om it-relaterad brottslighet

2015/16:JuU35 Fortsatt giltighet av en tidsbegränsad bestämmelse i inhämtningslagen

Civilutskottets utlåtande

2015/16:CU26 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till ny förordning om konsumentskyddssamarbete

§ 4 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2016

Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2015/16:100 delvis) och
Skatteutskottets betänkande 2015/16:SkU25
Redovisning av skatteutgifter 2016 (skr. 2015/16:98)
föredrogs.

Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Sverige är ett litet land med stora internationella företag. Det är företag som under 50, 100 ibland 150 år har placerat Sverige på kartan. De har gjort uppfinningar, skapat välstånd och gett människor bra arbeten. Och de har fått många svenskar att känna stolthet. Ett framgångsrikt näringsliv är grunden för välfärdslandet Sverige och är en viktig del av den svenska modellen.

Att Sverige är litet understryker också omvärldens roll för att företagen ska växa sig stora. Där ute finns marknaden. Där finns också konkurrenterna. Då måste man välja hur man vill se på det som nu händer ute i världen. Man kan förstås vila i de fina svenska tillväxttalen, och mest slå sig till ro, eller så ser man att den stora värld som omger vår lilla ekonomi just nu är ovanligt fylld av ekonomiska, politiska och geopolitiska risker, som oroar både människor och marknader. Det räcker att nämna Storbritannien, USA, eurozonen, Japan, Ryssland och Brasilien – men också Norge och Finland – för att inse att en bra ekonomi inte är något självklart.

Svensk ekonomisk politik borde nu handla om hur Sverige kan rusta sig starkare för problem som kan komma i framtiden. Det borde handla om hur vår konkurrenskraft kan utvecklas, hur utgifterna kan hållas i schack och vilka nya reformer som borde planeras.

Precis där ligger en grundläggande skillnad i synen på den svenska ekonomin. Statsministern tittar på den höga tillväxten och på den låga arbetslösheten bland välutbildade och tycker att det är surrealistiskt att inte alla svenskar ser att utvecklingen går åt rätt håll. Vi andra ser tillväxten, men också annat. Vi ser att de offentliga utgifterna ökar där de borde minska och att sysselsättningen bland nya i Sverige minskar när den borde öka.

Regeringens nyktraste analys hittills finns i vårbudgeten på s. 131. Där bedöms utanförskapet öka till 1 miljon personer 2020 till en kostnad av 77 miljarder kronor. Det tycker jag är surrealistiskt.

Med 4 procents tillväxt kan man dölja en hel del dålig politik. På samma vis som alla varsamma bostadsköpare nu frågar sig om de kommer att klara av bostadslånen även om räntan är 4 procent borde en ansvarsfull finansminister fråga sig om vi kommer att klara av de här offentliga utgifterna även om tillväxten *inte* är 4 procent.

Fru talman! Regeringen missköter ansvaret för svensk ekonomi på tre viktiga områden.

För det första är den så kallade samarbetsregeringen ingen reformregering. Om Sverige ska klara av de integrationsutmaningar som följer i flyktingkrisens spår kan det inte tillåtas ta 8 år innan ens var fjärde nyanländ är självförsörjande, eller 15 år innan ens var tredje är det.

Det är bråttom nu. Gör vi fel under de kommande formativa åren får vi ångra det i decennier. I mer än var tredje svensk kommun är arbetslösheten bland utrikes födda över 30 procent. Det har gått upp från var tionde kommun för fem år sedan. Då ingår ändå inte alla de som kom till Sverige under förra året i statistiken. Redan i dag är arbetslösheten för utomeuropeiskt födda fyra gånger högre än för dem som är födda här.

Sverige har prövat utanförskapet och bidragsberoendets väg förut. Gör inte det en gång till!

Det andra stora reformområdet borde handla om bostadspolitiken. Regeringen bjöd i vintras in Alliansen till bostadssamtal. Men om man vill göra stora överenskommelser räcker det inte att vara många partier. Man måste också ha ett stort innehåll och en tydlig färdriktning. Det hade inte regeringen. De ville bara ha själva överenskommelsen.

I går stod det klart för oss att det som regeringen har tänkt sig helt enkelt inte duger. Regeringen vill inte liberalisera strandskyddet, inte minska på statliga riksintressen som hindrar kommuner från att bygga, inte ta bort länsstyrelserna som överdomare, inte minska antalet överklaganden, inte ändra reglerna för nya naturreservat, inte tillåta friare andrahandsuthyrning och inte sänka flyttskatterna för dem under 65.

Och allt det de inte ville göra skulle inte finansieras genom att minska de meningslösa byggsuventionerna. Därför sa Alliansen tack, men nej tack.

Sverige har ibland gjort historiska reformer, sådana som man talar om i termer av tiden före reformen och tiden efter reformen. Pensionsreformen är en sådan. Det kommer sannolikt även migrationsuppgörelsen att vara. Men det behövs ingen stor överenskommelse för att utreda strandskyddet en gång till.

Man brukar säga att ambitiösa regeringar kan drabbas av reformtrötthet efter hårt arbete. Den här regeringen ger det begreppet en helt ny innebörd. Den är för trött för att orka reformera.

Fru talman! För det andra inser inte regeringen vidden av den svenska skolans problem. Många skolor i Sverige är bra. Det går också bra för många elever. Men för andra går det katastrofalt dåligt. Var sjunde elev lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet. Av de barn som kommer till Sverige efter skolstart är det ännu fler, fler än hälften. Vi vet från social forskning att inga barn får så illa av att lämna nian utan fullständiga betyg som de utsatta barnen, de som redan från början har haft en tuff start.

Många kommunala skolor är naturligtvis utmärkta, men av de 50 sämsta skolorna i Sverige är 44 kommunala. Trots det finns det bara en enda skolfråga som regeringen vill prata om – den om exakt hur många procents överskott en friskola ska få ha. Man pratar inte om utbildningens kvalitet eller om hur vi bäst får stopp på de dåliga skolorna. Regeringen är emot föräldrarnas rätt att själva välja – och välja bort – skola men låtsas bekymra sig över några friskolors resultaträkning.

När statsministern säger att 60 000 svenska barn är till salu på börsen är han föraktfull mot tusentals svenska familjers skolval, och han utfärdar en politisk bannbulla över dem som jobbar i svenska friskolor. Men värst är den illa valda cynismen i hans liknelse. Det finns många barn i världen som på riktigt utsätts för vidrig kommersiell barnhandel. Och vore det verkligen som statsministern säger – att barn är till salu – får man hoppas

att han skulle agera lite kraftfullare än att invänta resultatet av en utredning som kommer till hösten.

Fru talman! För det tredje är regeringens ekonomiska politik skadlig för det svenska näringslivet. Det tydligaste exemplet på det just nu är regeringens idé om att tvinga alla arbetsgivare att betala 25 procent av sjukfrånvaron över 90 dagar. Det är obegripligt av flera skäl, bland annat för att den regering som rev upp tidsgränserna i sjukförsäkringen, trots att det ökar sjukfrånvaron, nu vill utsätta alla arbetsgivare för extra kostnader, trots att ingenting talar för att det minskar sjukfrånvaron. Regeringen borde ta intryck av remissinstansernas hårda kritik och dra tillbaka förslaget.

Det allvarligaste är att små privata företag kommer att drabbas av ekonomisk osäkerhet. Regeringens förslag kanske är kostnadsneutralt om man slår ihop all sjukfrånvaro och alla arbetsgivare, men för ett enskilt litet företag kan konsekvenserna bli förödande. Kommer verkligen fler att våga anställa en till då?

Ifall regeringen ändå, till varje pris, vill lägga mer av kostnaden för sjukfrånvaron på arbetsgivaren bör man i så fall begränsa det till enbart den offentliga sektorn. Där är sjukfrånvaron ett betydligt större problem än hos privata företag. Där är arbetsgivarna stora. De har många anställda och hela personalavdelningar. Det vore klädsamt om politiken föregick med gott exempel. Om regeringen är övertygad om goda resultat, visa det då först i de verksamheter som politiken själv ansvarar för!

Till sist, fru talman! Man måste kunna ställa minst tre krav på en seriös regering – oavsett färg:

- Regeringen måste förstå vad som händer i omvärlden och hur det påverkar Sverige.
- Regeringen måste förstå vilka problem vi själva har här i Sverige.
- Regeringen måste ha en plan för Sveriges framtid.

I Alliansen lärde vi oss under åtta år att det är svårt att regera, att ingen regering är felfri. Men vi lärde oss också att man behöver en plan, en idé om vart Sverige ska och hur vi når dit. Den plan som Moderaterna har presenterat rymmer inga hemliga ingredienser som i ett trollslag löser alla problem. Sådana finns inte. Men planen hänger ihop och har en riktning.

Den handlar om att ett kärvt ansvar för Sveriges ekonomi är nyckeln till en långsiktigt hållbar politik.

Den handlar om nolltolerans mot dåliga skolor, oavsett vem som driver dem och oavsett om eleverna vill bli kärnfysiker eller kemilärare eller vill driva en kemtvätt.

Vår plan handlar om att arbete och ansträngning alltid ska löna sig. Vi vill ha höjda krav i bidragssystemen, ökade incitament till arbete och lägre skatt på låga inkomster. Det ska alltid löna sig att gå från socialbidrag till arbete.

Och planen handlar om tillväxt i hela Sverige, ett bra företagsklimat, så att fler vill starta företag och så att fler kan få jobb i dem.

Sist men inte minst handlar vår plan om den otrygghet och kriminalitet som hotar friheten i vardagen. Vi behöver ha fler poliser och ta kompromisslös ställning för alla dem som bor i utsatta områden där mobben tror att det är den som bestämmer.

Man måste inte gilla just vår plan. Men när regeringen nu regerar genom samverkansgrupper, samordnare, processledare, råd och delegationer devalverar regeringen trovärdigheten för svensk politiks förmåga att först se problemen och sedan göra något åt dem.

(Applåder)

Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! De gamla partierna har försatt Sverige i ett väldigt allvarligt läge med segregation, utanförskap, splittring och en skyhögt arbetslöshet bland utrikes födda, i synnerhet bland utomeuropeiskt födda. Det kan belysas på flera sätt, bland annat genom att utrikes födda står för mer än hälften av den totala arbetslösheten. Det innebär rent konkret att utan denna djupt ansvarslösa invandringspolitik, ja, då hade regeringens jobbmål om lägst arbetslöshet i EU till 2020 faktiskt redan varit uppnått. I stället framstår målet som alltmer orealistiskt, närmast utopiskt, och sågas längs med fotknölnarna av oberoende instanser och expertmyndigheter, ja, faktiskt nästan av Finansdepartementet och statsråden själva.

Det finns minst 55 så kallade no go-zoner där samhället i princip har kapitulerat. Räddningstjänst, ambulans, hemtjänst och även kollektivtrafiken vågar sig inte fram i dessa områden. Polisens våldsmonopol har brutits och ersatts av gangstrar och småskurkar.

Jag vill vara tydlig med att betona två saker.

För det första: Nej, vi skyller inte denna situation på de invandrare som har kommit till detta i övrigt fantastiska och vackra land – en del av dem, ja, men absolut inte merparten. Vi skyller denna situation på ansvarslösa politiker från de sju andra partierna som har fått härja fritt i denna kammare under alltför lång tid och tagit beslut helt och hållet utan konsekvensanalys, utan den minsta respekt för folkflertalets vilja och utan minsta tillstymmelse till rationellt och pragmatiskt tänkande. Det är inte deras fel, det är ert fel.

För det andra: Situationen med en så pass massiv invandring som vida överskrider det som Sverige har en rimlig kapacitet att hantera och absorbera har inte uppstått ur tomma intet. Den har uppstått genom medvetna politiska beslut tagna i denna kammare. Det råkar faktiskt, hör och häpna, finnas ett samband mellan politiska beslut och konsekvenserna därav. Vill man med en dåres envishet driva västvärldens mest kravlösa invandringspolitik, då blir också resultatet därefter.

Fru talman! Denna totala avsaknad av självinsikt och självkritik stör mig något enormt. ”Det uppstod en situation som vi inte hade planerat för” eller ”vi kunde inte ha förutsett detta” har vi fått höra ganska många gånger. Att inte skylla ifrån sig när man gjort något dumt eller fel fick jag lära mig av min far när jag var fem eller sex år gammal. Att inte ta ansvar för sina egna handlingar och beslut, det påvisar en synnerligen flagrant avsaknad av politiskt ledarskap, vilket denna regering har visat prov på under snart två år.

Vi behöver göra flera saker, fru talman, för att Sverige ska komma tillbaka i en positiv trend med optimistiska förhoppningar om framtiden.

Vi behöver i det närmaste ett totalstopp för utomeuropeisk asyl- och anhöriginvandring till Sverige under överskådlig tid. Och det är inte konstigare än att man tolkar de internationella konventionerna och våra egna lagar på så sätt att alla har rätt att söka asyl, medan ingen har rätt att fritt

välja asyländ. Så funkade det. Sverige är inte första så kallade säkra land, med mindre än att det råder krig i Norden eller möjligen i Baltikum. Det duger inte att vara nöjd med att det bara kommer mellan 500 och 1 000 asylsökande i veckan. Siffran bör vara noll.

Givet den situation som råder vill Sverigedemokraterna ha totala gränskontroller, inte partiella, allra helst tillsammans med våra nordiska grannländer för att på så sätt bibehålla rörligheten och dynamiken i den nordiska arbetsmarknaden. Det duger inte att som ansvarigt statsråd hävda att det rör sig om en polisiär fråga. Det är det inte. Det är uteslutande en politisk fråga. Återigen: Den här skylla-ifrån-sig-mentaliteten tycks vara inbyggd i Socialdemokraternas DNA.

Vi måste också komma till rätta med problematiken kring illegala immigranter och med dem som gömmer sig undan myndighetsbeslut. Vi ska kraftigt öka resurserna för avvísning och utvisning av dem som vistas i det svenska riket utan tillstånd. Den som organiserat och uppsåtligt hjälper till att gömma illegala immigranter ska dömas för detta i domstol. Den som har ljugit, hotat eller mutat sig till ett uppehållstillstånd ska fråntas detta och omedelbart utvisas. Och, givetvis, den person som inte är svensk medborgare och begår ett brott har självantagit sig rätten att vistas i Sverige. Jag är helt övertygad om att jag inte är ensam om att bli upprörd när man läser om fall där andra staters medborgare begår mycket grova brott i Sverige, men där åklagaren inte ens orkar väcka frågan om utvisning. Det är inte acceptabelt.

Fru talman! Kan vi komma till rätta med det här, då kan vi också börja höja blicken och se något längre fram, börja agera och inte bara reagera, bli konstruktiva och på allvar bygga en gemenskap. Vi ser inte bara problem i dessa tider, vi ser också möjligheter framöver. Vi vill på många olika sätt se en strävan mot gemenskap, samhörighet, delaktighet, solidaritet och tillhörighet i medborgarskapstanken.

Vi vill inte ha särlösningar i arbetsmarknadspolitiken baserade på ursprung. Vi vill definitivt inte ha segregerade skatteskalor på etnisk basis, vilket har föreslagits. Vi vill inte ha lägre löner för nyanlända. Faktum är att vi inte vill ha lägre löner för någon, däremot vill vi ha total skattefrihet för alla som har låga löner, alldeles oavsett ursprung.

Vi vill ha en effektiv jobbpolitik som gynnar alla grupper som står utanför arbetsmarknaden. Sänk arbetsgivaravgiften kraftigt för de mindre företagen! Säg nej till Socialdemokraternas förslag om ökade sjuklönekostnader för dem som anställer! Gör i stället tvärtom, låt staten bära en större börda och företagen en betydligt mindre! Säg för övrigt nej till hela den socialistiska doktrinen att det är politiker som skapar jobb, och låt oss i stället erbjuda rätt verktyg åt den privata sektorn att växa!

Låt oss satsa på utbildningar som vi vet ger resultat, på praktiska lärlingsutbildningar och på Myndigheten för yrkeshögskolan, i stället för på flumutbildningar på Södertörn som ingen i näringslivet har någon som helst nytta av. Premiera de studenter som läser till ett bristyrke och premiera de lärosäten som fokuserar på kvalitet och på arbetslivsanknytning i stället för på kvantitet.

Fru talman! I min värld kan en människa bara dömas utifrån två parametrar: ens bevekelsegrund och ens handlingar. Följer man svensk lag och svensk rätt, lär sig det svenska språket och i möjligaste mån arbetar och gör rätt för sig och bidrar till vårt gemensamma välstånd, ja, då är vägen

klar och tydlig för den som vill bli en fullvärdig medlem av denna stolta och anrika nation, med dess mycket brokiga historia av krig, svält och elände men också av innovationer, handel, ingenjörskunskap, tolerans och jämlikhet, respekt för varandra och kärlek till det allra högsta goda: vår frihet.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation.

I detta anförande instämde Crister Spets (SD).

Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! När vi samlas för denna debatt håller Europa och världen andan – men inte på grund av vår debatt utan därför att Storbritannien på torsdag går till valurnorna för att avgöra hur dess egen men troligen också Europas närmaste framtid kommer att te sig.

Valet står mellan att lämna eller stanna kvar i vår europeiska union. Väljer våra engelska, skotska, walesiska och nordirländska vänner att stanna kvar i unionen rensar vi Europas himmel från *ett* orosmoln. Det ger oss kraft att fokusera på att ta oss an de övriga: ett klimathot som måste mötas, en ekonomisk tillväxt som måste stärkas och en migrationspolitik som måste bli gemensam.

Brexit eller bremain påverkar Sverige i grunden men är något som vi i mycket liten utsträckning kan påverka själva. För ett litet land som Sverige är det ju så verkligheten ter sig. Det är fler saker som påverkar oss och vår ekonomi än vi själva kan påverka. Det får vi leva med. Desto viktigare blir det då att verkligen se till att göra de hemläxor och göra de reformer som vi faktiskt själva äger inflytande över. Vi måste bygga Sverige så starkt vi kan med de verktyg vi har.

Sverige har ett stort reformbehov de kommande åren. Centrala samhällsområden måste reformeras i grunden. Ska Sverige fortsätta att vara ett av världens rikaste välfärdsländer måste vi ta tag i de obalanser vi ser växa fram framför allt på arbets- och bostadsmarknaden.

Fru talman! På 1990-talet var det först efter en rejäl ekonomisk kris som Sverige kunde samla sig för att genomföra nödvändiga reformer. Det var då vi ställde om många av välfärdens verksamheter, införde dagens finanspolitiska ramverk och fick en självständig riksbank. Mitt och Centerpartiets mål är att det inte ska krävas att krisen slår till innan vi kan samla oss och genomföra de reformer som Sverige behöver.

När det gäller bostadsmarknaden kan jag inte utan nedstämdhet konstatera att nu inte var tiden för de reformer som Sverige behöver. Det fanns ingen grogrund för att förändra skatterna och hyressättningen i nyproduktion och rejält kapa de regleringar som hämmar det svenska byggandet. I stället har vi i dag sett hur regeringen presenterar en lång lista på marginella förändringar och dessutom en fortsatt dyr, dålig och unisont sågad subventionspolitik. Det beklagar jag.

Arbetsmarknaden måste också förändras. Vi måste sänka trösklarna in, så att fler av dem som i dag inte kommer in i arbete får en chans. Vi måste skapa fler jobb totalt sett och öka rörligheten. Vi måste komma ifrån den stelhet som innebär att de som i dag är inne på arbetsmarknaden jobbar över, jobbar helg och sliter ut sig samtidigt som de som är utanför inte jobbar alls. En ny, utvecklad svensk modell skulle kunna inspireras av det

bästa ur bland annat Tysklands framgångsrika lärlingssystem, Storbritanniens imponerande jobbskapande och Danmarks blandning av flexibilitet och trygghet.

Här lyser initiativen från regeringen med sin frånvaro. I stället höjer man skatterna på ungas jobb och genomför förändringar av sjukförsäkringen som aktivt höjer trösklarna in på arbetsmarknaden för dem som redan i dag har svårt att ta sig in. Samtidigt skapar man osäkerhet för de små företag som står i valet och kvalet om de ska våga anställa eller inte.

Facit av den passiviteten kan vi se i regeringens egen vårbudgetproposition. Om fyra år – efter fyra år av vad som verkar bli högkonjunktur – beräknar regeringen själv att läget på den svenska arbetsmarknaden kommer att vara sämre än vad det är i dag: högre arbetslöshet, lägre sysselsättningsgrad och ökat utanförskap. Det duger inte!

Fru talman! Det budgetförslag jag står här för att försvara, som Centerpartiet har lagt på riksdagens bord, heter *Ansvar för framtiden*. Sverige behöver just detta: ansvar för framtiden. Vi behöver ansvarskänsla för samhällsproblemen här och nu, samtidigt som vi inte tappar det kanske viktigaste i ett öppet, tolerant och framgångsrikt samhälle: tron på en bättre framtid, en framstegsoptimism och en vilja till reformer och förbättringar.

Samtidigt som vi i vårt budgetförslag ger polisen och övriga rättsvårdande myndigheter rejäla tillskott – 2 000 nya poliser – ser vi till att öppna upp företagandet genom ingångsföretag där man kan sköta hela sitt företagande i en och samma applikation.

Samtidigt som vi vidtar mått och steg för att dämpa de stora kostnadsökningarna i sjukförsäkringen och a-kassan går vi Spotify, Klarna och andra snabbväxande svenska bolag till mötes och ser till att vi får bättre regler för personaloptioner och tar tag i andra frågor som är viktiga för att dessa våra nya jobbskapare ska kunna stanna och utvecklas i Sverige.

I samma andetag som vi konstaterar att några av de svenska migrations- och integrationssystemen har överlevt sig själva och blivit närmast absurt kostnadsdrivande ser vi till att föreslå rejäla, handfasta reformer för att arbetslinjen ska kunna gälla alla arbetsföra i vårt land, oavsett om du föddes här för 19 år sedan och nyss har tagit studenten eller om du kom hit i går från krigets Syrien.

Sverige måste klara av den dubbla utmaningen att samtidigt som vi kavlar upp ärmarna och löser de problem vi ser här och nu behåller vi framtidstron och optimismen.

Fru talman! Det finns några grundläggande sanningar som vi måste basera Sveriges utveckling och Sveriges ekonomiska politik på.

För det första måste vi skapa fler jobb i hela Sverige – och jobbskaparpotentialen i vårt land finns i de små och växande företagen. De nya jobben växer inte fram i offentlig sektor. De kommer inte i de redan stora bolagen. Det är de små och växande som ska gå från liten till stor. Det är där investeringar innebär fler anställda på lönelistan.

Vi har länge trummat mantrat att fyra av fem nya jobb kommer i de små och växande företagen med upp till 50 anställda. Jag har sett indikatorer på att vi måste se över den siffran och det mantrat. Det börjar snarare bli nio av tio nya jobb i allt fler delar av landet. Därför måste vi hela tiden se de små företagens utvecklingspotential och växtkraft och ha det i första rummet när vi lägger fram våra politiska förslag.

För det andra behöver Sverige mer av grön skatteväxling där höjda miljöskatter växlas mot sänkta skatter på jobb och företagande. I Centerpartiets budgetförslag går vi vidare med ytterligare förslag på detta område. Det är långt över 20 miljarder i skatter som höjs på miljöförstörande verksamheter och där vi krona för krona lägger det på att sänka skatten på jobb och företagande. Det är bra både för miljön och för jobben.

För det tredje, fru talman, måste vi hela tiden ha ordning och reda i ekonomin. De kommande åren, år av högkonjunktur, ser vi hur underskotten kommer att öka. Vi ser hur allt fler av de styråror och riktlinjer vi haft för att hålla vår ekonomiska politik stringent och ansvarsfull överges av regeringssidan: överskottsmålet, krona för krona och utgiftstaket.

På olika sätt har man antingen frångått eller tricksat med de spelregler som ska se till att behålla förtroendet långsiktigt för den svenska ekonomiska politiken. Så kan vi inte ha det. Alliansen och Centerpartiet pekar ut en annan betydligt mer ansvarsfull väg.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation 3.

Anf. 4 MATS PERSSON (L):

Fru talman! När människor tittar på Sverige utifrån ser de ett land med en bra ekonomi och en högkonjunktur och ett land som har gått igenom finanskrisen starkare än många andra länder. Men bakom detta väntar mörka moln, och vi har en regering och ett land som står dåligt rustade för morgondagen och för vad som väntar runt hörnet.

Som en liten öppen ekonomi är vi beroende av vad som händer i vår omvärld. Vi är beroende av utvecklingen i USA, EU och Kina. Vad som händer runt om på jordklotet påverkar svenska företag och därmed också svenska skatteintäkter. Det är basen och utgångspunkten för att ha ordning och reda i statens finanser.

Det är därför det är så allvarligt att Magdalena Andersson nu lånar i en högkonjunktur och bryter mot det finanspolitiska ramverket. I ett läge när Riksbanken bedriver en mycket expansiv penningpolitik väljer regeringen att gasa på utgifterna. Det betyder att Sverige står väldigt dåligt rustat den dag det börjar blåsa på de internationella marknaderna. Det betyder i sin tur att vi har begränsade möjligheter att då värna välfärdens kärna – skolan, omsorgen och vården – eftersom vi vid nästa kris har begränsade resurser och inte har sparat i ladorna.

Det är uppenbart att regeringen saknar en plan och saknar en aktiv politik för att skapa hållbara statsfinanser. När regeringens egen expertmyndighet Finanspolitiska rådet kritiserar regeringen för att den inte gör någonting åt de skenande kostnaderna väljer regeringen samtidigt att satsa pengar på höghastighetståg, trots att vi vet att detta projekt äventyrar statens finanser och också tränger ut annan infrastruktur som är mycket angelägen runt om i vårt land.

Regeringen passar också på att ge ett tydligt uppdrag till Försäkringskassan att strama åt assistansersättningen och rakt som en kil slå mot dem med störst behov av välfärdens kärna.

Fru talman! Sverige möter en allt hårdare konkurrens. Globaliseringen innebär att vi måste tävla med andra länder och att svenska företag är konkurrensutsatta på ett sätt som vi inte har sett tidigare. Det gäller runt om i vårt land. När Spotify för en tid sedan varnade för den dysfunktionella

bostadsmarknaden och svårigheten att attrahera kompetent personal bör vi som politiker ta det på allvar.

Tyvärr möter nu regeringen den dysfunktionella bostadsmarknaden med otillräckliga reformer som gör att vi inte kommer hela vägen fram. Man möter tyvärr inte behovet av attraktiva skatteregler för mindre bolag med någonting annat än tystnad. Från Liberalerna sida säger vi väldigt tydligt: Vi vill se stora reformer för fler bostäder och reformer som gör det möjligt för mindre bolag att attrahera nyckelpersoner.

Fru talman! Den budget som nu ligger på bordet är också till stora delar orättvis. Jag tror på ett samhälle där det lönar sig att utbilda sig, lönar sig att ta ansvar och lönar sig att arbeta. Med klinisk precision ser nu den röd-gröna regeringen till att höja skatterna i allmänhet och inte minst för de människor – barnmorskor, förstelärare och industriarbetare – som nu efter budgeten kommer att betala statlig skatt.

Det är människor som tidigare inte har betalat statlig skatt men som nu kommer att betala statlig skatt. Det är 100 000 personer runt om i vårt land som med regeringens politik nu kommer att bli höginkomsttagare i regeringens retorik. Är det rättvist och rimligt att en förstelärare och en barnmorska inte ska få behålla mer än hälften av den sista hundralappen? Jag tycker inte det.

Fru talman! Vi ser en ny arbetslöshet växa fram. Den som är arbetslös i dag är i regel en person som aldrig varit inne på arbetsmarknaden. Det är en person som riskerar att fastna i ett långvarigt bidragsberoende. Det är en person som riskerar att hamna långt utanför arbetsmarknaden och aldrig komma in på arbetsmarknaden för att få visa framfötterna och få ett nätverk och en känsla av tillhörighet.

I debatten får man ibland intrycket att detta är ett invandrarproblem. Men om man går lite djupare i statistiken ser man att det framför allt är ett problem för dem som har låg utbildning, oavsett om de är födda i detta land eller kommer hit från ett annat land. Ungefär var tredje av dem med kort utbildning har ett jobb i Sverige. Det är en siffra som är alarmerande låg och som vi måste göra någonting åt.

I ljuset av att vi nu ser en kraftig invandring där många människor med låg utbildning kommer till vårt land manar detta till stor eftertanke bland oss politiker. För dem med låga kvalifikationer är arbetsmarknaden i dag ganska stängd. Det har sin grund i att vi har väldigt få enkla jobb i vårt samhälle. De har med medveten eller omedveten tanke rationaliserats bort runt om i det svenska samhället.

Vårdbiträden har ersatts av undersköterskor, och barnskötare har ersatts av sjuksköterskor, för att ta två exempel från offentlig sektor. Från Liberalernas sida föreslår vi väldigt tydligt att det behövs fler enkla jobb in i offentlig sektor i välfärdens kärna med vården, skolan och omsorgen. Det skapar nya vägar in på arbetsmarknaden för människor och betyder också att lärare, sjuksköterskor och läkare kan lägga mindre tid på administration och fokusera på det de är utbildade att göra.

Men det räcker inte med offentlig sektor. Vi behöver se till att det skapas och stimulera framväxten av en större tjänstesektor, en privat arbetsmarknad där det växer fram fler enkla jobb. Från Liberalernas sida har vi föreslagit en ny anställningsform – vi kallar det startjobb – med lägre inkomst och lägre kostnader att anställa. Det ligger helt i linje med det som de flesta och mer eller mindre alla expertorganisationer lyfter fram

som det som behöver göras för att fler människor ska komma in på arbetsmarknaden.

Det handlar också om att reformera Arbetsförmedlingen. Människor i dag känner att den myndigheten inte lever upp till sitt namn, och de upplever att den inte förmedlar tillräckligt många jobb. Det är vår politiska uppgift att se till att reformera arbetsmarknadspolitiken med tydligt syfte att fler människor ska komma i arbete.

Fru talman! I detta läge har vi en regering som vägrar se verkligheten som verkligheten är. Retoriken handlar väldigt mycket om att det nu kommer nyanlända till vårt land, och allt politiskt fokus handlar om att ha snabbspår för nyanlända akademiker. Det är ett väldigt bra förslag. Men det är helt otillräckligt eftersom de flesta människor som kommer till vårt land har en låg utbildning och inte har en ingenjörs- eller läkarexamen från Syrien med sig i bagaget. Vårt politiska ansvar är naturligtvis att ha en politik för alla och också för de människor som kommer till vårt land i dag.

Vi ser väldigt tydligt att regeringens politik är otillräcklig. Av 32 000 traineetjänster blev det så där 200. Än så länge har vi inte sett så mycket av 90-dagarsgarantin. På punkt efter punkt ser vi hur regeringens jobbpolitik är helt otillräcklig.

Som om det inte var nog väljer man att föreslå en sjukskatt som kommer att göra det ännu svårare för den som har svårt att komma in på arbetsmarknaden att göra det när arbetsgivarna, privata och offentliga, kommer att få ett större kostnadsansvar för den som har en sjukdomshistoria.

Fru talman! Liberalerna prioriterar skolan. Ingenting är viktigare än en utbildning för alla människors möjlighet att växa. Det råkar också vara det viktigaste långsiktigt för att vårt land ska kunna växa och för att vi ska kunna vara konkurrenskraftiga. Det är även det viktigaste för att skapa ett samhälle som håller ihop och där alla människor får chansen. Vi ska fullt ut ta vara på potentialen hos alla människor och ge alla människor chansen.

Jag noterar att man i debatten ofta talar om vikten av lugn och ro i skolan. När jag lyssnar på regeringen inser jag att det regeringen menar med detta är att det behövs ett reformstopp så att det blir lugn och ro i skolan på administrativ nivå. Men tänk – jag har alltid trott att lugn och ro i skolan framför allt ska handla om lugn och ro för barnen så att de kan lära sig och koncentrera sig i skolan.

Nu ser vi en regering som är helt reformtrött i allmänhet, inte minst när det gäller utbildningssidan. Den tar för lite initiativ för att skapa ordning och reda. Man blev beklämd när man för några dagar sedan fick ta del av den dom som nyligen kom mot den skola som hade stängt av en elev som hade mordhotat andra elever. Det visar att vi behöver gå vidare lagstiftningsmässigt för att skapa ordning och reda i skolan så att alla barn kan lära sig.

När regeringen väljer att satsa pengar på att rusta upp skolgårdar väljer vi liberaler en annan väg. Vi satsar på förlängd skolplikt för nyanlända, fler förstelärare i utanförskapsområden, en ordningskommission för ordning och reda och ett tydligt kunskapskrav i skolan. Vi gör det för att vi vet att skolan är det viktigaste för Sverige och för att vi har en passionerad tro på att klassresan börjar i klassrummet.

Fru talman! Ordning och reda i statens finanser är basen för att vi ska kunna värna välfärden den dag det börjar blåsa på de finansiella marknaderna. Men det räcker inte med ordning och reda i finanserna; vi behöver

också ta tydliga steg för en reformering av bostadsmarknaden och arbetsmarknaden och tydligt prioritera skolan. Det gör vi i Liberalernas budget, och jag yrkar därför bifall till den reservation som Liberalerna har lämnat i utskottet.

(Applåder)

Anf. 5 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 5 – Kristdemokraternas reservation.

Dagen har blivit något längre och natten lite kortare i något mer än kalendariskt hänseende sedan vi debatterade vårpropositionen senast. Ett av Kristdemokraternas viktigaste förslag i vår vårmotion blir nu verklighet: Effektskatten på kärnkraft ska snabbslopas för att man inte effektivt ska snabbavveckla kärnkraften. Fem partier har kommit överens om detta, och om att satsa på förnybart, i en bred energiuppgörelse över blockgränsen. Det skapar långsiktiga spelregler, inte bara för kraftproducenterna utan för hela den industri som är beroende av en stabil elförsörjning. Vi ser redan, som ett direkt resultat av uppgörelsen, hur beslut fattas om avgörande investeringar i kärnkraften.

Jag är glad att Kristdemokraterna kunde bidra till en för Sverige bra uppgörelse. Det var begåvat gjort av alla partier som träffade den. Frågor som till sin natur är långsiktiga tjänar, allt annat lika, på breda uppgörelser. Det gäller det finanspolitiska ramverket, där samtal förs.

Det skulle ha varit bra om vi hade nått varandra också i en bred bostadspolitisk uppgörelse. Men det blev till slut uppenbart i samtalen med regeringen och Vänsterpartiet att ett tillräckligt gemensamt svar på bostadsbristen inte fanns inom räckhåll. Regeringen ville för lite, och ibland ville man saker som gick i fel riktning. Man lutade sig för mycket mot Vänsterpartiet. Det finns bra förslag i samtalen. En del av dem har regeringen presenterat i dag, och dem kommer vi att stödja här i riksdagen. Vi kommer också att presentera egna förslag i denna kammare som går längre, som är tydligare och som är mer kraftfulla, fru talman. Vi tar bostadsbristen på största allvar.

Rubriken för Kristdemokraternas vårmotion är *Reformer för tillit och framtidstro*. Vi har under den senaste tiden kunnat se många exempel på att tilliten hotas. Storbanker som hjälper förmögna att gömma tillgångar i skatteparadis är ett sådant exempel. Tilliten betyder enormt mycket, inte minst för ekonomin. Den förstärks när myndigheter behandlar alla lika, när det finns en välfärd den dag vi behöver den och när alla har goda livschanser.

Tilliten grundläggs också, och kanske framför allt, i relationen mellan människor. Den grundläggs när vi får känna kärlek och bli sedda och respekterade i gemenskap med andra och när vi kan lära oss rätt och fel och utveckla solidaritet med den utsatte i små gemenskaper – ofta i familjen.

Riksdagen ska i dag ta ställning till regeringens förslag om att splittra familjer. Det drabbar barnen mer än någon annan. Men det drabbar även integrationen, och jag tror att det också drabbar tilliten. Vad gör det med ett land när det håller föräldrar separerade från deras barn?

Fru talman! I vår vårmotion prioriterade vi också polisen – också det för värna tilliten till samhället. Att brott beivras och rättvisa skipas är

grundläggande i ett tryggt samhälle. Vi kristdemokrater ser hur polisen åtnjuter stort förtroende men också hur polisen tyngs under en allt större arbetsbörda. Det behövs fler poliser men också fler civilanställda så att polisen inte blir receptionister eller arrestvakter utan kan vara just poliser. Därför föreslår vi, fullt finansierat, 2 100 fler poliser fram till 2020 när en särskild satsning görs på den nationella insatsstyrkan. 500 nya civilanställda kan påbörja sitt jobb i närtid med vår politik. Vad är regeringens svar på polisens arbetssituation?

Det tredje område vi fokuserar på är vård och omsorg med en skarp äldreboendegaranti. Alla över 85 år ska själva få bestämma när det är dags att flytta till ett äldreboende. Jag noterade statsministerns intresse för förslaget i partiledardebatten, och vi bjuder förstås på goda reformidéer när det handlar om äldres värdighet

Vi satsar också på vårdserviceteam – personal utan lång vårdutbildning som kan arbeta med vårdnära service: att servera mat, transportera patienter och prover och jobba med administration. Detta gör vi för patienternas skull och för att avlasta hårt pressad vårdpersonal, men också för jobbets skull.

Fru talman! Det fjärde området handlar just om jobben – om arbetsmarknaden. Vi kristdemokrater har idén att alla som kan ska bidra med det de kan. Men då måste alla också tillåtas att bidra och få jobba till 100 procent av sin förmåga. Men så är det inte i Sverige. Vi ser en tydlig tudelning av arbetsmarknaden, där det går bra för många. När arbetslösheten minskar delas arbetsmarknaden tydligare upp, och de som finns i en utsatt ställning på arbetsmarknaden blir en allt större andel av de arbetslösa. Det handlar ofta om utrikes födda och personer med bristande utbildning. Vi ser hur deras jobbchanser krymper.

Klyftan fördjupas mellan dem som har ett arbete och dem som inte har – de som inte blir en del av en arbetsgemenskap. Vad händer med deras framtidstro? Vad händer med deras tillit? Vad händer med deras barn, som kanske aldrig under sin uppväxt får se sina föräldrar gå till jobbet?

Regeringens närmast totala frånvaro av strukturreformer handlar om dem. Visst finns det ett antal lovvärda satsningar i vårändringsbudgeten. Ett snabbspår införs. Det är bra. Det blir ett par utvidgningar av RUT efter en överenskommelse med Alliansen. Det är också bra. Men i regeringens politiska split försämrar man samtidigt RUT-taket. Osäkerhet skapas i en bransch som skapar tusentals nya jobb där hälften som får jobben är utrikes födda och fyra av fem kommer från arbetslöshet eller uppsägning.

Svaren saknas tyvärr på frågan om hur höga arbetsmarknadshinder ska monteras ned. I stället gör regeringen motsatsen och höjer skatten på jobb och företag med tiotals miljarder och lägger en särskild löneskatt på äldre som vill stanna kvar lite längre på arbetsmarknaden. Detta ger förstås färre, och inte fler, jobb.

Just nu döljs effekterna av detta lite grann av en mycket god konjunktur och av tidigare jobbreformer. Men när det blir sämre tider kommer det här att bli mycket tydligt. Därför borde regeringen ta tillfället nu, när det går bra för Sverige och när hjulen snurrar, att göra de strukturreformer som arbetsmarknaden behöver.

Min uppfattning är att vi som har sett hur arbetsmarknaden har förändrats och ser hur allt fler finns i utsatt ställning måste göra något substantiellt åt detta. IMF, OECD och Finanspolitiska rådet – alla pekar på att sänka

trösklarna till jobb i Sverige och att göra något åt problemen med höga ingångslöner och krav som slår ut jobb och stänger ute personer med lägre kvalifikationer.

Nu har regeringen i alla fall börjat uttala orden ”enkla jobb”. Men i vårpropositionen är det tydligt att det ekar tomt i regeringens reformverkstad. Lampan är släckt. Man tar inte de goda tillfällena som finns nu när hjulen snurrar att göra långsiktiga jobbreformer. Så agerar en regering som inte är tillräckligt förberedd och som inte orkar eller kan driva den reformagenda som Sverige behöver.

Vi behöver göra det enkelt att anställa och enkelt att anställa personer med lägre kvalifikationer och bristande språkkunskaper. Därför vill vi kristdemokrater införa introduktionsanställningar inriktade på dessa grupper: en ny, enkel anställningsform för att lära sig jobbet på jobbet där 75 procent är kollektivavtalad lön och 25 procent är utbildning som arbetsgivaren ansvarar för. Detta ska kombineras med sänkt inkomstskatt för nyanlända unga och för dem som kommer från arbetslöshet och sjukskrivning. Inga planer ska godkännas av någon myndighet, inga parter ska säga sitt och det är ingen omfattande byråkrati. Men man omfattas av samma anställningsskydd som andra.

Detta innebär enkelhet och lägre kostnader för att anställa personer som i dag har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. De kan på detta vis få lära sig jobbet på jobbet.

Vi vill också ensa djungeln av olika subventionerade anställningar som finns så att det blir färre stöd men att de stöd som finns blir enklare att använda. Vi vill samtidigt stärka arbetsmarknadsstödet till personer med funktionsnedsättningar med fler trygghetsanställningar och högre lönebidragsnivåer.

Vi gör detta för att renodla Arbetsförmedlingen och göra så att arbetsförmedlarna inte administrerar alla olika system utan får ägna sig åt sitt huvuduppdrag att hålla på med matchning och förmedla arbeten. Därför vill vi också slopa utbildningar i Arbetsförmedlingens regi och i stället satsa betydligt mer på det mer effektiva yrkesvux.

Steg för steg behöver vi reformera arbetsmarknadspolitiken och göra omfattande jobbreformer. Vi ska göra det för att fler ska få känna den stolthet det innebär att försörja sig själv, för att fler ska få bli efterfrågade, för att fler ska få känna gemenskapen runt kaffeautomaten på arbetsplatsen och för att fler ska få bli en del av samhällsgemenskapen på riktigt. Vi tror att det gynnar tillit, framtidstro och hopp, och det är Sverige i stort behov av. Vi gör detta för att alla ska få chansen att jobba till 100 procent av sin förmåga.

(Applåder)

Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Vi närmar oss midsommar med stormsteg, men någon riktig sommarvärme i världsekonomin är svår att upptäcka. Vår ekonomiska omvärld utvecklas relativt svagt. Senast i OECD:s Economic Outlook från början av juni bekräftas bilden av att tillväxten i världen står och stampar. I EU kan den ekonomiska återhämtningen inte heller precis beskrivas som urstark. I de flesta prognosrevideringar tas tiondelar bort snarare än läggs till. Den geopolitiska situationen och den brittiska folkomröstningen som har nämnts tidigare utgör dessutom tydliga nedåtrisker.

Fru talman! Sverige står däremot starkt i denna svaga omvärld. Den svenska styrkan är också med historiska mått rätt avsevärd. Den svenska tillväxttakten tillhör Europas absoluta toppskikt. Den är högre än i USA, dubbelt så hög som i Tyskland och högre än i alla våra nordiska grannländer.

Den svenska arbetsmarknaden utvecklas starkt. Över 100 000 fler personer är i jobb nu jämfört med vid valet, och Arbetsförmedlingens prognos rörande utvecklingen de kommande åren är den mest positiva sedan man började mäta det här för ett decennium sedan ungefär. Det blir 140 000 nya jobb på två år.

Arbetsmarknaden är dessutom stark på bred front, inte minst bland unga. Unga i Sverige jobbar exempelvis som sällan förr. Det är 15 år sedan andelen unga i jobb var så hög. Antalet och andelen unga som varken studerar eller arbetar minskar.

Den svenska sysselsättningen i åldern 20–64 år har inte varit så hög sedan före den stora krisen i början av 1990-talet. Dessutom minskar långtidsarbetslösheten. Antalet arbetade timmar i ekonomin ökar. Allt fler får en egen lön från ett eget arbete. Kraften från vår ekonomiska utveckling ska användas för att ytterligare förstärka välfärdsbygget och den svenska modellen för ett mer robust och framåtblickande Sverige.

Vi investerar tungt i svensk skola, som är den av samhällets institutioner som kanske mer än någon annan måste lyckas bättre om vi vill ha fortsatt och förstärkt välfärd och välfärd i vårt land.

För att vända de senaste årens vikande kunskapsutveckling satsar vi nu årligen 8 miljarder mer i skolan. Det ger tusentals fler lärare. Det ger fler lärare med högre löner. Det ger fler tidiga insatser. Det innebär också att staten tar ett större ansvar för en jämlik skola. Det här kan man göra när samhällsbygget sätts före sänkta skatter.

Utöver våra stora investeringar i skolan och i de mindre grupperna i förskolan och de riktade pengarna till äldreomsorg och sjukvård som nu satsas kommer vi under nästa år att satsa ytterligare 10 miljarder i välfärden. Åtta år av sänkta skatter gör behovet väldigt tydligt. Välfärden behöver ökade resurser.

Jag nämnde lärarna och skolan förut, men det gäller även välfärdsarbetarna i äldreomsorgen, i förskolan och i socialtjänsten. Alla behöver de fler kollegor snarare än sänkta löner. Så kan vi bygga den svenska samhällsmodellen, öka tryggheten och se till att Sverige blir mer robust och uthålligt.

Fru talman! Om det allra viktigaste är att vända kunskapsresultaten i skolan kommer andra insatser för att förstärka Sverige som kompetens- och kunskapsnation mycket tätt därefter. Man kan tala länge om det stora underskottet i de offentliga finanserna som regeringen fick arva efter de borgerliga. Men frågan är om inte kunskaps- och utbildningsunderskottet är det absolut allvarligaste.

Det stora rekryteringsgapet som vi nu ser på svensk arbetsmarknad, alltså de många lediga jobb som finns men som i dag inte kan matchas med någon som kan ta jobbet, är djupt problematiskt. Här finns alltså arbetsgivare som vill anställa – företag som har en order, som har kunder, som har idéer om och vilja att utveckla sin verksamhet och sitt företag men som inte

hittar personal. På den andra sidan finns det människor som inte fått möjlighet att skaffa sig den utbildning som behövs för att kunna ta jobben. Det är ett sådant omåttligt slöseri med möjligheter och potential.

Därför är den breda palett av utbildningsinsatser som regeringen genomför och vill förstärka med helt avgörande. Om det så handlar om kompletterande bristyrkesutbildning, snabbspår, komvux, yrkesvux, yrkeshögskola eller högskole- eller universitetsutbildning behövs verkligen den långa rad och stora bredd av insatser som regeringen satt i sjön och nu växlar upp.

Det här kunskapslyftet innebär i förlängningen fler jobb, fler tillsatta tjänster, högre tillväxt, större konkurrenskraft, högre löner, större välstånd och större trygghet.

Här finns också en politik som gör att fler kan och vågar söka sig till studier genom förstärkt studiemedel i ett studiestartsstöd. Syftet är att få lågutbildade till skolbanken och förkorta deras väg in på arbetsmarknaden. En arbetslinje kräver också en utbildningslinje.

Men att få fler lågutbildade med på kunskapsståget dömde Anna Kinberg Batra omedelbart ut, på Twitter för säkerhets skull, som bidragspolitik. En satsning som skulle göra att fler med låg utbildning får möjlighet att lära sig mer för att kunna komma in i företag och bidra till deras utveckling beskrivs alltså som bidragspolitik. Så ideologiskt kortsiktigt!

Omläggningen av den borgerliga regeringens politik från sänkta skatter till mer kunskap är av helt avgörande betydelse för Sverige. Vi ska stärka den svenska modellen och ersätta passivitet med aktivitet.

Fru talman! Samhällsbygget måste vila på en långsiktigt stabil grund. Det är därför oerhört viktigt att regeringen tagit greppet om statsfinanserna och lagt om politiken i en mer ansvarsfull riktning. De stora underskotten som man fick ärva från de borgerliga åren minskas och kan successivt sedan betas av på väg mot balans och överskott. Noteras kan också att regeringen håller utgiftstaken och att statsskuldens andel av bnp minskar. Så är det alltså trots de mycket betydande kostnader som är och blir effekten av flyktingkrisen och det mycket omfattande svenska asylmottagandet de senaste åren.

Samtidigt kan man konstatera att omläggningen av migrationspolitiken med gränskontroller, id-kontroller och en i övrigt förändrad politik ned till EU:s miniminivåer, som riksdagen ska rösta om i eftermiddag, ger effekt. Ytterligare insatser för att dämpa kostnaderna i mottagandet, effektivisera arbetet med återvändandet för dem som fått avslag och förbättra etableringsprocessen för dem som får stanna kan ytterligare förbättra utfallet framåt.

Regeringen tar också itu med andra gamla försyndelser. Investeringar i infrastruktur och bostäder, som väl är frågan för dagen, är två sådana exempel. Men också på sjukförsäkringsområdet finns arbete att göra. Från valet 2010 till valet 2014 ökade ohälsan kraftigt. Det kan illustreras ekonomiskt, om man väljer det perspektivet, med att kostnaderna ökade med 12 miljarder eller nästan 60 procent. Ytterst ansvarig för den utvecklingen var Ulf Kristersson. Han stod alldeles nyligen i riksdagens talarstol och talade om hur viktigt det var att hålla ordning på kostnaderna. Det är det. Men trots det lyckades Ulf Kristersson under sin tid som statsråd inte lägga fram ett enda förslag på det här området som faktiskt bedömdes kunna minska kostnaderna. Det hände då naturligtvis inte heller.

Det är nödvändigt att bryta den här utvecklingen. Nu har regeringen satt in förebyggande insatser, insatser under sjukdomstiden och stöd tillbaka till jobb. Vi kan se att ökningstakten viker av, men det står helt klart att det kommer att krävas mer. Men nu har vi i alla fall en regering, en socialförsäkringsminister och en finansminister som inte bara nöjer sig med att titta på siffrorna utan som faktiskt också agerar och regerar.

Fru talman! Den svenska modellen bygger på hög sysselsättning, hög kunskap och kompetens och på att alla får chansen att lära sig mer och lära om och får möjlighet att bidra. Den bygger på att vi delar på bördor och på framgångar. Med regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken kan den svenska modellen och vårt samhällsbygge förstärkas. Det är den bästa garanten mot en orolig omvärld, och det är den bästa lösningen på de utmaningar som Sverige står inför. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Monica Green, Jörgen Hellman, Niklas Karlsson, Ingela Nylund Watz och Börje Vestlund (alla S).

Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna och regeringen för en politik som jag vill hävda i mångt och mycket är centralistisk och går ut över jobben runt om i landet. Vi har sett förändringar. Till exempel försämrar man ROT-avdraget, som har gett jobb i små och större orter i landet, och lägger pengarna på bostadssubventioner, som i sin själva konstruktion är inriktade mot storstäderna.

Vi ser på område efter område hur man lägger pålagor och undviker att regelförenkla för företagande runt om i landet. På kartan finns också fortfarande en skatt på avstånd i sig. Kilometerskatt, vägslitageavgift, vägslitageskatt – man brukar säga att kärt barn har många namn. I det här fallet är det allt annat än kärt. Icke desto mindre har det många namn. Regeringen har varit tydlig med att man vill genomföra det här. I valrörelsen fick vi höra att det inte var rocket science – detta skulle komma snabbt. Det visade sig vara komplicerat. Det har tagit många år, men fortfarande finns planerna kvar.

När jag talar med socialdemokrater hemma i min valkrets, Västernorrland, tror de inte att deras egen regering faktiskt kan stå för ett sådant här förslag: en skatt på avstånd. Det är en skatt på tung trafik som utgår oavsett om man kör det mest miljösmapta och det mest effektiva eller om man kör gamla skitiga diesellastbilar från 70-talet som spyr ut avgaser. Oavsett vilket betalar man lika mycket i skatt.

Nu har vi fått signaler om att den här skatten dessutom ska höjas. Den kommer att vara högre än vad vi trodde och ännu mer allvarlig. För skogsindustrin handlar det om 2 miljarder. För små åkerier handlar det om hundratentals kronor.

Fredrik Olovsson! När stänger ni butiken? När drar ni tillbaka planerna på en skatt på avstånd?

Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det är oerhört viktigt att hela landet kan leva. Det är en viktig prioritering för den här regeringen att inte bara investera i storstäder.

Här bryter vi med den utveckling vi har sett sedan tidigare. Vi omlokaliserar också statliga jobb ute i landet, för vi tycker att det är viktigt att staten också visar väldigt praktiskt att vi tar ansvar för hela Sverige.

Vi har dessutom tagit bort moderatmiljarden. Vi ser i stället till att man får ut pengar i alla kommuner. Vi har styrt om när det handlar om stödet till kommunerna, så att de kommuner, ofta på landsorten och i glesbygd, som har fått ta ett stort ansvar för flyktingkrisen också får ekonomiska resurser för att klara detta. Under er tid i regeringsställning var det ett jättestort problem. De fick ta ett stort ansvar men fick inga resurser. Nu har vi vänt på den politiken. Det är väldigt viktigt. Vi ser också till att alla kommuner i hela landet får ta ansvar för den migrationspolitik som beslutas i den här kammaren. Det är ett viktigt skifte i Sverige och någonting som kommer att ha stor betydelse för hela landet framöver.

När det handlar om transportsektorn möter jag väldigt många åkare som är bekymrade över den underbudskonkurrens som finns på det här området. Man följer inte de regler som finns i Sverige. Man betalar inte för att man sliter på svenska vägar. Jag tycker att det finns skäl att gå vidare med de här förslagen, som kan innebära att svensk transportsektor blir mer konkurrenskraftig och att vi får ordning och reda också på våra vägar.

Däremot har jag förstås synpunkter på Centerpartiets ekonomiska riktlinjer. Men jag får väl återkomma till dem i nästa replik.
(Applåder)

Anf. 9 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! En hel del av det Fredrik Olovsson säger är till och med bra. Men han svarar inte riktigt på frågan, fru talman.

Det är inte fel att effektivisera statens verksamheter genom att förlägga dem där man behöver betala lite mindre per kvadratmeter och per arbetad timme. Det är klokt. Det finns med också i Centerpartiets och Alliansens ekonomiska riktlinjer. Det är rätt. Det är inte alls fel att vilja satsa på infrastruktur runt om i landet. Och det är inte fel att se över och komma med konkreta åtgärder mot den osjysta konkurrens som finns på svenska vägar. Här handlar det framför allt om att ha en betydligt mer strikt tillsyn. Om man inte sköter sig – om man inte betalar de avgifter man ska, om man inte kör med vinterdäck när man ska det eller om man bryter mot miljöregler och annat – ska vi vara betydligt tuffare. Då ska man klampa och beslagta fordon tills det har betalats dryga böter. Så fungerar det inte i dag. Detta borde komma på plats så fort det bara går – det vore välkommet.

Men lösningen, Fredrik Olovsson, kan ju inte vara att beskatta alla tunga transporter i detta land. Svensk skogsnäring kommer med det senaste utredningsförslaget att få betala 2 miljarder. Vi kan bara tänka oss hur det kommer att bli för alla små butiker längst ut i distributionsnäten och för små lantbrukare längst ut i distributionsnäten. Det är de som kommer att få betala 24 kronor per mil. Ingen kan ju tro något annat än att detta läggs på slutkonsumentens, transportköparens, nota. Det kommer att vara fler små butiker som läggs ned, för de får inte ihop kalkylen. Det är svårt nog redan nu. Det kommer att vara fler små lantbrukare som inte kommer att ha råd att betala för att få sina varor transporterade.

Det här är en dålig och landsbygdsfientlig politik. Dina egna socialdemokrater tror inte att detta stämmer. Ge dem rätt!

(Applåder)

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det är trevligt att också få beröm av Emil Källström för alla de förslag som vi nu lägger fram och som han tycker är bra. Man kan bara undra varför de inte kom under deras åtta år i regeringsställning.

Hur blev det med de statliga jobben i hela landet under den perioden? Ja, det vet vi alla; det blev en centralisering. Hur blev det med hur vi styrde pengar till olika delar av landet? Ja, det vet vi; det blev en moderatmiljard i stället för att landsbygdskommunerna fick ta del av ökade resurser. Hur blev det med migrationspolitiken och ansvaret för den? Ja, det blev några få kommuner utanför storstäderna som fick ta det stora ansvaret, och där har medborgarna fått finansiera det misslyckande som detta faktiskt är för Emil Källström.

Sedan är det naturligtvis oerhört viktigt att vi har skattesystem som innebär att vi får de resurser vi behöver för att kunna investera i infrastruktur. Det är viktigt att vi har ordning och reda på våra vägar, att också utländska åkare får vara med och betala för det slitage de orsakar och att vi faktiskt också får lite bättre koll på att det här sköts på ett bra och rimligt sätt. Så långt kom dessvärre aldrig Centerpartiet.

Jag måste ändå säga, när Emil Källström nu står här, att det han nu har lagt på riksdagens bord inte riktigt är en politik som hänger ihop. Framför allt skiljer Centerpartiet ut sig i sina egna skrivningar kring migrationspolitiken. När man jämför dem med de alliansgemensamma riktlinjerna ser man att det här inte funkar.

Dessutom vågar Centerpartiet inte ens använda sina besparingar som finansiering i sitt förslag, utan de särredovisar dem i sin budget. Det gör de av det skälet att de vet att de faktiskt har stora utgiftsökningar i sin budget och i sin politik snarare än besparingar.

(Applåder)

Anf. 11 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Vi talar om välfärdens kärna – att man som förälder, barn och ungdom kan känna trygghet i att det finns kompetent och välutbildad personal som arbetar i skolan, i vården och i omsorgen.

Runt om i Sverige ser vi nu att det inte överallt finns möjlighet att rekrytera människor som har den kompetens som vi vill ska finnas i välfärden. Det är inte bara ett landsbygdsproblem. Även i våra storstäder är det problem att hitta sjuksköterskor, läkare och lärare, helt enkelt därför att välfärden nu expanderar och det inte finns tillräckligt mycket kompetent folk att tillgå.

En resurs som då finns är de som är på väg att gå eller har gått i pension, de som har passerat 65-årsgränsen men som under hela sitt arbetsliv har jobbat i välfärdens kärna. På dem väljer regeringen att lägga en extra skatt, en pensionärsskatt. Arbetsgivaren, det vill säga kommuner och landsting, åläggs en extra skatt när de anställer en person som tidigare har jobbat och som nu skulle kunna jobba i välfärdens kärna.

På samma sätt väljer regeringen med klinisk precision ut till exempel barnmorskor och förstelärare, välutbildade personer som jobbar i välfärdens kärna. Med er politik kommer de nu inte ens att få behålla hälften av den sista hundralappen de tjänar. Är det rättvist? Den frågan ställer man sig. Allvarligast av allt är frågan vilken möjlighet kommuner och landsting har att rekrytera personer när ni nu gör det både dyrare att anställa och

också mindre lönsamt för barnmorskan att gå in och ta ett extrapass på helgen genom er politik.

Min fråga till Fredrik Olovsson är: På vilket sätt blir det fler barnmorskor som arbetar när de inte får behålla ens hälften av det de tjänar? På vilket sätt blir det fler äldre i välfärden när ni gör det dyrare för kommuner och landsting att anställa dem?

Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Varför är det så stor kompetensbrist? Varför har vi ett så stort rekryteringsgap? Varför har vi inte utbildat tillräckligt många till de yrken som nu behövs i så stor utsträckning i både offentlig och privat verksamhet? Hur kommer det sig?

Det kommer sig naturligtvis av att vi under en lång tid i Sverige snarare än att investera i utbildning och kompetens har sänkt skatter och inte byggt ut utbildningssystemen på ett sätt som behövs för att vi nu ska ha tillräckligt många som kan ta de jobb som växer fram och som vi så många också ser ett stort behov av. Det är en utbildningsskuld, ett utbildningsunderskott som ju inte minst Liberalerna bär ett stort ansvar för.

Det är inte till stor glädje för dem som nu ska försöka anställa eller för dem som behöver hjälp och stöd i dag. Men det är viktigt att berätta vad som har varit problemet.

Utmaningen nu ligger naturligtvis i att dimensionera om de här systemen så att fler människor kan få de utbildningar som kan ge jobb. Det hjälper självklart inte på kort sikt, utan vi kommer att få hitta många olika sätt ute i verksamheterna.

Jag är också kommunpolitiskt aktiv, och där ser man nu behovet av att hitta nya lösningar för att avlasta den personal man har på en viss kompetensnivå så att andra kan göra en del av det jobb som de gör och de får koncentrera sig på det som verkligen är kärnan i deras kompetens. Det kan vara att fler sjuksköterskor får rycka ut för läkaren, att undersköterskan gör sjuksköterskans jobb och så vidare.

Som svar på frågan om incitamenten får man väl säga att det finns ett mycket, mycket starkt incitament för människor att stanna kvar på den svenska arbetsmarknaden. Hela vårt pensionssystem är nämligen uppbyggt för att stötta detta.

Anf. 13 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Låt oss konstatera att både till exempel lärar- och sjuksköterskeutbildningarna har byggts ut under de senaste tio femton åren. Socialdemokrater och liberaler, liksom övriga partier i Alliansen, kan känna stolthet över att vi under lång tid har byggt ut utbildningssystemen i Sverige just för att säkerställa kompetensen i välfärdens kärna. Exempelvis har antalet platser på sjuksköterskeutbildningen runt om i vårt land under de senaste fem till åtta åren byggts ut väldigt kraftigt.

Det handlar alltså inte bara om hur många vi har utbildat, utan det handlar om att se till att ta till vara de resurser som finns nu när fler behöver anställas i välfärdens kärna, inte minst i ljuset av att det kommer många nyanlända till vårt land. Hur kan vi få personer som kanske redan har gått i pension att känna glädje i att gå tillbaka till arbetsmarknaden och arbeta?

I det läget väljer regeringen att göra det dyrare att anställa personer som är över 65 år. Jag förstår inte logiken. Precis i det läget lägger regeringen nu på vårt bord även förslag som innebär att det inte lönar sig för barnmorskan vare sig att utbilda sig i det långa perspektivet eller, i det korta perspektivet, att ta det extra jourpasset, när han eller hon inte ens får behålla hälften av den sista intjänade hundralappen.

Jag delar Fredrik Olovssons syn att vi behöver reformera offentlig sektor i den meningen att vi behöver skapa fler enkla jobb som gör att de som är utbildade kan arbeta med just det som de är utbildade för. Därför slås man av förvåning över att Fredrik Olovsson står här och säger en sak, medan den typen av förslag ofta motarbetas av socialdemokratiska politiker när de läggs fram runt om i Sveriges kommuner och landsting.

Det är därför med viss förvåning jag kan notera att retoriken är på ett sätt här i talarstolen och någonting annat ute i verkligheten.

Frågan kvarstår, Fredrik Olovsson: På vilket sätt blir det fler människor i välfärden med de skattehöjningar ni nu vill genomföra?

Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det är sant att vi har höjt skatter. Det gör vi ju för att vi har stora underskott i de offentliga finanserna, någonting som vi har fått ärva av en tidigare regering, och stora behov i vår gemensamma sektor som ska finansieras.

Därför har vi höjt skatter, och vi använder de resurserna dels för att få en starkare ekonomisk situation, dels och framför allt för att kommuner och landsting nu ska få rejält med nya resurser. Vi har investerat 8 miljarder mer i skolan. Nästa år kommer 10 miljarder till kommunsektorn som man kan använda just för att bygga ut och förstärka sin välfärd. Det är oerhört viktiga investeringar.

Man ska naturligtvis bry sig om marginalskatter. De har betydelse. Men man måste också ha klart för sig att de länder i världen som har höga marginalskatter också har väldigt hög sysselsättning och väldigt utvecklade ekonomier.

Det finns ibland en syn som innebär att om människor får betala skatt kommer de inte att arbeta. Men människor som har skaffat sig en utbildning, som har erfarenheter och som kommer att kunna tjäna extra pengar när de har fyllt 65, 67 eller 69 genom att göra en insats gör också det i mycket stor utsträckning, därför att det är väldigt bra för dem att göra det. Det är ekonomiskt lönsamt, och det finns dessutom en väldigt stark drivkraft och väldigt starka incitament i det svenska pensionssystemet för att vi ska arbeta så mycket som möjligt.

Det är ett budskap som vi alla borde föra fram: Det kommer att löna sig både nu och som pensionär att arbeta mer.

(Applåder)

Det är därför som det också är så viktigt att vi fokuserar på att fler människor kan få arbete, och det är därför vi också kan glädja oss åt att arbetsmarknaden utvecklas starkt i Sverige just nu.

(Applåder)

Anf. 15 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet *Riktlinjer för den ekonomiska politiken*.

Vi har i dag att ta ställning till regeringens politik för ett hållbart samhällsbygge. Vi har också de borgerligas motförslag med fokus på nedskärningar i offentlig sektor och stora skattesänkningar.

I dag står vi inför en stor utmaning. Det handlar om att lösa en ekonomisk situation som beror på att många på kort tid sökt skydd i Sverige och vill kunna starta ett nytt liv här. Tillfälligt innebär det att vi får högre kostnader, men det är också en investering för framtiden som gör att vi på sikt blir fler i Sverige som arbetar och betalar skatt.

Att Sverige växer är viktigt och gör att vi skiljer oss från flera länder i Europa som har en åldrande befolkning som inte växer. Där finns det stora berättigade farhågor för en ekonomisk utveckling som löper risk att stagnera.

Regeringen visar med budgeten att det går att ta ansvar för de offentliga finanserna inom de ramar vi tillsammans är överens om även i tider när många på kort tid sökt sig till Sverige för att kunna starta ett nytt liv i flykt från krig och förtryck. Sysselsättningen ökar, och till stor del är det utrikes födda som står för tillväxten av nya jobb. Samhällsbygget är något vi formar och bidrar till tillsammans.

En viktig aspekt av den långsiktiga ekonomiska politiken är hur vi klarar miljömålen. De kostnader för miljö och klimat som vi tar i dag minskar de utmaningar som kommande generationer annars får bära ekonomiskt. Jag är därför glad över att arbetet i Miljömålsberedningen går framåt och att vi framöver kommer att ha ett klimatpolitiskt ramverk att förhålla oss till.

Fru talman! Självklart finns det utmaningar i dag, men det är viktigt att nyansera den bild som målats upp av flera föregående talare. Det är många andra än regeringen som menar att det går bra för Sverige.

Att bnp ökar visar att det är god aktivitet i ekonomin, men det är mycket annat som också går i rätt riktning. Arbetet med ekonomisk jämställdhet går framåt med regeringens politik. Försäkringskassans prognos ser mer positiv ut än på länge. Enligt Statistiska centralbyrån blir det allt fler som har ett jobb att gå till, och Ekonomistyrningsverket prognostiserar en mer positiv utveckling än tidigare avseende de offentliga finanserna.

Med tanke på de utmaningar som finns för många nyanlända att snabbt komma i arbete är det också glädjande att regeringen genomför en rad åtgärder för att förbättra etableringen. Genom de satsningarna stärker vi också kapaciteten för vårt mottagande framöver. I vårbudgeten presenterar regeringen investeringsstöd för skollokaler, kompetenskartläggning för asylsökande, utökade medel till kommunerna för nyanlända med särskilda behov, satsningar på sfi och svenska som andraspråk, validering och snabbspår för entreprenörer, utökade medel för mottagande av ensamkommande barn, vidareutbildning av obehöriga lärare och flyktingguider.

För Miljöpartiet är jobb viktigt, men det är också miljö. Antalet jobb i miljösektorn var i princip oförändrat under den borgerliga regeringens styre. Nu har vi i stället en regering som vill vända den utvecklingen och fokusera på jobb i miljösektorn genom satsningar på naturvård och stimulanser för förnybar energi.

Regeringen har sedan tidigare genomfört ett antal delar som ger nya jobb i miljösektorn, exempelvis åtgärder för värdefull natur, klimatkliv och kraftigt utbyggt stöd till solesproduktion. Det är viktiga åtgärder, inte

bara för att det ger nya jobb utan för att det ger nya jobb som bidrar till omställningen till ett hållbart samhälle där vi kan nå miljömålen.

Fru talman! I vårbudgeten presenteras också flera skatteförslag från regeringen som leder till fler gröna jobb. Det är ett helt paket med skatter som regeringen presenterat som gör det enklare och billigare att göra det som är bäst ur miljösynpunkt. Det är så samhället blir hållbart. Varje enskilt förslag innebär inte en revolution i sig, men tillsammans tar de oss tydligt i rätt riktning och förstärker andra delar av regeringens politik för ett hållbart samhällsbygge.

Miljöpartiet har länge efterfrågat ekonomiska styrmedel som stimulerar en cirkulär ekonomi. I vårt partiprogram säger vi bland annat: ”Vi vill att det ska vara både enkelt och billigt för var och en att återanvända och reparera saker i stället för att hela tiden köpa nytt.”

Två av regeringens skatteförslag handlar om just detta – att ge saker ett längre liv, att minska slit och släng och att det ska vara billigare än att köpa nytt. Förutom att det är bra för miljön ger det också jobb. Exempelvis finns det bland nyanlända många som har hantverkskunskaper och vet hur man lagar och håller liv i saker. Genom de här förslagen blir det lättare för dem att komma igång med verksamhet som de kan försörja sig på.

Det första förslaget handlar om att RUT-avdraget byggs ut för att omfatta reparation av vitvaror i hemmet. Det innebär att den som får sin diskmaskin eller tvättmaskin eller någon annan liknande apparat lagad får göra RUT-avdrag för det. Då blir det mer mening med att laga den i stället för att slänga den och köpa en ny.

Det andra förslaget handlar om sänkt moms på reparationer av till exempel cyklar, skor och kläder. Momsen för klassiska hantverksyrken halveras, vilket innebär att det kommer att löna sig att reparera. Vi hoppas också att efterfrågan på reparationer kommer att öka så markant att det tydligt leder till nya jobb. Slit-och-släng-ekonomin är inte längre modern.

I vårt partiprogram säger vi också: ”Vi vill se skarpa krav på producenterna att kretsloppsanpassa nya produkter och fasa ut miljöskadliga ämnen. Vi ser att ekonomiska styrmedel och lagstiftning behövs för att uppnå bättre hushållning med energi och material.” Detta möter vi nu upp med förslag om kemikalieskatt.

I en annan del av partiprogrammet står det: ”Ny teknik gör det enklare att leva på ett sätt som är bättre för miljön. Vi kommer fortsätta att finna smartare och effektivare sätt att tillverka produkter och utvinna energi. Genom ekonomiska styrmedel och marknadsregleringar ska vi använda den ekonomiska utvecklingskraften för att möta miljö- och resursutmaningarna.”

Ett par av regeringens åtgärder i budgeten som ligger i linje med detta är att regeringen vill göra det enklare och mer attraktivt – utöver det kraftigt utbyggda ekonomiska stödet – att sätta upp solceller. Med regeringens satsningar är det lättare än någonsin att sätta upp solceller på sin egen bostad.

Ett problem för dem som vill sälja den solel som de själva inte behöver har varit att man måste redovisa moms från första kronan. Det försvinner nu. Med förslaget kommer det att vara möjligt att ha en omsättning på upp till 30 000 kronor innan man behöver momsredovisa. Det hjälper dem som säljer egen el men också andra som har en liten verksamhet vid sidan av jobbet, till exempel biodlare eller andra med hobbyverksamhet.

Skatten på förnybara drivmedel sänks nu. Det betyder att E85 blir 75 öre billigare per liter och höginblandad diesel 38 öre billigare. Det är också en framgång för miljön.

Fru talman! Jag är glad – och jag vet att många av mina partikamrater är glada – över att regeringen nu aviserat en budgetförstärkning till kommuner och landsting med 10 miljarder per år. Det är mycket pengar, och de gör skillnad på riktigt. Tillsammans med redan genomförda investeringar motsvarar regeringens och Vänsterpartiets ökade tillskott till kommuner och landsting en möjlig ökning på över 30 000 sysselsatta i välfärden. Det är händer som behövs.

I ett växande Sverige och med stora investeringar i människor, jobb, hållbar teknik och mycket mer fortsätter vi tillsammans med många andra det moderna och hållbara samhällsbygget.

(Applåder)

Anf. 16 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag tror att jag och Janine Alm Ericson är överens om att vi bör skapa en arbetsmarknad som är öppen för fler. Jag tror att vi båda är bekymrade över den tudelning vi ser på den svenska arbetsmarknaden.

För den som liksom har alla rätt – om man kan språket, har gått i svensk skola, har bra kontakter och så vidare – är arbetslöshet nära nog inte ett problem i Sverige i dag. Men för den som inte kan bocka av alla de punkterna är det betydligt svårare.

Ett av problemen är om man har en historia av sjukdom. Om man har varit långtidssjukskriven eller liknande har man redan i dag betydligt svårare att få ett jobb än om man levt sitt liv och varit frisk.

Regeringen har gått fram med att man föreslår förändringar av sjukförsäkringen. Man kallar det för hälsoväxling, och det låter ju bra. Men det innebär alltså att efter 90 dagar ska arbetsgivaren betala en fjärdedel av kostnaderna för sjuklön.

Det är lätt att se vilka detta framför allt går ut över. Det är inte minst små företag, som inte vet om de vågar anställa eller inte. Det är ett risktagande för dem, och den här reformen innebär solklart en försämring av kalkylen. Allra mest går det dock ut över dem som har en historia av sjukdom, handikapp eller liknande som är ute och söker jobb. För dem blir ju tröskeln ännu högre.

Små jobbskapare – vi har ju konstaterat att det är hos dem jobben i det svenska samhället skapas i dag – kommer att vara ännu försiktigare med att anställa någon med sjukdomsbakgrund. Är det bra?

Anf. 17 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag är glad över att Emil Källström tar upp problemet med de höga sjukskrivningstalen och, hoppas jag, ser att vi behöver göra något åt dem. Vi har under mycket lång tid sett hur ohälsotalen har ökat, främst bland kvinnor, och det är psykisk ohälsa som är problemet. Där behöver vi göra många insatser i arbetsmiljö och annat. Därför var regeringens förslag om hälsoväxling också en uppmaning till parterna att försöka komma överens om sätt att komma till rätta med detta. Till skillnad från vad Emil Källström försöker låtsas om finns det i det förslag som har gått ut undan tag för dem som har en historia av sjukdom.

Mig veterligen finns det här förslaget inte med i det betänkande som vi diskuterar i dag, men jag tänker ändå passa på att fråga Emil Källström vad Centerpartiet har för förslag för att komma till rätta med ohälsan och för att hjälpa människor med ohälsa tillbaka till jobb och till rehabilitering. Det hjälper ju inte att göra som alliansregeringen och tro att folk säkert blir friska om man tar bort pengarna.

Anf. 18 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag tror att man måste lyfta på många stenar när det gäller sjukförsäkringen. Trenden när det gäller uttagande av sjukförsäkring och sjuklön är ju i viss mån frikopplad från siffrorna över ohälsan. De skiftar lite olika, och det finns inga klara samband dem emellan. Det är märkligt och något vi måste komma till rätta med.

Den här regeringen fattade som några av sina första åtgärder beslut som vi vet leder till längre sjukskrivningar, däribland borttagande av den bortre parentesen. Det tror jag är dåligt.

Vi har också tillsammans med flera av våra alliansvänner föreslagit en karensdag vid dag 15 som ett sätt att få en kontrollpunkt, så att folk inte är i sjukskrivning längre än man annars skulle vara. Vi vet också att passivitet är något av det mest sjukdomsdrivande som finns. Man ska så snabbt som möjligt in i rehabilitering och tillbaka in på arbetsmarknaden.

Janine Alm Ericson svarar inte på min fråga och hänvisar till något löst definierat undantag. Ingen kan tro att något undantag kommer att vara så brett att det täcker in alla dem som nu kommer att få det svårare att få en heltidsanställning. Det kommer omöjligen att lugna de småföretag som nu är mycket oroliga över förändringen. Snart sagt alla remissinstanser – fack, arbetsgivare, småföretagarorganisationer – är överens om att detta är dåligt för småföretagen och sämre för dem med en historia av sjukdom som försöker ta sig in på arbetsmarknaden. Det är ett dåligt förslag. Det finns bättre vägar framåt, och jag tycker att inte minst Miljöpartiet borde se vilka denna politik går ut över.

Anf. 19 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag vill fortfarande vidhålla att de stora sjuktalen i Sverige är ett problem. Men att man sätter en tidsgräns för hur länge man får vara sjukskriven är inget som gör människor friska.

Vi behöver bättre samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare, bland annat för att man ska kunna komma i rehabiliteringsinsatser. I dag har vi sett att det har funnits sätt för företag att inte ta det ansvaret.

Jag hoppas verkligen att vi tillsammans ska kunna göra detta och fler insatser för att människor inte ska vara sjukskrivna länge utan komma tillbaka till jobb. Det är verkligen som Emil Källström säger att passivitet är oerhört förlamande för en människa, och det bidrar inte heller till att någon blir frisk.

Anf. 20 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Som vanligt när man lyssnar på Janine Alm Ericson finns det mycket att hålla med om och mycket jag kan uppskatta: vikten av hållbarhet, att tänka mer cirkulärt när det gäller ekonomin, styrmedel, grön skatteväxling och sådana saker.

När det gäller Miljöpartiet överlag finns det väl två bilder. Den ena är att Miljöpartiet har för mycket inflytande i regeringen och i den allmänna debatten, och den andra är att man har alldeles för lite. Kanske har man inflytande på fel områden. Ett område där man uppenbart har haft för lite inflytande gäller beslutet om att skilja barn från deras föräldrar – att regeringen ska ställa sig mellan föräldrar och deras barn – som jag tycker är väldigt beklagligt.

I tidigare replikskifte talades det om hälsoväxlingen. Om man tittar på Miljöpartiets valmanifest kan man se att ni gick till val på att helt avskaffa arbetsgivarnas sjuklöneansvar i små företag. Det skulle bort helt och hållet. Det är inte riktigt på det sättet hälsoväxlingen fungerar. Den bygger ju på att arbetsgivare ska betala mer för sjuklöner.

Grön skatteväxling har också diskuterats många gånger här. Problemet med er gröna skatteväxling är att det bara blir en massiv skattehöjning på jobb och företagare; själva växlingen uteblir. Om man går till Miljöpartiets växlingskontor och säger att man vill göra en hälsoväxling och en skatteväxling blir det inte mycket av med själva växlingen. Man får bara lämna in sina stolar utan att få tillräckligt tillbaka. Allt försvinner i skatter och avgifter. Ett sådant växlingskontor skulle, bedömer jag, ha relativt små utsikter i det långa loppet. Själva växlingsbegreppet devalveras ganska kraftfullt. Det kan man väl leva med. Problemet är ju politiken i praktiken.

Ni hade också ett förslag om att sänka arbetsgivaravgiften för små företag med 10 procentenheter, i stället för att höja den, som ni nu gör. Då undrar jag: Kommer detta förslag under den här mandatperioden?

Anf. 21 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! I förslaget om hälsoväxling ligger bland annat en sänkt arbetsgivaravgift som ekonomisk kompensation till företagen. Ja, förslaget kommer alltså. Det är också något som vi gick till val på och som vi fortsätter att kämpa för. Blir det billigare att anställa blir det fler som anställer. Vi tror att det är ett sätt att skapa de jobb som vi pratar så mycket om i andra sammanhang.

Vi gör också skattesänkningar. Jakob Forssmed tar upp en ganska bred palett av Miljöpartiets vilja och vår nuvarande politik. Det är väldigt bra. En sänkning av arbetsgivaravgifterna är också den sänkning som görs för dem som anställer sin första person. För dem har vi nu tagit bort arbetsgivaravgiften. Sedan finns det flera olika förslag som jag kan gå in på, men jag uppfattar att jag ändå har svarat på Jakob Forssmeds fråga.

Anf. 22 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag blev lite bred i min beskrivning här; det är en rimlig kritik som kan riktas mot mig i det här sammanhanget. Men jag vill också rikta lite kritik mot Miljöpartiet, och det är därför jag gör en bred beskrivning. Jag tycker att det är ett problem att ni går till val på att sänka arbetsgivaravgifter men sedan de facto höjer dem kraftigt. Visst, det görs en del marginaljusteringar, men på totalen är det en liten sänkning i ena änden och en mycket kraftfull höjning i den andra. Det tycker jag är problematiskt.

Nu säger du att ni kommer att uppfylla ert vallöfte om sänkta arbetsgivaravgifter. Men ert vallöfte var ju också att mindre företag helt skulle befrias från sitt sjuklöneansvar. Så blir väl inte fallet med hälsoväxlingen?

Själva idén är väl att företagens sjuklöneansvar ska öka, inte att det ska avskaffas? Det måste väl rimligen gå tvärtemot det som ni sa i ert valmanifest?

Anf. 23 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet gick till val på klimatet, skolan och jobben, och där ser man att vi levererar på väldigt bred front. Vi har infört flera olika miljöskatter och har stora satsningar på miljön. Skolan får historiskt mycket pengar, och vi gör satsningar på framför allt de minsta barnen med läsa-skriva-räkna-garantin. Vi satsar också på jobben samtidigt som vi investerar i ett Sverige som står starkare framöver.

Jag ser alltså inte riktigt hur Jakob Forssmeds kritik mot vad vi gick till val på överensstämmer med verkligheten, men jag tackar för frågan.

Anf. 24 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag ska rädda den svenska skolan på 100 dagar. Så sa din partikollega och utbildningsminister Gustav Fridolin före valet, Janine Alm Ericson. Vi kan väl konstatera att det inte riktigt blev som ministern utlovade.

När det gäller Miljöpartiet lovades det på punkt efter punkt brett och stort före valet, men när ni väl fick inflytande över svensk politik blev det inte så mycket av löfena. I den budget vi har på vårt bord just nu är det tydligt att regeringen prioriterar byggnader och skolgårdar medan Liberalerna och Alliansen prioriterar kunskap, förstelärare, bättre villkor för lärarna och ordning och reda i klassrummen.

Miljöpartiet har traditionellt sett, vallöftessveken till trots, historiskt varit relativt positivt inställt till friskolor. Waldorfpedagogik och sådant brukar miljöpartister tycka väldigt väl om. Just nu pågår bland annat Reepalus utredning, som ska titta på friskolornas långsiktiga möjlighet att vara verksamma i Sverige, men vi noterar också tydligt en hård och från retorik från Miljöpartiet – men kanske ännu tydligare från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Statsminister Stefan Löfven gick så långt att han sa att barn säljs på börsen. Vad tycker du om den retoriken, Janine Alm Ericson?

Anf. 25 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Först vill jag välkomna dig till finansutskottet och de debatter vi har här i kammaren, Mats Persson. Jag hoppas att du kommer att trivas.

Miljöpartiet har genom alla år varit tydligt när det gäller skolan. Vi är för olika inriktningar, olika sorters pedagogik och att människor ska ha en chans att välja det de tror passar bäst för deras barn. Men med det är det inte sagt att vi ville göra skolan till en vinstmaskin där företag har mer inflytande över vad som händer än vad till exempel skolplanen har.

När den här debatten förs i kammaren får vi det alltid att låta som att det är svart eller vitt och som att vinsterna inom skolsektorn inte är något problem. Men även Liberalerna måste ju ha sett att det har funnits fall där barn har kommit till skolan på måndag morgon och mötts av en lapp om att skolan har gått i konkurs, med budskapet: Tack och hej, ni får söka er någon annanstans!

Jag tycker att det är bra att vi har den här debatten, och jag tycker att det är bra att vi för samtal om hur vi vill utveckla skolpolitiken i Sverige även när det gäller huruvida vi ska ha vinster i skolan eller inte. I övrigt föredrar jag att vänta på utredningen som nu pågår och som blir klar till hösten. Då får vi nog chans att diskutera frågan betydligt mer.

Att vi inte skulle ha några ambitioner på skolområdet vänder jag mig starkt emot. Välfärds miljarderna, som jag nämnde i mitt anförande, är ett sätt att göra så att både skolor och förskolor kan anställa mer personal. Det ger mer stöd till barnen, som då blir mer sedda och kan prestera bättre. Det är också en stor satsning på nya skollokaler, inte bara på skolgårdar – vilket i och för sig också är väldigt viktigt. Det ger högre löner till lärare och mer motiverade lärare, och det gör att vi får fler lärare.

Jag skulle kunna hålla på ett tag till, men jag ser att min talartid inte räcker.

Anf. 26 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Det finns en del vi är överens om i den här kammaren. Vi är exempelvis överens om, och var det i den friskoleöverenskommelse Alliansen slöt med Miljöpartiet och Socialdemokraterna, att aktörer i välfärden ska agera långsiktigt. Det är viktigt. Vi är i kammaren också överens om att välfärden är i behov av mer resurser. Det finns alltså ingen politisk konflikt om de välfärds miljarder du står och lyfter fram här, Janine Alm Ericson.

Den politiska konflikten gäller hur dessa pengar ska användas. Ska pengarna gå till att rusta upp skolgårdar och betong i skolan, eller ska de gå till verksamhetens innehåll – till lärarnas villkor, ordning och reda i klassrummet, fokus på kunskap och tidiga insatser för barn och ungdomar så att de lär sig tidigt i skolan? Där ligger konflikten. Vi från Liberalernas sida prioriterar tydligt ordning och reda och kunskap i fokus i skolan.

Miljöpartiet har lite problem. Om man har en utbildningsminister som lovade att rädda den svenska skolan på 100 dagar men inte tar några initiativ i riktning mot att göra den svenska skolan bättre är det klart att partiets trovärdighet får sig en törn. När vallöfte efter vallöfte bryts är det klart att Miljöpartiets trovärdighet får sig en törn. Då är det ju viktigt för oss i denna kammare att få en känsla för och en bild av vad Miljöpartiet känner kring den väldiga retorik statsministern använder när han säger att barn ska säljas på börsen.

Det signalerar ju att Socialdemokraterna, ivrigt påhejade av Vänsterpartiet, nu vill bryta – eller redan har brutit – friskoleöverenskommelsen och gå ännu längre för att begränsa friskolornas möjlighet att verka i Sverige. Det borde kännas i hjärtat på en miljöpartist. Hur känns det för en miljöpartist när den svenska statsministern använder en retorik med innebörden att barn säljs på börsen?

Anf. 27 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Mats Persson har rätt i att vi har en konflikt om hur vi ska hantera den svenska skolan, men när han sedan räknar upp de åtgärder som Liberalerna vill se är ju det sådant som även vi lägger fram förslag på och genomför. Det är riktade åtgärder dit behoven är som störst. Vi har också

haft en högre schablon avseende asylsökande barns skolgång och ersättning till kommunerna för flyktingar. För 2016 lägger vi totalt 8,3 miljarder till skola och förskola. Det har aldrig satsats så mycket som nu.

Jag återkommer till att vi gör mycket stora satsningar på skollokaler. Har man ingenstans att vara kan man ju inte bedriva någon speciellt bra pedagogik. Välfärds miljarderna ska också användas till att skolor och förskolor ska kunna anställa mer personal; det har vi varit väldigt tydliga med.

Att hänvisa till att Gustav Fridolin har sagt att han ska rädda den svenska skolan på 100 dagar är att ta en kvällstidningsrubrik och göra den till sanning. Det trodde jag faktiskt att vi stod över i den här kammaren.

Anf. 28 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Man kan ju också se det som att det är härligt med en utbildningsminister som *vill* rädda skolan i stället för en som under åtta år gjorde allt han kunde för att skylla på någon annan. Så kan man också se på politik.

Fru talman! Det finns alltför stora ekonomiska skillnader mellan människor i dagens Sverige. Medan väldigt många tvingas vrida och vända på varenda krona dag efter dag, månad efter månad eller år efter år kan andra vältra sig i lyx och överflöd. Dessa kan också obekymrat se på när människor oroar sig för om de ska ha råd med hyra, nya gummistövlar till barnen eller elräkningen. En semestervecka på annan ort kan vara en ouppnåelig dröm.

Det behövs en större omfördelning i det här landet, och min förhoppning är att en socialdemokratiskt ledd regering ska vilja det. Det borde skilja mer mellan en borgerligt ledd regering och en socialdemokratiskt ledd regering när det gäller beskattningen av kapital. Vi måste öka beskattningen av kapital om vi ska kunna minska de ekonomiska klyftorna. Och det måste vi göra, för vi vet alla att samhörigheten och tilliten urholkas i samhället när klyftorna växer. Vi vet också att demokratin påverkas.

När vi budgetförhandlar med regeringen är den ekonomiska jämlikheten central, men också en utbyggd och förstärkt välfärd, att kvinnors livsvillkor ska stå i centrum och att det ska göras investeringar för fler människor i arbete.

Vi vill även försvara den svenska modellen. Det är en modell som bygger på att parterna sätter löner på arbetsmarknaden och sluter avtal. Det är en modell med en skattefinansierad generell välfärd som kräver ett relativt högt skatteuttag, och den innehåller inkomstbaserade försäkringar som till exempel a-kassan och sjukförsäkringen. Vi menar att den modellen inte enbart är värd att försvara utan att vi också ska arbeta för att den ska utvecklas. Därför är de 10 miljarderna i permanent ökning av statsbidragen till vård, skola och omsorg, det vill säga kommunsektorn, så oerhört välkomna. Det ligger helt i linje med det vi har prioriterat. Det ger jobb och bättre välfärd, stärker kvinnors livsvillkor, och jämlikheten ökar. Det är den historiskt största permanenta satsningen sedan det här systemet infördes 1993.

Hemma hos mig i Gävleborg får landstinget 89 miljoner, och Skåne får 274 miljoner. Det betyder att väldigt många undersköterskor nu kan få fler arbetskamrater och att deras löner och arbetsvillkor kan förbättras. Jobbar man i välfärden ska man ha de bästa förutsättningarna för att utföra sitt arbete. Vi är alla beroende av väl fungerande välfärdssystem och att vi har

välfrädsarbetare som känner att de kan göra ett gott arbete och räcker till. Nu tas steg på vägen dit. Dessutom kommer regeringen att inleda en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting i syfte att kunna inleda ett arbete för att komma åt problemet med bristyrkena i välfärden.

Fru talman! För oss har det också varit viktigt att få med ett mål om ökad jämlikhet. Nu kommer en handlingsplan att tas fram för att till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst. I ett modernt samhällsbygge måste kampen mot ojämlikheten vara central.

Deltidsarbete är en av orsakerna till att framför allt kvinnor har låga inkomster. Trots att arbetarkvinnor vill arbeta heltid organiseras inte deras arbete så att det möjliggörs. Dessutom försvårar ju barnomsorgens öppettider för till exempel Kommunals och Handels medlemmar att kunna arbeta heltid. Och äldreomsorgen är inte tillräckligt utbyggd för att motsvara behoven, vilket leder till att väldigt många, framför allt kvinnor, tvingas att gå ned i arbetstid för att kunna ta hand om sina äldre anhöriga. Allt detta får konsekvenser för kvinnors hälsa och för deras livsinkomst men också för samhällsekonomin i stort.

Nu ska en utredning tillsättas som ska se vilka konsekvenser det får för den enskilda kvinnan men också för samhällsekonomin, för kvinnors livsvillkor måste förbättras. Vi hade gärna sett en lagstadgad rätt till heltid, en rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid och en kraftigt utbyggd äldreomsorg. Men utredningen är också ett viktigt redskap för att belysa kvinnors livsvillkor i dagens Sverige.

Initiativ kommer att tas även för att komma åt skatteflykt. Skattekonsulters skyldighet att informera myndigheter om skatteupplägg ska utredas. Skatteflykt och skatteundandragande är ett stort samhällsproblem som undergräver den svenska modellen och samhällsmoralen, och det behöver göras väldigt mycket.

Regeringens tiopunktlista är ett bra första steg och steg i rätt riktning, men väsentligt mer behöver göras på området, för en liten grupp i samhället anser sig stå utanför samhällsgemenskapen och ansvaret för den gemensamma välfärden och för därför sina pengar till skatteparadis i syfte att slippa bidra till cancersjukvård, barnens skola eller de äldres omsorg. Detta känner Moderaterna mycket väl till, bland annat eftersom de har haft två riksdagsledamöter i skatteutskottet som smitit från skatten och som fanns med i Panamadokumentet. Och jag måste säga att jag aldrig någonsin har hört någonting från Moderaterna när deras egna medlemmar smiter undan från att betala skatt. Men det kanske är så normalt i ett skattesmitarparti att reaktionerna uteblir.

Men om Moderaterna inte uttrycker någon oro för skatteflykt och hur det påverkar samhället och den svenska modellen är de väldigt oroliga för att sjuka ska få ekonomisk ersättning från sjukförsäkringen. De föreslår därför, tillsammans med de andra borgerliga partierna, att den så kallade stupstocken ska återinföras. Att det sticker dem i ögonen så mycket att sjuka ska kunna känna ekonomisk trygghet och kunna koncentrera sig på att bli friska att de jagar sjuka och arbetslösa, samtidigt som de föreslår skattesänkningar för friska med jobb och vill öka inkomstskillnaderna, får väl i och för sig ses som gammal hederlig borgerlig politik.

Man skulle ju kunna tänka sig att skatteflykt skulle förtjäna någon rad i någon av borgarnas budgetmotioner, men jag hittar då ändå inget.

Den modell som de säger sig försvara, den svenska modellen, undergrävs på många sätt. Är det inte löner som ska sänkas med statens hjälp är det en tävlan i att sänka skatten och a-kassan mest. De borgerliga partierna vill använda staten för att sänka lönerna på arbetsmarknaden, detta trots att de säger sig värna den svenska modellen.

Den faktiska ingångslönen inom handeln är så låg som drygt 14 000 kronor i månaden, men den anses tydligen ändå vara för hög. Själv tycker jag att så låga löner är ett problem, ett problem för den enskilde som tvingas leva i ekonomisk otrygghet men också därför att det påverkar efterfrågan i samhället. Med 14 000 kronor i månaden är det oerhört svårt att klara så basala utgifter som hyra, kläder och mat. Om ingångslönerna sänks för vissa grupper, oavsett om det för stunden är unga, långtidsarbetslösa eller människor med invandrarbakgrund, är sänkt lön för *en* grupp ett sätt att sätta press nedåt på lönerna även för andra grupper på arbetsmarknaden.

Alla borgerliga partier föreslår någon form av nya låglönejobb. En modell är att man ska jobba 100 procent men bara få betalt för 75 procent under fem års tid. Liberalerna kallar det för startjobb, och Moderaterna kallar det förstajobbetanställning. Vi andra kallar det för gratisjobb – att jobba gratis.

Det var väl få som för några år sedan trodde att Liberalerna skulle tävla med Moderaterna om vem som kunde föreslå den lägsta a-kassenivån. Men vill man sänka löner är det ju viktigt att a-kassan blir så låg som möjligt, eftersom a-kassan utgör golvet för lönerna på hela arbetsmarknaden.

En annan anledning till att sänka a-kassan verkar vara att man inte ens tror att människor vill arbeta och göra rätt för sig. Därför måste man se till att de har det så dåligt ställt som möjligt, så att de tar sig i kragen och tar ett jobb. Det säger något om den människosyn som styr deras politik. Vi i Vänsterpartiet tror att människor vill arbeta, göra rätt för sig och kunna försörja sig själva och satsar därför i stället på att öka investeringarna så att fler människor kan få arbete.

Fru talman! För den vinstutredning som nu sitter ingår det i direktiven att föreslå regelverk så att eventuella överskott i huvudsak ska återinvesteras, det vill säga att de skattepengar som tillförs sjukvård, skola och omsorg ska gå till det som de är avsedda för i stället för till stora privata vinstuttag. Det har en bred folklig förankring långt in i borgerliga väljargrupper. Men förslaget är enligt borgarna, kanske framför allt Kristdemokraterna, djupt problematiskt eftersom de vill att bolagsägare ska få fortsätta berika sig själva på bekostnad av dina barns skolgång, din mormors omsorg och på anställdas arbetsvillkor och löner.

Det vill även Sverigedemokraterna. De har helt ändrat sin linje sedan valet. Då gick de till hårt angrepp på de stora vinstuttagen i bland annat skolan. Nu anser de att rätten att ta ut vinst ska försvaras till varje pris. Mer pengar till riskkapitalisterna är numera deras slagdänga, och då är ju inte mormor så mycket värd. Sverigedemokraterna är partiet som är till salu för den som bjuder på något gott. Det är partiet där man inte vet i dag vad de ska tycka i morgon. Det är som en karusell med slänggungor – en går hit och en går dit. Det är faktiskt bara en sak som verkar vara beständig, och det är det hat som de verkar känna mot andra människor.

Fru talman! För oss handlar ekonomisk politik om att inge hopp och framtidstro, att se till att den ekonomiska politiken används för att utjämna inkomstskillnader, att ge alla barn en bra start i livet, att se till att välfärden byggs ut och förstärks, att ge människor förutsättningar att ta ett arbete och att investera för att skapa nya jobb.

Vi vill bygga ett hållbart land där klimat och miljö står i centrum. Och vi har ju mängder av arbetsuppgifter som behöver utföras, så låt oss se till att få dem gjorda. En viktig del i det är självklart de 10 miljarder vi nu får till välfärden. Så pressas arbetslösheten ned och gemensamma nyttigheter kommer på plats.

Jag yrkar bifall till finansutskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 29 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag ska inte kommentera Ulla Anderssons vänsterpopulistiska retorik. Jag tycker att den talar för sig själv.

Däremot ska jag kommentera människosynen, för det blir tydligt när man lyssnar på anförandet hur olika människosyn Ulla Andersson och jag har.

I Ulla Anderssons värld är företagaren – det kan till exempel vara min mamma som är småföretagare i Markaryd i södra Småland – en ond människa som går upp på morgonen och inte vill något annat än att göra andra människor ont och tjäna pengar på andra människors bekostnad.

Jag uppfattar verkligheten hela annorlunda. Jag uppfattar att min mamma varje dag går upp på morgonen för att göra samhället lite bättre. Drivkraften för henne är att hon trivs med sitt jobb och att hon kan anställa någon och på det sättet bidra till svensk välfärd.

Hon råkar dessutom vara sjuksköterska och kopplad till välfärdssektorn, så Ulla Andersson ser väl med riktigt onda blickar på den verksamhet som min mamma bedriver.

Det är er människosyn för mig, och det blir väldigt tydligt här i riksdagens talarstol att vi befinner oss på två helt olika planeter i synen på hur välstånd skapas, i synen på vad som är en människas drivkraft och i synen på företagarens betydelse för välstånd och välfärd i Sverige.

Ulla Andersson verkar ha en egen sedelpress. Det märks också i det inflytande Vänsterpartiet har på den ekonomiska politiken. Skatterna höjs med 30 miljarder kronor de kommande åren. Bland annat ska barnmorskorna betala mer i skatt. 100 000 människor som i dag inte gör det kommer nästa år att behöva betala statlig inkomstskatt och inte ens få behålla hälften av den sista hundralappen.

Var går gränsen för hur mycket skatt Ulla Andersson vill ta ut?

Anf. 30 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag är uppväxt i en småföretagarfamilj och har många släktingar som driver företag, så jag vet väl vad det innebär att ha det ansvaret och att känna oro när det kanske inte går så bra som man hoppas.

Att vi behöver ha många företag i landet är jag helt överens med Liberalerna om. Företagare behöver också välutbildad arbetskraft och en välfungerande infrastruktur. De behöver en barnomsorg som är öppen när den egna butiken är öppen eller när de ska utföra sitt arbete. De behöver en välfungerande och väl utbyggd äldreomsorg om det ska fungera att driva

ett företag med anställda. Därför är det viktigt att vi har en väl utbyggd välfärd.

Jag tror, Mats Persson, att många av de barnmorskor du värnar om när du pratar om att de ska få betala en något högre skatt på den sista hundralappen faktiskt vill ha fler arbetskamrater och kunna känna tryggheten i att hjälpa en kvinna åt gången med förlossningen och inte behöva springa mellan flera kvinnor som ska förlösas. De vill ge kvinnan denna trygghet.

Därför är det så viktigt för Vänsterpartiet att de skattepengar vi lägger på förlossningsvård, på barnens skola eller på barnomsorg också går dit. Det är centralt, och det är ett effektivt sätt att använda skattepengar. De skattepengar som du, jag och alla andra betalar ska gå till det som de är avsedda för, det vill säga till sjukvård, förlossningar och barnens skolgång. Det är det centrala för oss.

Jag vet inte om din mamma, Mats Persson, har ett företag inom sjukvården – det låter ju så – och hon drivs säkert av viljan att kunna utveckla sitt arbete. Det kommer hon att kunna fortsätta att göra. Det kommer dock att finnas ett krav på att eventuella överskott i huvudsak ska återinvesteras. Det tycker jag är rimligt, och det verkar de flesta i landet tycka.

Anf. 31 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Nu hörde vi plötsligt en annan retorik. Det är dock den faktiska politiken som regeringen bedriver som Ulla Andersson kommer att bli utvärderad på, och den är företagarfientlig.

På punkt efter punkt höjer regeringen skatt på jobb och företagande. Man aviserar nu, till skillnad från tidigare löften, att man inte ska minska företagens sjuklöneansvar utan öka det. Det innebär inte bara en ökad belastning på företagen utan gör också att den som har en sjukdomshistoria får svårare att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Ulla Andersson tycks ha en egen sedelpress. Det märker vi i retoriken och i de olika förslag som Vänsterpartiet för fram. Den som lyssnar på debatten undrar givetvis: Vem ska betala? Alla förstår ju att Ulla Andersson inte har någon egen sedelpress, även om det låter så.

Den som ska betala är du och jag; det är svenska medborgare. Enligt den senaste budgeten är det barnmorskorna, förstelärarna och helt avgörande grupper för välfärdens kärna som ska betala detta i form av högre skatt.

Vilken är nästa grupp som ska betala, Ulla Andersson? Var går gränsen för hur mycket skatt ni kan ta ut? Finns det någon sådan gräns för Vänsterpartiet?

Vi liberaler är tydliga i vår budget. Vi lyfter fram en reformagenda för fler jobb. Vi ser vikten av konkurrenskraftiga företag, för det är i företagen välstånd och jobb skapas. För många människor är det dessutom en väldig frihetskänsla att ha ett företag.

Om det blir många företag och om människor låter sina företag växa beror väldigt mycket på vilka regler vi i politiken sätter upp, och på punkt efter punkt går nu regeringen med hjälp av Vänsterpartiet i fel riktning.

När kommer förslagen från Ulla Andersson med bättre regler för företagen?

Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Man kan säga mycket om Liberalernas skattepolitik, men man kan inte säga att den är för att utjämna de ekonomiska skillnaderna. 80 procent av era förslag om sänkta skatter går till de 20 procenten med högst inkomst. Det är inte det vårt land behöver.

Vi vet så väl att ökade ekonomiska klyftor har och får stora konsekvenser för tilliten och tryggheten i ett samhälle, ja, till och med för skolresultaten. Barn presterar sämre i skolan när det är stora ekonomiska klyftor i ett samhälle. Det vet också Liberalerna.

Jag vill inte ha liberal skattepolitik. Jag tycker att det är rimligt att människor med höga inkomster bidrar mer än vad de gör i dag. De har tjänat på er skattesänkarpolitik medan alla de som är beroende av välfärden har fått se hur den stramas åt. Vi har sett hur kvinnors livsvillkor har försämrats och hur ekonomiska skillnader mellan män och kvinnor har utökats.

Jag hade förväntat mig en något annorlunda syn på våra gemensamma socialförsäkringar hos Liberalerna. Att Liberalerna skulle tävla med Moderaterna om att sänka a-kassan hade jag aldrig trott. Jag hade inte heller trott att ni skulle jaga sjuka människor och straffbeskatta dem på det sätt ni gör.

Till skillnad från Liberalerna, Moderaterna och flera andra här i rummet föreslår vi en finansiering för vår utbyggda välfärd. Moderaterna vill ha 2 000 fler poliser men finansierar inte sin reform. Det är inte att ta ansvar för statens finanser.

Föreslår man något ska man också finansiera det, och de som har högst inkomster kan bidra mer än vad de gör i dag. Det är inte rimligt att vi som enda industriland inte ska ha vare sig förmögenhetsskatt, arvsskatt eller fastighetsskatt.

(Applåder)

Anf. 33 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Ulla Andersson får givetvis använda sin talartid i riksdagen till vad hon vill och tala på det sätt hon vill. Jag blir dock lite beklämd, och jag tycker att hennes anförande ganska mycket talar för sig självt. Hon får gärna diskutera och kritisera våra förslag men glider hela tiden mot att säga att vi som motiv bakom våra förslag skulle ha att jaga, slå och representera ondskan själv.

Våra förslag syftar till att människor ska komma i arbete och att vi ska få ett bättre land för alla att leva i. Jag skulle inte drömma om att påstå att Ulla Andersson har motiv av samma karaktär som hon målar upp att Alliansens olika partier har i denna debatt. Att kalla partier för skattesmitarpartier och så vidare är dåligt.

En del av de kritikpunkter som Ulla Andersson tar upp speglas ganska mycket i den politik hon själv står bakom. Vårt förslag att man ska kunna lära sig jobbet på jobbet, att ha 75 procent jobb och 25 procent utbildning och få 75 procent av kollektivavtalad lön, finns i regeringens och Vänsterpartiets politik som läggs fram för riksdagen.

Det kallas för YA-jobb. Men dessa är omgärdade av enormt många byråkratiska hinder, vilket har lett till att det inte blir de jobb som man har hoppats på. Detta står Ulla Andersson bakom – det som hon själv kallar för att jobba gratis.

För några år sedan var det RUT-avdraget och att människor rullas i lyx och det ena och det andra. Nu är Vänsterpartiet med och bygger ut RUT-avdraget.

Det talas om att straffbeskatta sjuka människor, men ni är ju med på en budget som bibehåller jobbskatteavdraget, Ulla Andersson. Den som har förvärvsinkomster får en lägre beskattning – ni står ju bakom detta. Lite återhållsamhet i tonläget tycker jag är på sin plats.

Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag är glad att Kristdemokraterna står upp för andra människors rätt att uttrycka sig och kritisera andra partiers politik. Jag tycker att det i en debatt om den ekonomiska politiken är rimligt att man synliggör de alternativ som finns på bordet. Det var vad jag försökte göra i mitt inlägg.

Jag tycker att det är djupt problematiskt att alla borgerliga partier systematiskt föreslår sänkta löner på svensk arbetsmarknad. De säger sig vilja värna och försvara den svenska modellen men hotar samtidigt med att gå in med lagstiftning om arbetsmarknadens parter inte lyder det som de borgerliga partierna säger.

Vi har problem på svensk arbetsmarknad i dag, bland annat på grund av att ni, Jakob Forssmed, inte har utbildat människor i tillräcklig utsträckning så att de kan ta de jobb som är lediga. Men vi har också stora problem med otrygga anställningar och många viss- och deltidsanställningar som leder till att människor har alldeles för låga löner och inkomster i dag. Jag tycker att det skulle vara klädsamt om borgarna såg detta någon gång, men det gör ni inte. Inom handeln är ingångslönen så låg som 14 860 kronor.

Ni har olika anledningar varje gång till det ni föreslår, Jakob Forssmed. Ena gången är det långtidsarbetslösa som ska ha jobb till lägre löner, nästa gång är det unga och denna gång är det människor med invandrabakgrund. Ni vill ständigt samma sak, men ni vågar inte erkänna rakt ut det som ni egentligen vill. Ni vill ha lägre löner på svensk arbetsmarknad, och det kämpar ni febrilt för att åstadkomma. Ni pratar om sänkta trösklar, men egentligen är det sänkta löner. Alla era förslag bygger på det.

Jag önskar att ni hade en mer human inställning till människor som är sjuka. De människor som har jagats genom er stupstock under de här åren har stressats, pressats och kränkts, och jag önskar inte någon människa att utsättas för det.

Anf. 35 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag tycker att detta illustrerar ganska väl vad jag sa i min replik. Vi vill inte ha fler jobb, och vi vill bara förstöra för människor – så är det naturligtvis inte.

Hela mitt engagemang i politiken bygger på att människor ska få komma in i arbete och bli en del av samhällsgemenskapen. Det är det absolut bästa sättet att bekämpa klyftor – det är min övertygelse. Sedan kan man diskutera om förslaget leder till detta eller inte. Vänsterpartiet har uppenbarligen en annan uppfattning. Vi får se vad folk tror mest på – Vänsterpartiets syn på hur vi får fler jobb i Sverige eller Alliansens och Kristdemokraternas. Den debatten tar jag gärna med Vänsterpartiet.

Det glider hela tiden över till motiven bakom. Jag måste säga att jag tycker att det är en beklaglig utveckling av debatten.
(Applåder)

Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag beklagar att du så hårt kritiserar att man synliggör er ekonomiska politik, Jakob Forssmed.

När man tittar på vad som är en effektiv ekonomisk politik ser man till exempel att offentliga investeringar är långt mer effektiva än skattesänkningar. Om man tittar på era tidigare budgetar från när ni satt i regeringen ser man att jobbskatteavdraget var ert främsta så kallade jobbförslag. Det var självfinansierat till 30 procent, det vill säga sju av tio kronor gick till något helt annat än att skapa jobb.

Det var er främsta jobbpolitik. Vi kan göra det mycket bättre än så – vi har sett vilka konsekvenser den har fått. Vi har en eftersatt infrastruktur, vi har en barnomsorg som inte är utbyggd på kvällar, nätter och helger, vi har en äldreomsorg som går på knäna och vi har en välfärd som sukter efter mer resurser för att kunna förbättra kvaliteten och få fler anställda.

Ni skulle ha kunnat åstadkomma detta om ni inte hela tiden hade prioriterat att sänka skatten. Att sänka skatten var också motivet till att ni försämrade och förstörde A-kassan, och ni finansierade era skattesänkningar genom att införa stupstocken. Det fick konsekvenser för oerhört många människor, och de lider än i dag av det. Jag är glad över att stupstocken är borta nu.

Jag önskar att vi kunde få till ett skattesystem där man betalar lika skatt vid lika inkomst, för det är inte rimligt som systemet ser ut i dag. Sjuka, arbetslösa och föräldralediga betalar mycket mer i skatt än den som har turen att vara frisk och ha ett jobb. Jag hoppas att vi ska komma till rätta med detta en dag. Jag kommer att göra vad jag kan för att vi ska komma dit, och jag tror att många fler människor vill det.

Vi tar steg för steg i rätt riktning så länge, för att åstadkomma ett jämlikare samhälle och en utbyggd välfärd.

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det tillhör inte konventionerna i en debatt att tilltala en ledamot som inte deltar i debatten. Men eftersom han är i salen vill jag ändå rikta några ord till Erik Ullenhag, som ju avgått från sitt uppdrag som ekonomiskpolitisk talesperson för Liberalerna.

Erik Ullenhag är en bra meningsmotståndare. Han är kunnig, principfast och hederlig i debatter. Det har varit roligt att debattera mot honom, men det har också känts tryggt att föra samtal med honom, inte minst i de frågor där vi har stått långt ifrån varandra.

Erik Ullenhag ställer nu sina tjänster till Sveriges förfogande i en annan roll, nämligen som ambassadör och förkämpe för svenska ideal och svenska intressen i Amman i Mellanöstern. Jag vet att det kommer att vara bra för Sverige att Erik tar på sig detta svåra värv. Så från en gammal elev på Katedralskolan i Uppsala till en annan: stort lycka till i ditt nya uppdrag! Jag vet att du kommer att göra ett jättebra jobb för Sverige.

(Applåder)

Herr talman! Svensk ekonomi står stark. Men för att den ska fortsätta att vara stark krävs tydliga åtgärder. Det kräver förändring och att vi inte lutar oss tillbaka. För även ett gott konjunkturläge skapar utmaningar.

På samma sätt som man ska använda goda tider för att rusta sig för framtiden borde den förra regeringen ha använt de sämre tiderna för att rusta oss för dagens situation. Men i Sverige ser vi brist på arbetskraft på allt fler områden. De arbetslösa står inte rustade för att ta de jobb som nu växer fram eftersom skattesänkningar sattes före utbildningssatsningar. Matchningsgapet är en skuld som kan ta betydligt längre tid att beta av än budgetunderskottet.

Och när flyktingkrisen slog till i höstas blev de eftersatta investeringarna i förskolor, skolor, vårdcentraler och socialtjänst uppenbara. Marginalerna för kommuner och landsting var små redan före flyktingkrisen eftersom skattesänkningar sattes före investeringar i vår gemensamma välfärd.

Även bostadsbristen var tydlig redan före flyktingkrisen. Den gör att människor inte kan flytta dit där jobben nu växer fram, och företag får svårt att rekrytera. Detta hål fylls nu successivt igen när lyftkranarna reser sig på allt fler ställen, men byggnadstakten behöver öka ännu mer.

Även om de borgerliga partierna nu har valt att lämna bostadssamtalen kommer vi från regeringens sida att vidta de åtgärder som krävs för att få upp byggandet. För detta har vi presenterat 22 punkter bara i dag. En förutsättning för att ta tag i dessa utmaningar är att man har en bottenplatta, att man respekterar de finanspolitiska ramverken och att man har en tydlig riktning framåt.

Herr talman! Budgetunderskottet har minskats kraftigt, även när man tar hänsyn till konjunkturen. Det strukturella sparandet stärks. Banan mot balans och överskott är utstakad. Statsskulden minskar som andel av bnp under mandatperioden, och vi håller oss inom utgiftstaken. Allt detta sker trots kraftigt ökade kostnader för asyl- och flyktingpolitiken.

Denna utveckling står i stark kontrast till de borgerliga regeringsåren. Då ökade underskotten. Nu har vi minskat dem. Då försvagades det strukturella sparandet. Nu har vi stärkt det igen. Nu för vi en stram finanspolitik. Vi gör detta i vetskap om vilka människor det främst är som drabbas när man lämnar det finanspolitiska ramverket vind för våg. Det är en räkning som en dag måste betalas. Och vi gör det för att vi förstår att ordning och reda är grunden för att kunna ta ytterligare initiativ som stärker människors trygghet och privatekonomi.

Herr talman! Det går bra för svensk ekonomi. Vi har den högsta tillväxttakten på över fyra år – bland de högsta i Europa och högre än i USA. Tillväxten drivs av ökade privata investeringar, ökad privat konsumtion, ökad offentlig konsumtion och stärkt utrikeshandel. Vi ser en ekonomisk tillväxt på bred front.

Jämfört med när regeringen tillträdde har ungefär 110 000 fler människor ett jobb att gå till. Sysselsättningsgraden är den högsta i Europa. Antalet arbetade timmar ökar. Arbetslösheten minskar, och ungdomsarbetslösheten ligger på den lägsta nivån sedan finanskrisen. Bostadsbyggandet ökar kraftigt, och köpkraften stiger bland både löntagare och pensionärer. Det går bra för Sverige.

Frågan är vad vi gör med detta. Vad ska vi göra med de goda tiderna? Mitt svar på den frågan är att vi ska bygga Sverige starkt för framtiden. Vi ska utveckla den svenska modellen. Det är det som ligger framför oss.

Det regeringen föreslår är att vi ska föra en ansvarsfull politik och bruka de goda tiderna till att rusta oss för sämre tider genom att ha ordning och reda i de offentliga finanserna, förstärka den svenska välfärden och investera för framtiden. Att se till att kommuner och landsting kan göra sitt jobb samtidigt som vi investerar i fler utbildningsplatser och arbetstillfällena för framtiden är att göra just det. Den svenska modellen ska säkras och utvecklas.

Det de borgerliga partierna föreslår är någonting helt annat. I en strålände högkonjunktur väljer de, inte minst Moderaterna, att lägga fram budgetar som i allt väsentligt går ut på att stimulera ekonomin ytterligare genom ojämnt fördelade skattesänkningar. Fortsatta skattesänkningar går före ansvarstagande. Fortsatta skattesänkningar går före investeringar i vården, skolan och omsorgen.

Detta är märkligt, inte minst i dessa tider. När vi just haft det mest omfattande flyktingmottagandet i modern tid ska resurserna gå till skattesänkningar i stället för till att anställa fler lärare och sjuksköterskor och bygga bostäder. Trots högkonjunkturen och trots flyktingkrisen ska mer resurser gå till kortsiktig stimulans av ekonomin genom skattesänkningar. Hur kunde man komma fram till detta?

Moderaterna har ännu inte gjort upp med sin idé om att ständig stimulans genom skattesänkningar är det universella redskapet, oavsett om det är lågkonjunktur eller högkonjunktur. Oavsett problemområde, oavsett analys och oavsett fråga har Moderaterna svaret: skattesänkningar!

Herr talman! Om två dagar går britterna till folkomröstning. Storbritannien är en av Sveriges viktigaste partner. Det gäller för vår utrikeshandel, och det visar sig genom de nästan 100 000 svenskar som i dag lever och arbetar i Storbritannien.

Med brexit skulle Sverige förlora en stabil och stark allierad i frågan om hur EU ska utvecklas. Vi värnar varje medlemsstats rätt att själv välja sin roll inom unionen. Ett brittiskt utträde skulle vara till skada för Storbritannien, Sverige och hela Europeiska unionen.

Det är vår djupaste förhoppning, brett i den svenska politiken, att Storbritannien stannar kvar i unionen. Men det är klart: Det viktigaste är inte spelteorier och framför allt inte spekulationer. Det viktigaste är att man lär inför framtiden. Och alldeles oavsett utfallet av folkomröstningen finns det lärdomar att dra, också för oss här hemma i Sverige.

Det är uppenbart att en politik där man lägger ansvaret för de egna utmaningarna någon annanstans, till exempel på institutionerna i Bryssel, kan bita en i svansen förr än man anar. En politik där man försöker ta kortsiktiga politiska vinster genom att misstänkliggöra människor från andra länder är en lek med elden. En politik där man inte sätter vanliga löntagares trygghet och välfärd i förgrunden skapar konflikter och minskar tilltron till politiken.

Det är tydligt att EU måste förmå att motverka klyftor, stärka människors möjlighet till egen försörjning och bidra till ökad framtidstro. Ett EU som inte gör det kommer förr eller senare att uppleva den här typen av

kriser. Därför behövs en politik i Sverige, i våra grannländer och på Europanivå som fokuserar på att minska klyftorna och stärka vår konkurrenskraft och inte på att ställa människor mot varandra.

Utvecklingen är nämligen inte ödesbunden vare sig inom politiken eller inom ekonomin. Insikten att vi gemensamt kan förändra och förbättra är i all sin enkelhet kanske det viktigaste budskap som vi kan ge och den viktigaste slutsatsen av den folkomröstning som sker på torsdag, oavsett utfall.

(Applåder)

Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först och främst vill jag säga två saker. Även jag vill tacka Erik Ullenhag, en god vän och klok kollega. Vi kommer att sakna dig, trots din förträffliga efterträdare. Sedan vill jag säga det jag borde ha sagt i mitt huvudanförande: Jag yrkar naturligtvis bifall till den moderata reservationen i finansutskottets betänkande.

Därefter till finansministern! Att vi tycker olika i sak, bryter idéer och diskuterar med varandra är rimligt i den verksamhet vi sysslar med. Det jag däremot inte förstår är den strategi ni har för Sverige. Det är rimligare och lättare att ha respekt för en motståndare som visserligen står för någonting annat än det man själv tycker men är konsekvent och har en tydlig idé som man kan följa. Men det är inte fallet med er.

Vad gäller sjukförsäkringen fick vi alldeles nyss höra att ni nu har tagit upp den fallna manteln, eftersom vi inte gjorde någonting åt sjukförsäkringen. Så lät det inte riktigt under dess högtidsstunder. Vi gjorde massor, och ni var emot allt vi gjorde. Vi tog ned utanförskapet, ni ville ha upp det. Nu verkar ni lyckas med precis detta. Nu lägger ni i stället allt det där på entreprenad; de strama tyglarna ska hållas av företagen och arbetsgivarna, inte av den offentliga försäkringen.

I skattefrågan var ni dead against jobbskatteavdragen. Nu är ni för i stort sett alltihop. Men ni anklagar oss för att vi genomförde jobbskatteavdragen. Ni hävdar att det skulle vara fråga om stimulans, när vi alla vet att det naturligtvis är en strukturreform i svenskt arbetsliv med 120 000 nya jobb.

Fredrik Olovsson antydde att den nya idén skulle vara att höjda marginalskatter ger fler jobb. Jag skulle vilja se den rekommendationen från IMF, OECD och alla andra.

Jag förstår inte den grundläggande ekonomiska idén bakom er politik, finansministern.

(Applåder)

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Den grundläggande ekonomiska idén i Socialdemokraternas och regeringens politik är väldigt tydlig. Vi tror på ett sammanhållet samhälle. Vi ser till att alla som växer upp i Sverige och alla som finns i Sverige får möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar, utifrån den man är och utifrån sina drömmar. Genom att skapa system på det sätt vi gjort i Sverige, med allmän förskola, bra skolor, läxhjälp till alla barn och möjlighet att komplettera utbildning livet igenom om man misslyckades första gången man gick i skolan, skapar vi möjligheter för alla att växa och

utvecklas. Genom att ha en tydlig investeringspolitik skapar vi förutsättningar för svenska företag att växa, exportera och hitta rätt kompetens inom arbetskraften.

Det här är en samhällsmodell som har rönt allt större intresse i de internationella organisationerna på senare tid. Organisation efter organisation som knappast kan anses vara vänstertankesmedjor, som IMF och OECD, lyfter fram den svenska modellen och de nordiska välfärdsstaterna som exempel på samhällen som lyckas kombinera små klyftor, högt välstånd och högt arbetskraftsdeltagande.

Det är grunden för den svenska modellen, som har utvecklats av oss socialdemokrater. Det är den modellen som vi nu vill utveckla för det här århundradet för att se till att var och en som får möjlighet att växa upp i Sverige också får möjlighet att växa och utveckla sin fulla potential. Det är grunden, inte bara för vår ekonomiska politik, utan också för vår ideologi.

(Applåder)

Anf. 40 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Men finansministern, med all respekt! Ju högre marginalskatt, desto högre sysselsättning – visa mig den rapport från OECD eller IMF som pekar på det sambandet! Den finns inte. Det är en påhittad sak. Den existerar inte över huvud taget.

Det modiga är inte att försvara sin modell. Det modiga är att se styrkan i modellen och se vilka svagheter vår tid bevisar i modellen och våga reformera modellen. Det är modigt. Då kan man stå för det man tycker och ändå förstå att någonting har hänt som kräver av oss att vi gör någonting annorlunda i morgon om det inte ska bli värre än vad det är i dag.

Ett alldeles uppenbart exempel är integrationen. Ni började hårt med att integrationspolitik var helt onödigt. Det var inte er enda men en av era få likheter med Sverigedemokraterna – integrationspolitik behövs inte, och integrationsminister behövs inte. Det var inte någon central utmaning för Sverige.

Sedan har ni bytt ståndpunkt i den formella frågan, nämligen att det visst behövs. Sedan har ni bytt ståndpunkt när det gäller enkla jobb. De behövs, men de var fel tidigare. Sedan har ni bytt ståndpunkt när det gäller RUT-reformen. Den var fel tidigare. Men den behövs i dag.

Det saknas grundläggande strategi. Ekonomisk politik – detta tror jag att finansministern i grund och botten vet – är inte primärt excelarken, utan det är innehållet i alla andra förslag på politiska områden som man lägger fram som skapar ekonomisk politik. Har man inte en sammanhållen ekonomisk politik kan man inte lösa de problem som vi står inför. Jag tycker att ni står lite nakna inför vår tids utmaningar.

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Här kanske Ulf Kristersson får bestämma sig. Är han kritisk mot att vi inte utvecklar den svenska modellen och är han kritisk mot att vi inte förmår göra nya ställningstaganden, eller är han kritisk mot det faktum att vi gör nya ställningstaganden? Man kan inte vara kritisk mot båda sakerna samtidigt.

Självklart ser vi behovet av att utveckla den svenska modellen. Det är precis det som vi gör med vår politik.

Det som IMF och OECD visar är att det är mycket tydligt att om man för en politik där man i huvudsak stimulerar dem med de högsta inkomsterna får man mindre avkastning på den stimulansen i form av bättre bnp än om man gör det i de grupper som har lite lägre inkomster. Det är precis den politik som ni förde när ni satt i regeringsställning, då ni i huvudsak såg till att stimulera dem som redan har mycket.

Det som vi har gjort i vår politik när vi har försökt skapa ett Sverige som håller ihop är att också se till att människor som har lägre inkomster får möjlighet att konsumera. Det är en bättre politik när det gäller att stärka tillväxten.

Om vi tittar på skatterna är det mycket tydligt att de länder i världen som har lite högre skatter är också de länder som har lite högre sysselsättningsgrad. Det handlar om hur man använder skattepengarna. Tar man ut skatterna på ett klokt sätt och använder dem på ett klokt sätt, då får man sammantaget en mycket bra politik. Det är det som både IMF och OECD nu visar.

Ulf Kristersson tog upp sjukförsäkringen, och det är helt sant att vi var kritiska till de reformer som genomfördes. De genomfördes dock i huvudsak innan Ulf Kristersson blev minister. Men det som hände när Ulf Kristersson blev socialförsäkringsminister var att kurvan vände, från att antalet sjukskrivna hade minskat ökade de igen.

Det som Ulf Kristersson själv säger att han gjorde då var att klistra upp dessa kurvor på sin vägg. Det är bra, men han vidtog faktiskt inte så många åtgärder för att få ned sjukskrivningstalen under sina år som minister.

Anf. 42 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Jag vill också här i Sveriges riksdag tacka dig, Erik Ullenhag, och jag ska göra mitt bästa för att ersätta dig.

Därefter ska jag övergå till att ställa min fråga till Magdalena Andersson. Den svenska arbetsmarknaden och tudelningen på den svenska arbetsmarknaden är vår tids viktigaste fråga. Unga människor med kort utbildning, nyanlända med låg utbildning och funktionshindrade har i dag mycket svårt att ens komma in på den svenska arbetsmarknaden.

När man då som politiker har att fundera på vad man kan göra för att lösa detta samhällsproblem kan man lyssna på utomstående experter, och när man lägger fram sina politiska förslag kan man lyssna på de myndigheter och organisationer som berörs av de förslag som man som regering lägger fram. Inte på någon av dessa punkter – att lyssna på utländska experter eller att lyssna på remissinstanser – är regeringen särskilt bra.

När det gäller sjukskatten, som innebär att vägen tillbaka för den som har en sjukdomshistoria kommer att bli längre, säger Sveriges Kommuner och Landsting, företagarna och handikappförbunden att den politik som regeringen för kommer att göra det svårare för människor att komma in på arbetsmarknaden.

Vi från Liberalernas sida vill se lägre ingångslöner som gör det möjligt för människor att komma in på arbetsmarknaden, lära sig jobbet på jobbet och få ett fotfäste på arbetsmarknaden från utgångspunkten att det är bättre att ha ett jobb med lägre ingångslön än att vara sysslolös och gå på socialbidrag. Denna ståndpunkt får stöd av oberoende expertorganisationer, både i vårt land – Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet – och från utländska bedömare – IMF, OECD och EU-kommissionen – som pekar på

samma sak, nämligen att Sverige behöver skapa fler vägar in genom lägre ingångslöner.

Då ställer man sig frågan: Vad är det som finansministern ser som de oberoende expertmyndigheterna inte ser, eftersom ni lägger fram en politik som går i helt motsatt riktning?

Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det som många expertmyndigheter och utomstående experter menar är att det ska bli billigare att anställa. Det viktiga är inte hur det blir billigare att anställa utan att det är billigt för arbetsgivare att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden. Det är en uppfattning som jag helt delar. Det är också en sådan politik som regeringen för.

Vi gör det dock inte på samma sätt som Liberalerna, som vill att man ska riskera att få lönesänkningar för breda grupper. Börjar man sänka lönerna för en grupp vet vi att det lätt sprids.

I stället vill vi se till att man ger stöd på individnivå. När det gäller personer som har problem att komma in på arbetsmarknaden ska det vara lätt och billigt för en arbetsgivare att anställa dessa personer via ett stöd. Det är en bra politik, och det är en kostnadseffektiv politik.

Problemet med breda lönesänkningar, som Liberalerna föreslår, är att notan då i stället kommer via försörjningsstöd då vi skulle ha många människor som har ett jobb som de inte kan leva på.

Problemet är också att det inte alls är säkert att dessa jobb kommer att komma människor som i dag befinner sig i Sverige till del. Dessa jobb kan gå till helt andra personer som flyttar till Sverige för att ta dessa jobb och som då också behöver försörjas med försörjningsstöd. Det kan bli dyrt för de offentliga finanserna.

Anf. 44 MATS PERSSON (L) replik:

Herr talman! Låt mig vara mycket tydligt: Liberalerna sänker inga löner. Vi skapar nya vägar in på arbetsmarknaden för grupper som i dag står långt utanför och aldrig kommer in. Det är en väsentlig skillnad.

Vårt förslag handlar om lägre ingångslöner för nyanlända och för ungdomar under en begränsad period just för att de ska ha möjlighet att komma in på arbetsmarknaden för att sedan gå vidare till andra jobb på arbetsmarknaden. Det är ett mycket tydligt besked, och vi sänder den tydliga signalen till svenska folket att vi är beredda att göra reformer för att bryta det långvariga utanförskapet och det långvariga bidragsberoendet.

Jag konstaterar att regeringen står helt handfallen. I den budget som nu ligger på vårt bord saknas förslag i den riktning som finansministern talar om. Ni höjer skatten på jobb och företagande med 30 miljarder. Ni gör inga reformer för att skapa fler enkla jobb på den svenska arbetsmarknaden. Och finansministern vägrar lyssna på kritiken, både när det gäller sjukskatten och när det gäller de rekommendationer som finns om lägre ingångslöner.

Om Sveriges Kommuner och Landsting, företagare i Sverige och handikappförbunden tycker att ert förslag om sjukskatt gör att det blir svårare för människor att komma in på arbetsmarknaden, varför lyssnar finansministern då inte på den kritiken? Om utomstående bedömare och svenska expertmyndigheter – till och med regeringens eget finanspolitiska råd – säger att det behövs sänkta ingångslöner för nyanlända och för dem med

kort utbildning, varför lyssnar ni då inte på den typen av rekommendationer och varför lyssnar ni inte på kritiken?

Finansministern är svaret skyldig på alla dessa frågor, och jag konstaterar att det i budgeten finns alldeles för få konkreta reformer som skapar fler vägar in på arbetsmarknaden för människor.

Då är min avslutande fråga: Varför lyssnar ni inte på kritiken? Varför lyssnar ni inte på rekommendationerna?

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag noterar att Mats Persson inte svarade på frågan. Det som han föreslår kan bli mycket dyrt. Om vi sänker lönerna på det sätt som Liberalerna vill, då vet vi inte vart dessa jobb går. Dessa jobb kan lika gärna gå till nya grupper som kommer in, som inte har möjlighet att försörja sig och som då har rätt till försörjningsstöd. Det kan kosta oerhört mycket pengar. Det är precis den debatt som just nu förs i Storbritannien.

Däremot ska det vara billigt att anställa. Där är regeringen mycket entusiastisk när det gäller att det ska vara lätt och billigt för arbetsgivare att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Här finns en rad åtgärder, och regeringen har dessutom nya förslag. Det finns instegsjobb, det finns nystartsjobb, vi bygger ut traineetjänsterna, vi bygger ut utbildningskontrakten, vi bygger ut extratjänsterna, det blir fler som får möjlighet att arbeta med lönebidrag, vi utökar arbetsmarknadsutbildningen, vi utökar komvux, yrkesvux och yrkeshögskolorna och vi inför statliga beredskapsjobb.

Därutöver har vi validering, kompetenskartläggning och snabbspår. Vi har en rad förslag som Mats Persson uppenbarligen inte har velat lyssna på eftersom han säger att vi står utan svar. Bara här är en lång lista på förslag på hur människor med svag anknytning till arbetsmarknaden ska få möjlighet att komma in.

Mats Persson säger att man inte vill sänka lönerna. Man vill ha nya vägar in genom lägre ingångslöner. Man säger att lägre löner inte är sänkta löner. Lycka till med att få ut det budskapet till svenska folket!

(Applåder)

Anf. 46 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Även jag vill passa på och säga några vänliga ord om och till min snart före detta riksdagskollega, Erik Ullenhag. Alliansgänget i finansutskottet har haft kul ihop. Vi har utvecklat politiken på ett mycket bra sätt, både tillsammans och var för sig. Du har haft en viktig roll i det jobbet. Jag har lärt mig mycket av att jobba nära dig i snart två år.

Jag hoppas att det är en lika stor vinst för Mellanöstern och Amman som det är en förlust för den svenska politiken. Om det är på det sättet tror jag att det blir bra i slutänden. Det finns ju ett och annat att ta tag i i Mellanöstern.

Herr talman! När jag lyssnar på finansministern slås jag av den förändring i ton som har skett på bara ett och ett halvt år. Efter valet 2014 var det tal om tomma lador, massarbetslöshet och allmänt grådask i den svenska ekonomiska politiken, enligt finansministern. Sedan fick vi ytterligare en alliansbudget, den nionde i ordningen. Efter att den fått verka har vi nu fin

bnp-tillväxt, och vi har ett arbetsmarknadsläge som ser bra ut. Vi har stabila statliga finanser, och bostadsbyggandet ökar – allt detta enligt samma finansminister.

Då funderar man på vad som var så bra i Alliansens nionde budget, vad som fixade allt detta på ett år. Det mest troliga är väl att de fina resultaten har ackumulerats efter åtta nio år av klok politik under varumärket Allians för Sverige.

För vi löste väl inte allting det sista året? Men visst har vi Alliansen att tacka för mycket, när det gäller att få bostadsbyggandet på rätt spår, när det gäller att få bättre arbetsmarknadsläge och när det gäller att värna de statliga finanserna.

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill påminna om att regeringen inte har fört någon alliansarbetsmarknadspolitik. Vi har fört en annan arbetsmarknadspolitik från dag ett, då vi klev in på Regeringskansliet. Det gäller hur vi styr Arbetsförmedlingen. Vi har inte fört någon alliansnäringslivspolitik heller. Vi har bedrivit mer aktiv näringslivspolitik från den första dagen, då vi klev in på Regeringskansliet.

Jag vill också påminna om att vi för över ett år sedan lade fram en extra ändringsbudget till riksdagen. Den trädde sedan i kraft under sommaren och förra hösten. Hade vi fört dålig ekonomisk politik skulle det i så fall ha fått genomslag redan för ett år sedan.

De offentliga finanserna är dock i betydligt bättre skick än de var när alliansregeringen lämnade över. Vi lade förra hösten fram en budget med mycket strama rammar. Allianspartierna anslöt sig sedan till de ramarna. Vi kan konstatera att de rammar som allianspartierna lade i sina budgetförslag var mycket stramare än de rammar Alliansen någonsin lade när de var i regeringsställning.

Den här regeringen för en ansvarsfull politik, inte bara i opposition utan också i regeringsställning. Det har vi fortsatt med i den här budgeten. Därför ser vi att statsfinanserna har stärkts och att det strukturella sparandet har stärkts. Men självklart påverkas de offentliga finanserna av vårt mycket stora flyktingmottagande.

Då är frågan till Emil Källström: I er budgetmotion föreslår ni inga extra resurser för ett ökat flyktingmottagande, trots att väldigt många fler människor skulle söka asyl i Sverige med er flykting- och migrationspolitik. Det har ni inte tagit höjd för i budgetmotionen. Varför inte?

Anf. 48 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! I vår budgetmotion följer vi självklart de prognoser som Migrationsverket förser oss med. Det är lika för alla partier.

Vi synar också kostnaderna för migration och integration rejält i sönerna. Vi föreslår kraftiga förbättringar och besparingar, men erkänner också hur pass osäker materia detta är. Det gäller alla. Finansministern var själv tvungen att lägga till 30 miljarder till Migrationsverket. Det skulle inte falla mig in att anklaga finansministern för att vara oseriös på just den punkten. Det är fullt naturligt eftersom det är sådan osäker materia, som vi alla måste förhålla oss till.

Herr talmannen noterade säkert att jag gav finansministern möjlighet att vara lite ödmjuk om på vilket sätt den starka ekonomin, som vi faktiskt

fortfarande har, har vuxit fram. Jag tror att det vuxit fram ur ett växelspel mellan många ansvarsfulla regeringar, från såväl Göran Perssons budgetar på 90-talet som nio alliansbudgetar fram till i dag.

Finansministern kan dock inte, under hela mandatperioden, tacka sig själv och den egna regeringen för att Alliansens politik, vår arbetsmarknads- och bostadspolitik, nu spiller över i förbättringar och förändringar under den här mandatperioden. Frågorna kvarstår. Vilka är de egna projekten? Vilka är de egna målbilderna som man sätter upp och vill bocka av?

Några vet vi. Vi vet att målet om EU:s lägsta arbetslöshet i mångt och mycket har övergetts. Det finns en anledning till att finansministern inte talar om det längre. Vi vet att målet, som vi såg på DN Debatt i januari, om att åstadkomma en rejäl omreglering och förbättring av den svenska bostadsmarknaden slutade med ett antal, ett fåtal, marginella förslag som kommer att göra varken till eller från.

De stora projekten lyser med sin frånvaro. Då sitter man inte i regeringsställning mer än en period.

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det återstår väl att se om man sitter mer än en period eller inte. Opinionssiffrorna för den här regeringen är betydligt bättre än de brukar vara för regeringar i mellanvalstider. Och opinionssiffrorna ser lite olika ut för olika allianspartier.

När det gäller bostäder kommer vi inte överens i bostadssamtalen. Det är tråkigt att de borgerliga partierna valde att lämna samtalen. Men det hindrar inte att vi har fått en bra grund för det stora bostadspaket som regeringen har presenterat i dag.

Vi har lagt fram ett omfattande reformförslag i dag. Det innefattar 22 punkter för hur vi ska få upp bostadsbyggandet. Och det kommer att förändra förutsättningarna för att bygga bostäder i Sverige. En del förslag är helt nya, bland annat att vi ska ställa tydligare krav på kommunerna för att de ska planera för boendet. Vi vill korta ned planprocesserna. Vi vill underlätta för serietillverkade hus. Det finns en rad olika åtgärder i förslaget. Det är också bra att vi vet att vi kommer att ha stöd för dem i riksdagen.

Däremot delar vi inte allianspartiernas uppfattning om att man ska montera ned de investeringsstöd som nu finns för att bygga nya hyresrätter. Vi vill inte att utkomsten av samtalen ska bli att det byggs mindre. Vi vill att det ska byggas mer. Det kommer man också att kunna göra i och med det omfattande förslag som vi har lagt fram i dag.

Det skiljer sig lite från alliansregeringen som tillsatte 63 utredningar men kom med två konkreta förslag.

Anf. 50 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag begärde ordet när Magdalena Andersson talade om Erik Ullenhag. Jag tänker inte gå emot det du sa, Magdalena Andersson, eller fråga vad du tycker bäst om med Erik Ullenhag.

Jag konstaterar bara att jag betraktar Erik Ullenhag som en mycket god vän. Jag vill tacka Erik för stora insatser för Alliansen men också för Sverige, i de många samtal som har förts med regeringen. Erik är en klok politiker, en nyfiken politiker, en sökande politiker – i ordets bästa bemärkelse. Han försöker nämligen hitta vägar framåt för svåra samhällsproblem

och låser inte bara fast sig i retorik och enkelhet. Det har jag uppskattat mycket.

Erik är en person med ett varmt hjärta. Jag konstaterar att för egen del förmörkas tillvaron lite grann, men den blir ljusare i Mellanöstern. Det är bra. Och det blir bra för Sverige att ha Erik där.

Så till min fråga. Det går bra för Sverige. Men det är lite som ett mineralpuder som döljer regeringens problem, nämligen – som också har diskuterats i tidigare replikskiften – att konjunkturen döljer att vi har den tudelade arbetsmarknaden som regeringen inte kommer åt.

Statsrådet räknade upp ett antal reformer, men det har ju inte blivit någonting av dem. Ni tycks fortsätta på samma linje: traineetjänster, extratjänster och statliga gröna beredskapsjobb. Det sägs att det ska bli tiotusentals nya jobb, men sedan blir det bara några hundra.

Var är era stora ambitioner? När kommer de? Statsministern har sagt att man kommer att presentera reformer för att nå arbetslöshetsmålet. Enligt Finansdepartementets prognoser är målet i praktiken utdömt.

Kommer det här verkligen att räcka? Tror ni att dessa förslag kommer att lösa detta med den tudelade arbetsmarknaden och pressa ned arbetslösheten till EU:s lägsta nivå?

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Från det att vi kom in i Rosenbad och Regeringskansliet har regeringen arbetat med åtgärder för att få ned arbetslösheten. Vi har också presenterat en rad olika förslag. Det handlar bland annat om att driva en mer aktiv näringspolitik. Vi har lagt om det statliga riskkapitalet. Vi satsar mer på exportfrämjande åtgärder. Vi utökar också möjligheterna för mindre företag att få ta del av det statliga riskkapitalet, och vi för en mer aktiv dialog med näringslivet.

Det handlar om att öka investeringarna. Vi har bland annat kraftigt ökat investeringarna i bostadsbyggandet, vilket är oerhört viktigt för att människor ska kunna flytta dit där jobben finns. Det handlar också om att höja kompetensen hos arbetskraften i Sverige för vi vet att matchningsgapet, rekryteringsgapet är ett av de stora problemen på svensk arbetsmarknad i dag. Därför har vi genomfört en kraftig utbyggnad av utbildningspolitiken.

Självklart kommer detta inte att räcka, utan vi kommer att i varje budgetproposition som vi lägger fram ha ytterligare förslag för att få ned arbetslösheten. Vi kommer inte att luta oss tillbaka innan det är full sysselsättning i Sverige. Det är det som driver regeringens politik framåt.

Anf. 52 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag blir lite bekymrad över svaret. Det rabblas upp ett antal saker som vi nu har hört under lång tid, men vi ser ju att tudelningen fördjupas. Förslagen biter inte. De traineejobb, extratjänster, garantier, statliga beredskapsjobb och så vidare som skulle skapas ger ju inte de effekterna.

Efter två år har man tagit begreppet ”enkla jobb” i sin mun. Vi får se vad det blir av det. Kanske är det början på en omsvängning där man verkligen ser problemen med den tudelade arbetsmarknaden. Allt fler står allt längre från arbetsmarknaden och har svårare att komma in där. Då behöver vi utbildningsinsatser, ja, men vi behöver också reformer som aktivt och verkningsfullt sänker trösklarna.

Där gjorde vi för lite, det kan jag erkänna. Vi trodde för mycket på YA-jobben som reform, men de fungerade inte så väl som vi trodde. Men då måste man också fundera på hur vi kan utveckla detta. Hur kan vi ta nästa steg? Hur kan vi sänka trösklarna in på arbetsmarknaden? Där har ju inte regeringen svaret i dag. Då är min fråga: Kommer de svaren i höstens budget?

Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill påminna om att sysselsättningen ökar både för inrikes och för utrikes födda, och det är väldigt positivt. Men vi ska inte på något sätt slå oss till ro med detta, utan det handlar om att fortsätta att arbeta.

YA-jobben och traineejobben tar tid att bygga ut. Det handlar om att ge kommuner och andra arbetsgivare goda villkor och förutsättningar för att kunna anställa människor. Därför har vi också utökat kretsen av personer som kommer att kunna ha traineejobb. Vi ser också hur extratjänsterna i välfärden ökar.

När det gäller att anställa människor som står långt från arbetsmarknaden med hjälp av olika former av subventioner behöver vi nog utveckla de systemen för att göra det enklare för arbetsgivare. Arbetsgivare uppfattar ofta att reglerna är lite krångliga, men det är viktigt att man gör dem enklare så att det blir attraktivt för arbetsgivare att anställa.

Det är vårt alternativ till att sänka lönerna för breda löntagargrupper. Det är mer effektivt och mer skonsamt för statskassan att man ser till att rikta stödet till de individer som har svårt på arbetsmarknaden och som behöver ett stöd för att komma in på den.

Men ingen ska ta miste på regeringens ambition. Vi kommer aldrig att slå oss till ro. Vi kommer att fortsätta att lägga fram nya förslag ända till den dag som vi ser att vi har full sysselsättning i Sverige.

(Applåder)

Anf. 54 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Jag vill också rikta ett tack till Erik Ullenhag för hans insats i svensk politik. Jag vill också tacka Magdalena Andersson för det sätt på vilket hon tackade Ullenhag. Jag tycker att det var på ett rejält och positivt sätt.

Under de år när Sveriges ekonomiska politik vilade på Alliansens budgetar gick Sverige från att vara ett land med tomma lador till att bli ett land som gick som en Tesla.

Tyvärr är varken samhället eller politiken så enkel, så svart eller vit. Sverige har i dag stora utmaningar, och de blir inte färre eller mindre framöver.

Vi har en tudelad arbetsmarknad mellan människor i stad och land, mellan hög- och lågutbildade, mellan unga och äldre, mellan utrikes och inrikes födda. Vi har på många orter i dag en arbetslöshet på över 50 procent bland utrikes födda. Regeringen verkar stå handfallen inför denna stora utmaning.

Vi har en klimatkris som kräver att vi förenar en ökad ekonomisk tillväxt med mindre utsläpp. Tillväxten i regioner och kommuner går i otakt med varandra. Alla delar av vårt land ges helt enkelt inte tillräckliga förutsättningar för att växa.

Men Sverige har också fantastiska möjligheter. I hela landet omvandlas idéer till små och växande företag som skapar jobb. Våra klimatutsläpp sjunker samtidigt som den ekonomiska tillväxten ökar. Många av Sveriges dynamiska orter finns utanför storstadsområdena, och det visar att med rätt förutsättningar kan hela Sverige växa. Sverige har stora möjligheter att bli vinnare i framtidens ekonomi. För detta krävs dock viktiga reformer.

Politikens uppgift är att se utmaningarna och ta tag i dem innan problemen växer sig stora.

Svensk ekonomi står inför framför allt två utmaningar.

För det första: Antalet jobb växer inte tillräckligt snabbt, trots att vi nu går in i en högkonjunktur.

För det andra: Trycket på de offentliga utgifterna är mycket högt, inte minst på grund av ineffektiv arbetsmarknadspolitik och växande sjukskrivningstal.

Trots högkonjunkturen väntas sysselsättningsgraden sjunka och arbetslösheten stiga under 2017.

Herr talman! Den svenska jobbskaparpotentialen finns i de små och växande företagen. I mitt hemlän Jämtland har nio av tio under flera år haft jobb som skapats i just dessa små företag. Glädjande nog verkar den siffran att bli den som kommer att gälla nationellt. Det visar på behovet av att sätta fokus på dessa jobbskapande aktörer vid den politiska utformningen.

För att bekämpa såväl tudelningen som utanförskapet måste svensk arbetsmarknad öppnas upp för fler. Det ska vara enklare att starta och bygga upp det lilla företaget och det ska vara billigt att anställa sin första person. Vi från Centerpartiet föreslår att arbetsgivaravgiften för den först anställda ska tas bort. Tjänstesektorn måste fortsätta att utökas med ett utbyggt RUT-avdrag som en nyckelkomponent. Så får vi till en tillväxt för alla och så får vi till reformer för att rätta till den tudelade arbetsmarknaden.

Herr talman! Oavsett var man bor – på landsbygden, i mindre orter, i städernas förorter eller i innerstaden – ska man ha samma möjligheter att leva, arbeta och driva företag. Landsbygden och städerna delar många utmaningar med varandra.

Likvärdiga möjligheter i hela landet innebär inte per automatik likformighet. Samma utmaningar kan lösas på olika sätt i olika delar av landet. Politiken behöver därför utformas med en insikt om att förutsättningarna ser olika ut i olika delar av landet.

Sverige är ett globalt miljöföredöme. Under såväl alliansregeringen som tidigare regeringar ökade den ekonomiska tillväxten samtidigt som våra klimatutsläpp minskade. Svensk ekonomi tillhör de absolut mest klimateffektiva ekonomierna i världen. Sverige har bevisat att ekonomisk tillväxt kan ske parallellt med mindre miljöpåverkan och att miljö och ekonomisk tillväxt därmed går hand i hand.

Centerpartiet vill se ett brett reformprogram för att minska utsläppen och ställa om fordonsflottan, minska gifterna i vår vardag och öka den förnybara energiproduktionen, vilket innefattar förslag om att införa system för kvotplikt för fordonsbränsle men också ett bonus–malus-system för bilar och tyngre fordon, förbättrade förutsättningar för såväl storskalig som småskalig produktion av förnybar energi samt ökade investeringar i både laddinfrastruktur och energilagring.

Herr talman! Vi behöver en nystart med grön skatteväxling. Det är en växling som den nuvarande regeringen tyvärr har lämnat därhän. I stället

för att höja skatten på miljöstörande verksamhet och minska den på jobb höjer man på allt. Man höjer skatten på jobb och företagande sex gånger mer än skatten på miljöföroreningar. Det regeringen gör är ingen grön skatteväxling utan en riktigt röd skattehöjning.

I regeringsställning mellan 2006 och 2014 bidrog Centerpartiet till att skatten på jobb och företagande sänktes påtagligt. Samtidigt höjdes miljöskatterna. Men det finns mycket mer att göra. Skatten på arbete utgör mer än 1 100 miljarder av skattebördan i Sverige – skatten på föroreningar bara dryga 70 miljarder. Den skevheten har under det här året ökat drastiskt, med den budgetpolitik och den budget som vi nu har att förhålla oss till. Regeringen driver en negativ grön skatteväxling.

Och detta verkar fortsätta, herr talman. Den redan tidigare så kritiserade kilometerskatten på tunga transporter har gått från ett dåligt förslag till ett fullständigt uselt. Tidigare har regeringspartierna haft som utgångspunkt att straffbeskattningen skulle vara i storleksordningen 14 kronor milen för lastbilstransporter. Förra veckan blev det känt att regeringens vägslitageskattekommitté nu aviserar ett förslag som innebär betydligt högre utgifter och kostnader: 26 kronor milen. Förslaget är en straffbeskattning på avstånd som inte tar hänsyn till miljönytta och innebär stora negativa konsekvenser för dem som bor på landsbygden och för det svenska näringslivet, speciellt för skogen som en viktig basnäring. Min uppmaning till regeringen är tydlig: Släng redan nu utredningens arbete i papperskorpen! Lagg idén om kilometerskatt åt sidan!

Herr talman! Behovet av transparens och öppenhet i offentliga finanser kan inte nog understrykas. Väl fungerande, väl underbyggd, relevant och lätt tillgänglig information är centralt inom alla politikområden. Alliansregeringen redovisade effekterna av den förda politiken på en rad områden, bland annat på sysselsättningen.

Betydelsen av en bra redovisning av skatteutgifter till riksdagen har uppmärksammats i flera granskningar, bland annat av Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet. Att regeringen nu väljer att inte redovisa samhällsekonomiska effekter är en del i ett mönster som väcker kritik från allt bredare håll.

För regeringen borde en analys av skatteförändringarna vara avgörande för att möjliggöra en prioritering mellan olika utgifter. Detta uppnås enbart när en förändring av skatteutgifter efterföljs av en bred och djup analys som i högsta möjliga grad är underbyggd av robust empiri.

Avslutningsvis, herr talman: Sverige behöver en ekonomisk politik som tar ansvar för framtiden. Svensk ekonomi har ett stort förnyelsebehov. Centerpartiet väjer inte för den utmaningen. Vi vet att ansvarsfulla reformer under de kommande åren säkerställer att Sverige i decennier framöver fortsatt kommer att tillhöra världens rikaste, mest innovativa och tryggaste länder.

Jag vill liksom Emil Källström yrka bifall till Centerpartiets budgetmotion. Jag vill också yrka bifall till Centerpartiets och Moderaternas gemensamma reservation i betänkande SkU25 när det gäller skatteutgifter.

I detta anförande instämde Emil Källström (C).

Anf. 55 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! I dag debatterar vi betänkandena *Riktlinjerna för den ekonomiska politiken* och *Redovisning av skatteutgifter 2016*. När det gäller riktlinjerna för den ekonomiska politiken i stort vill jag hänvisa till vad min partikollega Ulf Kristersson tidigare har anfört i debatten. Jag kommer i mitt anförande att fokusera på skattefrågorna.

Jag vill börja med att yrka bifall till Moderaternas och Centerpartiets gemensamma reservation i betänkandet om redovisning av skatteutgifter, så har jag den svåra delen gjord.

Herr talman! Det är en utmanande tid i svensk politik, i Europa och i hela världen. Sverige är ett litet och öppet land i utkanten av Europa. Vi är oerhört beroende av vad som händer i vår omvärld.

Det är nog få gånger tidigare som det har varit så tydligt att vi behöver ordning och reda och styrka för att kunna hantera både utmaningar som vi kan se komma och händelser som är svårare att förutse. Vi behöver bygga vallar och robusta system.

Inte minst i spåren av vårt stora flyktingmottagande prövas jobbpolitiken och de offentliga finanserna. Vi behöver uppmuntra till jobb, företagssamhet och strävsamhet.

Det är inte för sent att göra något åt det nya utanförskapet som vi ser växa fram. Men det krävs mod och vilja. Det krävs arbete för drivkrafter – utan ideologiska skygglappar. Det är bara när det lönar sig att arbeta som vi förmår att verkligen hjälpa dem som har störst behov.

I denna tid är det särskilt allvarligt att regeringen inte förmår ta sig an Sveriges utmaningar. För varje dag som går, för varje försenad proposition och varje uteblivet reformförslag, blir det allt tydligare att regeringen saknar en plan.

Men det finns *en* tydlig röd linje i regeringens politik, och det är att man konsekvent höjer skatterna på jobb och tillväxt. Det gäller de sociala avgifterna för unga och inkomstskatterna för väldigt många. Det gäller ROT och RUT. Det gäller särskild löneskatt för äldre. You name it! Det är hisnande 32 miljarder i skattehöjningar under 2016 som blir till 38 miljarder 2019.

Detta sker i en kontext då vi ser stora utmaningar och det är avgörande att vi får fler människor som jobbar – inte färre. När vi behöver fler som kan gå från bidrag till jobb och företagande, då väljer regeringen en väg som gör det dyrare att anställa, mindre lönsamt att arbeta och mer förmånligt att inte arbeta. Det är en politik som inte visar vägen ur det nya utanförskapet.

Herr talman! Regeringens skattehöjningar slår rakt ned i vardagen hos helt vanliga hushåll. Över 1 miljon löntagare får höjda inkomstskatter – 37 procent av barnmorskorna. För en familj med två vuxna medelinkomsttagare som använder RUT och som kör bil kommer regeringens skattehöjningar totalt att kosta omkring 15 000 kronor per år.

Att man väljer att ge sig på RUT och ROT är en gåta, när man säger sig ha en jobbagenda. RUT-reformen skapade 20 000 nya jobb. Tre av fyra av de jobben gick dessutom till människor som kom direkt från arbetslöshet.

RUT har skapat en helt ny bransch, där kvinnor, inte sällan utlandsfödda, ofta startar företag. Hälften av alla kvinnor som driver företag inom

RUT-sektorn är födda utanför Sverige. Det kan jämföras med alla företagare, där siffran i stället är 16 procent. Denna reform, som otvivelaktigt har skapat jobb och möjligheter till entreprenörskap, väljer regeringen att rulla tillbaka. Det är en mycket skadlig strategi, och det är en anmärkningsvärd prioritering.

Herr talman! Nu kommer mina kollegor från regeringssidan att påstå att man inte bara ska se till skattehöjningarna, utan att det viktiga är att man ser vad skatterna används till. De brukar hänvisa till investeringar.

Ett sådant exempel på investering är 0,8 miljarder kronor på näringspolitik. Men detta motsvarar bara 2 procent, eller en mycket liten vätskemängd i den Mississippi av alla skattehöjningarna på jobb och tillväxt som regeringen har genomfört. En annan så kallad investering är traineetjänsterna. Det blev inte så mycket av dem heller. Man tar alltså från utrymme som skapar jobb och satsar på åtgärder som inte skapar jobb. Det kommer att stå oss dyrt.

Den analysen delas av regeringens egna ekonomiska experter som för fram massiv kritik när det gäller den ekonomiska politiken. Konjunkturinstitutet bedömer att regeringens politik leder till en varaktig minskning av antalet sysselsatta med 15 000–20 000 personer. Finanspolitiska rådet kritiserar regeringens totala ovilja att inse och räkna med att höjda skatter leder till att människor blir mindre benägna att betala skatt och därmed väljer att arbeta mindre.

Det leder enligt Finanspolitiska rådet till att regeringen inte alls kommer att få in de skatteintäkter som den har räknat med när den höjer skatten. Det betyder i sin tur att det reformutrymme som man redan har in-tecknat inte kommer att finnas. På sikt leder det till ohållbara finanser. Sammantaget kan man konstatera att den skattepolitik som regeringen går fram med inte är en politik för jobben. Det är en politik som slår mot hushållens ekonomi och som på sikt urholkar de offentliga finanserna.

Herr talman! Vi kommer aldrig att ställa oss bakom en politik som drabbar hushållen. När regeringen genomför kortsiktiga skattehöjningar som inte klarar välfärdens finansiering presenterar vi tillsammans med våra kollegor i Alliansen en plan som får det att gå ihop. Centralt i den planen är att ekonomin växer, att fler kommer i jobb och att det lönar sig att arbeta. Därför satsar vi 9 miljarder per år på att sänka skatten för dem som har låga inkomster.

Om vi ska trygga framtidens välfärd måste vi bli fler som bidrar genom arbete. Arbeten skapas i företag. Företagens välmående och konkurrenskraft är en förutsättning för morgondagens trygghet. Det måste vi ha i åtanke vid varje politiskt beslut.

Herr talman! Jag tänkte avslutningsvis komma in på regeringens redovisning av skatteutgifter 2016. I skrivelsen väljer man att försöka analysera två skatteutgifter: ROT-arbeten och investeringssparkontot. Mot bakgrund av det stora antalet förändringar av skatteutgifter som man genomför under 2016 är det olyckligt att man inte väljer att analysera fler utgifter. Det är också allvarligt att de båda analyser som man genomfört uppvisar tydliga brister. Det saknas konsekvenser på sikt vad gäller skatteintäkter, risk för svartarbete och villkoren för de seriösa företagen.

Öppenhet och transparens är fundamentala delar i vår demokrati. Att var och en ska kunna få tillgång till relevant information är en förutsättning

för en demokratisk granskning av den förda politiken. I och med att regeringen tillträdde 2014 har den transparensen minskat, och man redovisar inte fullt ut effekterna av den egna politiken.

I vår reservation uttrycker vi en innerlig förhoppning om att man från och med nästa år genomför en bredare analys med redogörelser för enskilda skatteutgifters samhällsekonomiska effektivitet och sysselsättnings-effekter. Regeringens politik måste kunna tåla en sådan granskning.
(Applåder)

Anf. 56 SARA KARLSSON (S):

Herr talman! Den ekonomiska debatten kan ibland bli väl mycket siffror och teknik. Men som debatten inte minst här i dag har visat är väldigt många av de målsättningar vi sätter upp och det vill vi göra avhängiga den ekonomiska politiken.

I dag debatterar vi riktlinjerna för den ekonomiska politiken som lagts fram i regeringens vårproposition. De är centrala för en stor del av den politik som vi för och som möjliggörare för nödvändiga investeringar, som understödjare av vår agenda för ett mer jämlikhet, och som främjare av en god och hållbar ekonomisk utveckling och bekämpande av arbetslösheten.

En viktig del av den ekonomiska politiken är just skattepolitiken. Precis som det står i regeringens proposition syftar skattepolitiken främst till att finansiera den gemensamma välfärden, olika samhällsfunktioner och andra offentliga utgifter. Utöver det ska skattepolitiken bidra till hållbar tillväxt, hög sysselsättning och ett rättvist fördelat välstånd samt bidra till ett miljömässigt och socialt hållbart samhälle.

Herr talman! När vi tog över regeringsmakten efter valet ärvde vi stora underskott i de offentliga finanserna och samtidigt en hög arbetslöshet och ökande klyftor. Den borgerliga regeringen, vars arv det var, hade som bärande idé att sänka skatterna nästan oavsett vilket samhällsproblem det var som skulle lösas. Det fungerade inte.

Vi har bytt inriktning. I stället för att sänka skatterna investerar vi i välfärd och utbildning, för vi vet att det stärker individer och samhälle. Vi ser till att fördela resurser mer rättvist för att jämlikhet är rätt, men också för att vi vet att mer jämlika samhällen också är mer framgångsrika samhällen.

Precis som mina meddebattörer redan nämnt höjer vi också skatter. Vi har många konflikter om det, och det är inget konstigt i sig. Vi har olika grundläggande uppfattningar om skatt. Vissa av mina borgerliga kollegor skulle kanske gå så långt som att säga att skatt är stöjd. Och för åtminstone ett av de borgerliga partierna är motståndet mot skatter helt fundamentalt.

Men det går – som Maria Malmer Stenergard tidigare sa att jag skulle säga – inte att se på skattepolitiken isolerat. Den hänger ihop med vad skatteintäkterna används till. Det är faktiskt ganska sällsynt att höra borgerliga politiker stå här i kammaren och förorda stora minskningar av det offentliga åtagandet eller att det behövs mindre personal i skolan och vården. Så måste man se på skattepolitiken. Ambitionerna för välfärden kräver också en viss skattenivå. Jag skäms inte över de skatter vi tar ut i Sverige, tvärtom. Det är vad som har gjort mycket av det goda med vårt samhälle möjligt. Det finns ett brett stöd för att vi ska betala höga skatter efter bärkraft.

Jag tycker, herr talman, att det är intressant att se tillbaka på den argumentation som fördes av de borgerliga partierna i valrörelsen, högljutt ackompanjerade av olika intresseorganisationer. En rödgrön regering och dess skattepolitik skulle innebära en katastrof för sysselsättningen, inte minst för unga. Alla minns kanske inte det i dag, men det gör jag. Så hur har det gått?

Vi har den lägsta arbetslösheten på sju år, och ungdomsarbetslösheten har sjunkit kraftigt. Jag säger inte att det bara är regeringens och vår politiks förtjänst. Orsak och verkan är lite mer komplicerat än så, och allt har politiken inte rådighet över. Men det säger något om det felaktiga i de bröstoner vi hörde i valrörelsen. Det säger kanske också något att flera av de borgerliga partierna har släppt taget om exempelvis nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga och tonat ned retoriken.

Men vi ser i prognoserna att arbetslösheten kommer att öka igen framöver när många nya personer kommer ut på arbetsmarknaden samtidigt. Det är av största vikt att vi rustar dessa människor med utbildning och praktiska färdigheter. En väldigt viktig insats är och kommer att vara de många snabbspår som har tillskapats och också det kunskapslyft som håller på att sjösättas. Det kommer också att krävas många fler och nya initiativ för att klara att motverka höjningen av arbetslösheten.

Det är intressant och lite fascinerande med den retorik som vi har hört från flera av de borgerliga debattörerna i dag om en tudelad arbetsmarknad. Så brukar man definiera den arbetsmarknad som de borgerliga partierna vill tillskapa, nämligen med ett B-lag där man pressar ned löner och villkor för en grupp på arbetsmarknaden.

Jag får inte riktigt ihop det med min förståelse av vad den tudelad arbetsmarknad är. Det är just det vi bekämpar. Vi bekämpar en tudelad arbetsmarknad som innebär att vi har en grupp som ska få sina löner sänkta och bli det som kallas working poor.

Vi måste givetvis också bekämpa det mer eller mindre permanenta utförskap från arbetsmarknaden som vi kan se växa fram i vissa grupper. Tittar man på de grupper som hamnar i långvarig arbetslöshet ser man att det finns något väldigt genomgående, nämligen att man har kort och bristfällig utbildning. Det är där vi behöver sätta in insatserna, och det gör den här regeringen.

Herr talman! I vårpropositionen, precis som i finansutskottets betänkande, diskuteras det ekonomiska läget i vår omvärld. Sverige har gått och går starkt, men på många håll ser vi en svagare ekonomisk utveckling. Det finns också finansiella och geopolitiska hot mot den ekonomiska utvecklingen. Som ett litet, exportberoende land är Sverige sårbart för ekonomisk instabilitet. Därför är det viktigt att vi, genom den ekonomiska politik vi för, stadigt minskar budgetunderskottet samtidigt som vi gör satsningar för att stärka den ekonomiska utvecklingen.

Jag vill också betona vikten av något som är lite av ett rött skynke för Moderaterna: arbetslöshetsförsäkringen. Vi har nu efter de borgerliga regeringsårens vanvård stärkt arbetslöshetsförsäkringen, och det finns flera skäl till det. Det handlar såklart om den enskilda löntagarens ekonomiska trygghet i omställning men också om att underlätta matchning på arbetsmarknaden och motverka en nedåtgående lönepress.

En bra arbetslöshetsförsäkring fungerar dessutom som en automatisk stabilisator i händelse av vikande konjunktur. När människor inte kastas

rakt ut i fattigdom om de förlorar arbetet upprätthålls konsumtionen, och fallet i efterfrågan minskas. Det är svårt att stå beredd för en ekonomisk kris. Men vi vidtar åtgärder för att stå rustade om olyckan skulle slå till, och vi följer noga utvecklingen i vår omvärld.

Herr talman! Som jag sa ska skattepolitiken också bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle. Det är ett område med stora utmaningar, inte minst när det gäller klimatet. Detta är en fråga som vår generations politiker inte får misslyckas med.

Ibland hörs i debatter att Sverige står för en så liten del av de globala utsläppen att det inte spelar någon roll vad vi gör. Men då glömmar man att vi står för en ännu mindre del av jordens befolkning. Tänk om alla länder skulle resonera så! Det är en helt orimlig position, och det tror jag att de allra flesta förstår. Vi måste ta vårt ansvar. Sverige står ut; vi har gjort det länge. Vi ska ta vara på vår roll som internationellt föredöme.

För att vi ska kunna ta det ansvaret för klimatarbetet är skattepolitiken viktig. Genom den tillämpar vi principen om att förorenaren ska betala och skapar ett omställningstryck som driver fram innovationer och teknikutveckling. Vi vill helt enkelt öka miljöstyrningen i skattepolitiken. Det är en ansvarsfull politik.

Herr talman! En allt viktigare fråga för skattepolitiken är arbetet mot internationell skatteflykt och skatteundandragande. Det är av naturliga skäl svårt att veta exakt, men beräkningar visar att det rör sig om svindlande summor. Detta urholkar inte bara skattebaserna, utan det snedvrider också konkurrensen till nackdel för de seriösa företagare som gör rätt för sig.

I höstas presenterade OECD sin BEPS Action Plan. Det arbetet håller nu på att implementeras i Sverige och i andra nationella parlament liksom i EU. Ett EU-direktiv som innehåller delar av BEPS Action Plan antogs i förra veckan av Ekofin.

Jag hoppas att vi kan fortsätta i den anda som huvudsakligen har rått – en bred enighet om att detta är ett viktigt arbete. Det har stundvis vacklat på senare tid, men jag hoppas att vi kan komma tillbaka dit. Regeringen kommer att fortsätta att ta initiativ, och vi implementerar som sagt delar just nu. Regeringen presenterade i april ett tiopunktsprogram för att motverka skatteflykt och skatteundandragande. Detta är en viktig fråga för Sverige men också för den globala rättvisan. Därför arbetar vi också aktivt med att finnas i utvecklingsländerna för att bygga upp en fungerande skatteförvaltning där.

Nu ska jag inte överskrida min talartid mer, herr talman, utan jag vill yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och önska kollegorna en skön sommar!

Anf. 57 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Herr talman! Det här är en klassiker: När man höjer skatten på alkohol räknar regeringen med att människor ska dricka mindre, och när man höjer skatten på tobak räknar man med att de ska röka mindre. Men inte räknar regeringen med att människor ska jobba mindre när man höjer skatten på arbete! Det är märkligt; det tycker även expertmyndigheter som Finanspolitiska rådet.

Det är också mycket kritiskt till att regeringen frångår de tidigare principerna att redovisa effekterna av sina reformer, bland annat vad avser

sysselsättning och långsiktiga offentliga finanser. Finanspolitiska rådet har, i brist på beräkningar från regeringens sida, gjort egna beräkningar av effekterna av de höjda skatter på arbete som regeringen genomför. Man har då funnit att skattehöjningarna inte alls får de effekter som regeringen hade tänkt sig. Det beror naturligtvis på att det lönar sig mindre att arbeta och att människor därför inte känner sig motiverade att ta ett extra jourpass eller att gå från bidrag till arbete.

När regeringen helt bortser från sådana effekter och kallt intecknar skatteinkomster som man aldrig någonsin kommer att få skapar man på sikt ett hål i budgeten. Plus och minus går inte ihop. Men det måste de göra.

Därför är min fråga till regeringspartierna vad de avser att göra för att täppa till hålen. Kommer ni att låna ytterligare än ni gör redan i dag trots att vi är inne i en högkonjunktur, eller kommer ni att bli tvungna att dra ned på välfärden?

Anf. 58 SARA KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Det där argumentet är verkligen en klassiker. Jag har hört det många gånger när det gäller jämförelser mellan skatten på alkohol och tobak och skatt på arbete. Men det är kanske mer en klassiker i debatter mellan MUF och SSU än i den här kammaren.

Det finns lite olika syften med olika skatteförändringar. Olika skatteförändringar påverkar givetvis människors och företags beteenden. Det är inte alltid helt enkelt att göra beräkningar, om man ska vara helt ärlig. Vi har tittat på detta i skatteutskottets utvärderingsgrupp när det handlar om beräkningskonventionerna och prognoserna för intäkterna av alkohol- och tobaksskatten och sett att inte heller de alltid slår helt rätt. Ekonomi är dynamiskt, och en budget är inte bara en matematisk uträkning.

Man ska dock givetvis följa och utvärdera effekterna av de reformer man genomför både på intäktssidan och på utgiftssidan. Detta görs också. I skrivelsen med en redogörelse för skatteutgifter görs analyser av de två olika områden där det har gjorts förändringar. Maria Malmer Stenergard tog ju också upp detta i sitt anförande. Jag kan utläsa av de motioner som har kommit in från Moderaterna och Centerpartiet att de inte är helt nöjda med analyserna. Det kanske inte alltid går att göra alla tillfreds med denna typ av analyser, men det är ett arbete som kommer att fortsätta på både Regeringskansliet och på övriga ställen.

Som nämns i betänkandet har vi också som utskott ett ansvar för att följa upp effekterna av de reformer som vi fattar beslut om. Det är saker som har diskuterats inom ramen för detta arbete.

Anf. 59 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Herr talman! Det finns olika syften med olika reformer, säger Sara Karlsson. Jag skulle jättegärna vilja veta: Vad är syftet med att höja skatten för 1 miljon vanliga människor?

Jag tycker att det blir allt tydligare att regeringen saknar en plan för statens finanser. Man höjer skatterna och ökar bidragen. Man har slutat att redovisa effekterna av den egna politiken eftersom man vet att de är negativa. Med en dåres envishet hänger regeringen fast vid tron på framtida så kallade investeringar och räknar med inkomster som man aldrig någonsin kommer att ha.

Detta är en politik som gräver hål i statens plånbok, och notan går raka vägen till helt vanliga hushåll och konsumenter. På ett eller annat sätt blir det de som får betala. När de offentliga finanserna försvagas är det också till slut de allra svagaste som drabbas. Ska vi fixa välfärdens finansiering framöver krävs en hållbar plan. Det är dags för regeringen att presentera den nu. Jag ser fram emot att vi i enlighet med den reservation som Moderaterna och Centerpartiet har fått en bättre analys av skatteutgifterna nästa år.

Även jag vill ta tillfället i akt att önska en glad sommar.

Anf. 60 SARA KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Olika skatteförändringar brukar ha olika syften. Som jag nämnde i mitt anförande är det övergripande syftet med skattepolitiken att säkra finansieringen av välfärden. Syftet med alkohol- och tobaksskatterna är mer folkhälsopolitiskt. Det finns också skatter för att till exempel styra mot minskad miljöpåverkan. Det är inte så konstigt att det är så.

Vad gäller resultaten och om det här urgröper ekonomin och vi försätter landet i ekonomisk kris, som Maria Malmer Stenergard här antyder, får vi titta på hur utvecklingen ser ut. Maria Malmer Stenergard talade om förhoppningar om framtida investeringar. Det är klart att det finns planer, och vi gör också satsningar för att få investeringar, både offentliga och privata, till stånd. Om man tittar på tillväxtsiffrorna ser man att tillväxten delvis är driven av ökade investeringar, framför allt privata sådana.

Vi kan också titta på resultaten på arbetsmarknaden där vi sedan en tid tillbaka har en kraftigt minskad arbetslöshet, trots de saker som många menade skulle innebära en katastrof för till exempel ungdomars sysselsättning på svensk arbetsmarknad.

Vad gäller underskotten i de offentliga finanserna känner vi alla till historien. Vi ärvde stora underskott. Vi har fortfarande underskott, men de minskar för varje budget. Vi kommer att komma tillbaka till balans i ekonomin. Moderaterna behöver inte oroa sig över det.

Anf. 61 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Sverigedemokraternas budgetmotion heter *Sammanhållning och trygghet*. Sverigedemokraterna vill arbeta utifrån ambitionen att skapa ett samhälle där människor känner trygghet och samhörighet, där lag och ordning råder, där utbildningssystemet fungerar, där industrin och övriga näringslivet har rimliga villkor, där stad och land hänger ihop och där skattesystemet ger drivkrafter till deltagande på arbetsmarknaden. Det handlar om att erbjuda en attraktiv arbetsmarknad för såväl akademiker som hantverkare, vårdpersonal, servicepersonal och alla andra yrkeskategorier också för den delen.

Växande småföretag står för en mycket hög andel av de nya arbetstillfällena som skapas i Sverige. Sverigedemokraterna har en offensiv strategi för att underlätta för småföretag att expandera, helt enkelt genom att minska deras kostnader. Den så kallade allmänna löneavgiften utgör cirka en tredjedel av de totala arbetsgivaravgifterna och är en extra skattekostnad på arbete som är mycket kännbar just för småföretag.

Sverigedemokraterna vill helt avskaffa den allmänna löneavgiften för samtliga företag med upp till nio anställda. Samtliga företag med en löne-

summa motsvarande nio tjänster med genomsnittlig lön per löntagare undantogs från den allmänna löneavgiften. Det innebär att totalt 300 000 småföretag helt undantas från allmän löneavgift, vilket ger ekonomiskt utrymme att nyanställa.

Företag med en högre total lönesumma betalar allmän löneavgift enbart på de delar som överstiger takbeloppet. På så sätt undviker man de tröskeleffekter som annars skulle kunna uppstå när företag växer från mikro- till småföretag och vidare till medelstora företag.

Sverigedemokraterna har också förslag på att reformera sjuklöneansvaret så att småföretagarnas börda ytterligare minskas. Varje företag får då göra avdrag för sina sjuklönekostnader motsvarande maximalt nio anställda. Sammantaget innebär det stora lättnader som också har uppskattats enligt många undersökningar.

Samtidigt som småföretagande är viktigt bör man framhålla att industrin är en motor i den svenska ekonomin. Den svenska industrin sysselsätter i dag direkt 650 000 personer och ytterligare 350 000 personer inom den industrirelaterade tjänstesektorn. Om man räknar med de verksamheter som indirekt uppstår kring industrier och som genererar export- och skatteintäkter ökar antalet.

Antalet anställda i industrin har varit relativt stabilt över tid, trots att det från olika håll har uttryckts tvivel om industrins framtida betydelse. Sverigedemokraterna menar dock att Sverige kommer att behöva bevara och utveckla sin industri, och vi behöver ge industrin förutsättningar för det.

Det är viktigt att framhålla att man från politiskt håll inte i detalj kan bestämma vilken typ av industrier som blir framtidens vinnare. I slutändan styr marknaden. Vi tror att det finns en tendens att negligera betydelsen av våra traditionella förädlingsindustrier knutna till skog, gruvor och verkstadsindustri. Det tror vi är fel eftersom dessa industrier bedöms vara viktiga för Sveriges ekonomiska utveckling.

Sverigedemokraterna vill också föra en politik som gynnar både stora och små företag. Men eftersom mycket tyder på att framtidens nya arbeten skapas i mindre företag krävs ett nytänkande gällande ägande. Ägande av företag ska inte vara förbehållet en liten elit. Dessutom är privata tillgångar ett viktigt instrument för ekonomisk utveckling.

Sverigedemokraterna vill öka ambitionerna för det redan befintliga investeraravdraget för privatpersoners möjligheter att investera främst i mindre bolag. Detta avdrag, som infördes 2013, tror vi inte har nått sin fulla potential ännu. Vi skulle därför genom ekonomiska incitament vilja stimulera till ökat ägande av svenska företag och ökade investeringar i nystartade och befintliga mindre bolag. Det ger produktion av svenska varor och tjänster producerade av svenskar i företag ägda av svenskar.

Enligt myndigheten Tillväxtanalys definition bor ungefär en fjärdedel av Sveriges befolkning på landsbygden. Det är ca 2,3 miljoner människor i någon av de 158 kommuner som kan klassas som landsbygdskommuner. Inom begreppet landsbygd ryms en mångfald av olika ekonomiska, miljömässiga och sociala förutsättningar och förhållanden. Det som förenar landsbygdskommuner är att de i större utsträckning än städer är präglade av naturen, det brukade landskapet och de glesa strukturerna. Men det finns också en stor variation och många olika särdrag som utmärker de

olika landsbygderna. Det finns därför anledning att tala om Sveriges landsbygder i stället för om bara en landsbygd.

Vi vill föra en politik för hela landet som gynnar människor oavsett var i landet de bor. Vi uppfattar att man i många delar av Sverige upplever sig som åsidosatt och oviktig för rikspolitiken. Det vill vi ändra på. Sverigedemokraterna är hela Sveriges parti. Detta perspektiv är relevant för vår strävan efter ett Sverige som håller ihop och där människor upplever sig delaktiga i samhällsutvecklingen.

I dag upplever många ungdomar att de tvingas flytta från landsbygden för att få arbete, vilket leder in i en negativ demografisk spiral. Sverigedemokraterna står för en landsbygdsvänlig politik som främjar de gröna näringarna och småföretagsamhet generellt. Det kräver att man möjliggör för näringsverksamhet på landsbygden så att näringslivet på landsbygden ges ekonomiska förutsättningar för att investera och anställa. Det kan också vara aktuellt med utbildningsinsatser så att företag på landsbygden faktiskt kan anställa kompetent personal när de vill expandera sin verksamhet.

I nuläget finns det ett större segment lågutbildad okvalificerad arbetskraft – inte minst importerad sådan – som vissa vill försörja med bidrag och andra vill skapa fler jobb åt genom sänkta löner. Sverigedemokraterna menar i stället att en bättre åtgärd är att sänka inkomstskatten för låginkomsttagare.

I vår budgetmotion föreslår vi att det tillsätts en parlamentarisk kommitté som får i uppdrag att utreda möjligheten att avskaffa inkomstskatt för inkomster på upp till 150 000 kronor. Vi ger också några exempel på förslag till finansieringslösningar som den utredningen skulle kunna jobba vidare med.

Gällande regeringens skrivelse nr 98, *Redovisning av skatteutgifter 2016*, tycks det som att den socialdemokratiskt ledda regeringen har för avsikt att upprätthålla skattelättnader för företag att anställa invandrare genom såväl instegsjobb, där företag får en stor del av lönekostnaden finansierad av staten när man anställer invandrare, som nystartsjobb, där företagen får samma lättnad för att anställa långtidsarbetslösa.

När det här infördes var den uttalade målsättningen att även nystartsjobben skulle gynna just invandrare eftersom dessa är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken.

Det här var en reform som infördes av den borgerliga regeringen. Jag skulle tycka att det vore bättre att avskaffa den i stället för vissa andra av den nuvarande regeringens skattehöjningar. Jag konstaterar också att nystartsjobben från och med i år inte längre ska redovisas som skatteutgift utan i stället på utgiftssidan i statsbudgeten, vad nu det kan tänkas vara bra för.

Jag kan avslutningsvis yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation nr 2 i finansutskottets betänkande FiU20.

Anf. 62 MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Herr talman! Regeringen saknar en plan för Sverige – det är alldeles tydligt. Den och samarbetspartiet Vänsterpartiet driver igenom skadliga skatter som drabbar hushållen. Men där är regeringen inte på något sätt ensam.

Sverigedemokraterna har tre förslag till finansiering av de egna reformer som David Lång talade länge och väl om. Det handlar om helt slopat jobbskatteavdrag. Det handlar om helt avskaffat ränteavdrag. Och det handlar om en kraftigt höjd moms. Det är skattehöjningar som med knivskarp precision slår mot hårt arbetande människor med helt vanliga lån.

Varför vill Sverigedemokraterna finansiera jobbfientliga reformer, som till exempel höjd a-kassa, med en trippelstöt mot vanligt folk på det här viset?

Anf. 63 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det verkar som att Maria Malmer Stenergard inte riktigt har förstått innebörden i våra förslag. Det som hon nu räknade upp – jobbskatteavdrag, moms och ränteavdrag – är som sagt förslag på finansiering av det riktiga jobbskatteavdraget, som vi föreslår. Det jobbskatteavdraget innebär att det inte ska vara någon skatt på inkomster upp till 150 000 kronor. Det handlar alltså om att ersätta det nuvarande jobbskatteavdraget med ett annat jobbskatteavdrag.

Vi har tittat på möjligheten att finansiera det. Det handlar till exempel om att se över momssatserna. Och det kanske ska vara ett avtrappat och på längre sikt slopat ränteavdrag. Men här var det som sagt fråga om att tillsätta en parlamentarisk kommitté som skulle utvärdera möjligheten att genomföra detta.

I normalfallet, när det gäller skarpa förslag som vi lägger fram i samband med höstbudgeten, brukar huvuddelen av det som vi sparar in på vara invandringsrelaterat. Det handlar om besparingar på den kostsamma asyl- och anhöriginvandringen och den enorma massinvandring som vi drabbades av under förra året, inte minst. Detta är något som har upprätthållits under väldigt många år, inte minst under den borgerliga regeringen. Där finns det väldigt mycket att spara in på. Det är tragiskt att inte de borgerliga partierna har insett det tidigare.

Anf. 64 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Herr talman! Då står man alltså här och torgför reformer som man inte kommer att genomföra – om man nu backar från just de förslag som man har fört fram i sin motion. Det handlar om en ekonomisk politik där de vanliga hushållen blir de stora förlorarna. Momsen höjs. Jobbskatteavdraget plockas bort. Och ränteavdragen tas bort. Detta görs helt utan en motsvarande skattelättnad på något annat håll.

Sverigedemokraterna har historiskt sett när det gäller en rad frågor och utmaningar endast gett ett enda svar. När jag nu ställer lite mer ingående frågor om den ekonomiska politiken börjar man återigen att dra sig till det svaret. Jag tycker att det är beklagligt.

Hur tror Sverigedemokraterna att det påverkar människors inställning till arbete och människors vilja att göra rätt för sig när man riktar alla sina skattehöjningar mot just dem som jobbar? Hur bidrar de reformerna till att man klarar finansieringen av framtidens välfärd?

Anf. 65 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Jag uppfattade att jag fick två frågor. Lyckligtvis kan jag besvara båda två med exakt samma svar.

Det var nämligen så att vi föreslog att vi i den här parlamentariska kommittén skulle nå fram till att vi skulle kunna avskaffa skatten på de första 150 000 intjänade kronorna. Det gynnar framför allt låginkomsttagare väldigt mycket, jämfört med de jobbskatteavdrag som finns i dag. Det gynnar även medelinkomsttagare mycket. Höginkomsttagare gynnas endast marginellt. Det är det som är den motsvarande skattesänkningen. Det är det som de andra alternativ som Maria Malmer Stenergard räknade upp, moms och ränteavdrag, ska kompensera för. Det kommer också i allra högsta grad att vara en kompensation för dem som har barn och för dem som har lån och för dem som har höga konsumtionskostnader just för barn och för sitt boende. De kommer att tjäna mest på den sänkta skatten, i alla fall om de hör till de lägre segmenten på löneskalan. Det är helt enkelt där som kompensationen kommer.

Det skulle vara intressant om Maria Malmer Stenergards parti skulle vara intresserat av att delta i den parlamentariska kommitté som vi föreslår. Är man inte det blir det naturligtvis svårt att genomföra någon sådan.

Anf. 66 LARRY SÖDER (KD):

Herr talman! Transparens och öppenhet ska vara ledord inom politiken. Regeringen bör därför alltid efter bästa tillgängliga kunskap och förmåga redovisa effekterna av den förda politiken. Allmänheten, journalister, forskare och bedömare av olika slag har rätt att få del av den informationen på ett tillgängligt sätt. Den skrivelse vi diskuterar i dag är ett försök i rätt riktning, men den skulle kunna bli än bättre i framtiden. Det skulle kunna vara mer analyser och mer sammanhängande resonemang som bidrar till kunskapsökning inom området.

Av skrivelsen *Redovisning av skatteutgifter 2016* – det handlar alltså om stöd eller utgifter som går via skattesystemet – kan man konstatera att saldopåverkande skatteutgifter uppgår till 183 miljarder kronor.

Den enskilt största skatteutgiften inom mervärdesskatteområdet uppstår genom den reducerade skattesatsen för livsmedel. Denna skatteutgift är 27,8 miljarder. Enligt mitt sätt att se det har det varit en lyckad satsning. Det är bara att se på de arbetstillfällena som skapats under årens lopp. Det är kanske även dags att vi försöker ta nästa steg i detta, det vill säga se på dem som producerar våra livsmedel i Sverige. Jag tänker givetvis på till exempel våra mjölkbönder som, om vi inte gör något, försvinner en efter en. Jag inser att våra mjölkbönders framtid är en annan debatt men ändå inte.

Den reducerade mervärdesskatten har nu följt oss ett tag, och vi diskuterar mervärdesskatter i allmänhet alldeles för lite i denna kammare. Jag menar att mervärdesskatten har ett signalvärde. Jag menar att mervärdesskatten har effekter. Och jag menar att en minskning av mervärdesskatten också måste leda till en framtid och att den ska få en efterföljande del i andra delar av politiken.

En reducering av mervärdesskatten är det flera skatteområden som önskar. Samtidigt ska varje reducering från den normala mervärdesskatten ge en fingervisning om vad vi vill stimulera lite extra. Visst kan man redovisa effekterna i siffror, som man gör, men det kanske är mer intressant att göra det i fråga om samhällseffekter i form av antal anställda, minskade socialbidrag, människors möjlighet till ett liv som inger hopp om framtiden eller möjligheter för till exempel mjölkbönder att behålla sitt företag.

Skatter påverkar företag. Skatter påverkar människor. Skatter måste vara tydliga. Att man höjer en skatt ger i de bästa av världar en fingervisning om att det är något man vill minska eller fasa ut – så är det till exempel med miljöskatter. En höjning av skatten på arbete är dock svårare att förstå. Vi behöver fler jobb och lägre skatt när det gäller att anställa. Klyftan i Sverige går mellan dem som inte har ett jobb och dem som har ett jobb.

Man gör i skrivelsen två djupdykningar i samhällsekonomiska analyser. Det gäller bland annat ROT-avdraget, som infördes 2008. Man redovisar skattereduktionen som en utgift, och då är ROT-arbeten den enskilt största. Det man konstaterar i analysen är att subventionerna till ROT-branschen uppgick till ungefär 20 miljarder 2015. Jag är övertygad om att en hel del av dessa arbeten och ombyggnader aldrig hade blivit av om inte ROT-avdraget hade funnits. ROT och RUT är en succé. Och särskilt RUT-avdraget bör och måste i framtiden fortsätta att utvecklas. ROT kommer att bli än viktigare i framtiden när egnahemsrörelsen kommer i gång igen. Nya bostäder behövs, och gamla bostäder behöver nya investeringar. Då är ROT-avdragen väldigt viktiga för att en del av dessa jobb som har blivit vita ska fortsätta att vara det och inte bli svarta. Undersökningar visar att RUT- och ROT-avdragen var en vinst för skattekollektivet och inte alls en utgift.

För att man ska kunna redovisa skatteutgifter måste staten också ha skatteinkomster. Jag måste ändå säga att i den grenen får den nuvarande regeringen tillskriva sig epitetet mästare. Regeringens uppfattning verkar vara att man ska beskatta allt mer för att sedan kunna fördela. Man får uppfattningen att regeringen anser sig vara bättre på att göra fördelningen av pengarna än den enskilda familjen. Familjen skulle göra fel val enligt regeringen om man inte styr upp det genom att plocka in skatter för att sedan fördela medel.

Detta gör att den enskildes makt minskar. Dennes engagemang att tjäna lite mer minskar också, eftersom regeringen ändå tar överskottet.

Man borde ibland fundera på nödvändigheten i att införa eller höja en skatt. Man borde fundera på legitimiteten i en beskattning. Varje ökad skatt på den enskilde minskar dennes enskilda makt. Varje ökad skatt på arbete minskar troligen utbudet av nya jobb.

Det är en farlig väg för varje regering – en väg bakåt. Det är en väg som skapar problem för framtiden, eftersom vi kan vara säkra på att det kommer svårare tider då man inte har möjligheten att öka inkomsterna genom skatteuttag, eftersom man använder den redan nu.

Ska man inte ta ut skatt då? Jo, självklart, till de utgifter som är nödvändiga. Men att nu hitta på nya utgifter kanske inte är den bästa situationen man kan skapa sig inför framtiden.

Jag noterar att Socialdemokraterna sa att man står gott rustade inför framtiden och ekonomisk kris. Jag kan konstatera att det är Alliansens åtta år och den nionde budgeten som gör att man står gott rustade. Det kan inte vara Socialdemokraternas egen budget som har gjort att man står gott rustade.

Jag är orolig för framtiden rent ekonomiskt. Jag tror att vi kommer att få tuffa beslut i denna riksdag. Jag tror att de allra flesta inte har insett att vi kommer att få äta upp det vi ökar i skatteutgifter i dag.

Den redovisning vi har fått är bra och ger en fingervisning om saldo-påverkande skatteutgifter, men det saknas en sammanhållen analys om vad varje del gör för samhället som helhet. Stat, region och kommun är alla drabbade och har nytta av dessa siffror.

Det finns som sagt en förbättringspotential, och vi hoppas kunna återkomma nästa år och ge regeringen beröm för en vidareutveckling av denna skrift.
(Applåder)

Anf. 67 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Dagens debatt handlar om riktlinjer för den ekonomiska politiken och regeringens redovisning av skatteutgifter 2016.

Resultatet av den här debatten och det beslut som fattas senare i dag är kanske det viktigaste avgörandet som riksdagen gör före sommaruppehållet i år. Tyvärr ser det ut att bli en seger för en riksdagsminoritets idéer i stället för ett beslut om en ekonomisk utveckling i Sverige som en riksdagsmajoritet hellre skulle valt, om den nu hade lyckats samla sig till detta.

För att analysera detta problem, herr talman, vill jag inleda mitt anförande med en allmän reflektion.

Politik är att vilja. Det är något som ofta framförs i den allmänna debatten om politikens väsen och politikernas ansvar. Politisk vilja bedrivs av kompetenta politiker, heter det också.

Politisk kompetens är dock inte ett så självklart väldefinierat begrepp. Kanske går det inte ens att tala om en kompetent politiker om just de långsiktiga visionerna med den politik man företräder står i bjärt kontrast till politikernas ideologiska utgångspunkter och en annan bedömares, exempelvis en väljares, kanske totalt motsatta idé om hur en stat, en kommun eller en region bör utvecklas.

I detta sammanhang har jag som moderat naturligtvis inga svårigheter att bedöma politiker som kompetenta inom mitt eget parti. I de övriga allianspartierna och även bland många reformerade socialister finns det politiker som förstår marknadsekonomins överlägsenhet över planhushållningens fördärv av den gemensamma statens bästa ekonomiska utveckling över tid.

Jag kan därför tycka att icke-reformerade socialister, alltså någorlunda kommunistinspirerade inom vänsterrörelserna, personer som brukar se sig själva som rena kommunister och tyvärr också innefattande en del miljöpartister, inte är att betrakta som kompetenta politiker, eftersom jag finner deras världsfrånvändhet när det gäller synen på samhällsutvecklingen allmänt intellektuellt stötande.

På samma sätt har jag som moderat med liberalkonservativa grundvärderingar svårt att se högerextrema politikers yttringar som bevis på politisk kompetens. Mest paradoxalt blir det när sådana vänster- och högerextrema krafter förenas i att se upp till en krigshetsande Vladimir Putin i Ryssland, gemensamt ger stöd för isolationism och visar förakt för frihandel samt är emot öppnare gränser och en alltmer globaliserad värld som söker samförstånd.

I det föreliggande betänkandet, FiU20, finns en svag rödgrön regerings ursprungliga förslag till riktlinjer för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Vi har i debatten hört hur majoriteten i riksdagen i dag redan har dömt ut deras idéer för den ekonomiska utvecklingen som mycket skadliga för Sverige.

Inte nog med detta: Det slutliga förslaget från regeringen som hamnat på riksdagens bord är dessutom toppat av ännu mer skadliga vänsterextrema inslag genom att Jonas Sjöstedt och Vänsterpartiet aktivt tillåtit blandas sig i leken med att ta fram ett riktigt dåligt ekonomiskt förslag till hur Sverige bör utveckla sin ekonomiska politik. Efter vad vi har hört så här långt i debatten har detta med största sannolikhet inte en riksdagsmajoritets gillande. Likafullt ser det ut som om det kommer att ske så i dag i det beslut om Sveriges ekonomiska framtid som senare i dag ska tas här i kammaren.

Hur kan det då ha gått så här galet, herr talman? Jo, politik är verkligen att vilja – som tidigare konstaterats. Och allianspartierna vill verkligen också mycket gärna. Det har vi hört av debatten. Men ändå vill man inte, herr talman.

Hur kommer då denna obegripliga ambivalens från det borgerliga hållet till uttryck? Här har vi fyra stycken alldeles utmärkta borgerliga budgetförslag som dessutom till två tredjedelar av sitt omfång i de reservationer som föreligger i FiU20 betänkandet är sammanskrivna kring visionen för en gemensam ekonomisk utveckling för Sverige.

Men för att göra det möjligt för Stefan Löfvens regering att få igenom sin, enligt alla borgerliga politiker här i dag, omvitnat skadliga budget för Sverige har man inte förmått sig till att avsluta denna budgetmotion gemensamt. I stället lägger man fram fyra olika förslag som inte har en rimlig chans att vinna en kammarmajoritets bifall med mindre än att man hade kunnat enas om ett av dessa.

Alliansen sviker därför genom denna oförmåga i det slutliga ställningsstagandet för Sveriges ekonomisk-politiska utveckling, enligt min mening och en stor majoritet borgerligt sinnade väljares förväntningar, det uppdrag och ansvar som de anförtrotts sedan valet 2014.

Att passivt taktisera genom att medvetet låta en mycket dålig statsbudget börja krama musten ur Sverige för att man tror att detta bäddar för en borgerlig alliansseger i valet 2018 är, herr talman, inte bara cyniskt mot de människor som berörs av detta i sin vardag. Det är dessutom, enligt mitt förmenande, inte politiskt kompetent utan kort sagt korkat.

Men vi kan ju inte regera med Sverigedemokraterna, är då mina politiska meningsfränders försvar för att inte vilja se riksdagen föra in Sverige på en bättre bana för den ekonomiska utvecklingen än den som snart kommer att beslutas.

Herr talman! Vilket är då det bästa alternativet för Sverige och för svenska folkets vardag här och nu, undrar jag. Att aktivt tvinga Stefan Löfven att plocka in Vänsterpartiets förslag i budgeten, eller att Alliansen lägger fram ett helt eget budgetförslag som inte har diskuterats med Sverigedemokraterna men nog ändå kan påräkna deras passiva stöd? Alliansbudgeten är ju så oerhört mycket sundare för Sverige än det förslag från den rödgröna regeringen som medvetet och kraftigt tiltats åt extremvänsterns håll för att få dessa ännu skadligare krafter stöd.

Då blir vi gisslan åt Jimmie Åkessons parti fram till valet 2018, hörs de upprörda borgerliga rösterna ropa när de nu inte förmår ta fram ett gemensamt alliansalternativ som har en chans att vinna över de rödgröna förslaget.

Även detta är ett naivt resonerande från alliansföreträdarnas håll. Om Sverigedemokraterna väljer att passivt stå bakom det förslag som Alliansen kunde ha lagt fram gemensamt kan de rimligen inte omedelbart efter detta välja att rösta *mot* de sakförslag kring den ekonomiska politiken som sedan kommer till riksdagen och som de redan principiellt har sagt sig stå bakom, jämfört med ett rödgrönt förslag.

Man kan med rätta tycka att Sverigedemokraterna har en märklig politisk agenda, men det är rimligen inte detsamma som att vara politiskt självmordsbenägen.

Men vill vi verkligen ha igenom en borgerlig budget? Det kan ju orsaka en regeringskris, säger till sist mina allianskamrater.

Svaret på denna fråga, herr talman, är lika enkelt som kort: Ja, det vill vi. Under mitt nu 47-åriga politiska liv har jag alltid vederfarits att en borgerlig budget alltid är bättre än en socialistisk. När jag nu har fyllt 60 år framstår denna visdom som klokare än någonsin i en orolig och osäker omvärld.

Låt oss därför hoppas att alliansledarna förmår att samla Sverige till en borgerligt inriktad ekonomisk politik i närtid, inte bara i forntid – kanske inte ens efter nästa ordinarie val, om olyckan skulle vara framme.

Bättre kan ni, allianskamrater! Jag tror helhjärtat på er, och jag hoppas att ni också tror på er själva. Visa att ni är av det rätta virket som politiker. Visa att ni är de kompetenta politiker som jag vet finns i er och som svenska folket längtar efter – inte bara efter nästa val utan redan nu.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 5 Vårändringsbudget för 2016

Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU21
Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99)
föredrogs.

Anf. 68 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Sverigedemokraternas utgångspunkt är att nuvarande såväl som föregående regering har hanterat migrationspolitiken på ett närmast destruktivt sätt. Man har försatt landet i den djupaste krisen i modern tid.

Denna kris ska nu delvis lösas genom att tillskjuta belopp överstigande 30 miljarder kronor på migrationsområdet, enbart för att klara av hanteringen för innevarande år. Höjningen ska täcka mottagandet för ett halvår som har hunnit passera innan budgeten är beslutad samt räcka fram till slutet av året.

Sverigedemokraternas inställning är att med en långsiktigt ansvarstagande politik hade detta scenario aldrig inträffat. Nu ställs vi dock inför fullbordat faktum, vilket gör att vår bedömning landat i att det som redan har skett måste finansieras eftersom kostnaden redan har uppstått.

Vi räknar i vårt scenario med att vår politik får genomslag under andra halvåret, vilket innebär att vi inte ser behovet av den dramatiska ökningen som den sittande regeringen vill tillskjuta. Med sverigedemokratisk politik kommer volymen på mottagandet att närma sig noll. Processen kommer att förkortas betydligt genom att man tillämpar principen om första säkra land, vilket innebär att asylanten har bevisbördan för att denne inte har kommit via ett säkert land. Är så fallet är det per automatik avslag.

Fru talman! För Sverigedemokraterna är Migrationsverket den viktigaste myndigheten. Vi måste ju ha en myndighet som jobbar med återvandring. Därför godtar vi regeringens tillskott. Myndighetens huvudsakliga verksamhet ska framför allt gå ut på att facilitera och stimulera återvandring och användas för detta syfte. Det handlar om att effektivisera avvisingar och utvisningar, snabba på ärendeprocessen i enlighet med principen om första säkra land, utföra extensiva kontroller av ålder och bakgrund rörande dem som i dag befinner sig i asylsystemet samt på olika sätt arbeta med återvandringsfrågor.

Vad gäller utgiftsområde 13 säger vi nej till satsningar på särlösningar och ineffektiva åtgärder i svensk integrationspolitik. Vår ambition är breda lösningar som gynnar alla, inte enskilda särintressen. Vi avser vidare att återkomma i höst med helt nya lösningar på de problem som dagens politik skapat.

Vidare accepterar vi en lägre standard på boenden och en reducering av de ersättningar som i dag utgår. Vi ändrar också på unga mäns möjligheter – det är främst unga män det handlar om – att bo på HVB-hem eftersom det dels inte genomförs ålderskontroller, dels inte går att motivera sådana kostnadskrävande boenden. Vi kan också konstatera att situationen på HVB-hemmen eskalerar. Vi har sett upprepade fall av skadegörelse, sexuella övergrepp, hot, våld och till och med mord. Så sent som i förra veckan rapporterades det om att personal smittats av tuberkulos.

Fru talman! Jag hade velat tala mer om de sociala konsekvenserna av massinvandringspolitiken i mitt anförande – de förtjänar ett större utrymme i debatten – men eftersom detta är en budgetdebatt ska jag säga ett par saker om de ekonomiska följderna.

Man skär ned på samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande och konsumentpolitik. Man skär ned på anslaget till Arbetsmiljöverket. I tider av tågstopp och förseningar väljer regeringen att dra ned på underhållet av statens infrastruktur med en halv miljard kronor. Man skär ned på försvar och samhällets krisberedskap. Samtidigt som skolresultaten sjunker väljer man att minska antalet anställda på lågstadiet, och man minskar kraftigt medlen till universitet och högskolor. Man skär ned på allmän miljö- och naturvård.

Allt detta säger vi nej till.

Allt det här har två saker gemensamt: De är vitala samhällsfunktioner och samtidigt föremål för kraftiga nedskärningar. Eller så är de en omfördelning, en ekonomisk omfördelning, från svenska medborgare till icke-medborgare.

Men man gör det sämre inte bara för dem som redan är här. Nej, här nöjer man sig inte. Man ska också skära i biståndet för dem som absolut inte kan ta sig hit – människor i krigens närområde på flykt – i behov av humanitärt bistånd, i behov av det mest grundläggande, i behov av mat, vatten, medicin och tak över huvudet.

Vid voteringen i dag avser regeringen att få mandat för att ta ytterligare drygt 4 miljarder kronor från det internationella biståndet för att finansiera flyktingmottagande i Sverige.

Enligt EU:s gränsbyrå Frontex, och detta är alltså EU:s egna siffror, är minst 60 procent av de asylsökande här inte på grund av att de flyr krig utan som ekonomiska migranter på jakt efter en europeisk levnadsstandard. Och majoriteten av dessa är också unga, friska män.

Det är alltså denna grupp som prioriteras och premieras framför barn, framför kvinnor, framför gamla i Mellanöstern. Det är en skam!

Vi säger nej till denna snedvridna prioritering som tar resurser från katastrof- och fattigdomsbekämpning och humanitärt bistånd till förmån för en fortsatt dyr invandring till Sverige.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Anf. 69 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Om regeringen anser att budgeten behöver justeras eller förändras till följd av att det har uppkommit oförutsedda behov som kräver nya medel kan man lämna förslag om det till riksdagen. Så ser regelverket ut. Det sker normalt två gånger om året i samband med vårpropositionen – som nu – och budgetpropositionen på hösten.

I vårändringsbudgeten hanterar regeringen i huvudsak konsekvenserna till följd av den situation som uppstod på migrationsområdet under senhösten och vintern efter det att budgetpropositionen lämnades till riksdagen. Det faktum att många människor då sökte asyl i Sverige påverkar anslagen och hanteras i propositionen. Noteras kan förstås också att regeringen därutöver har agerat genom en omläggning av politiken med id-kontroller, gränskontroller och en migrationspolitik som i övrigt dras ned till EU:s miniminivå.

I ändringsbudgeten justeras Migrationsverkets anslag för att hantera den nya situationen. Regeringen förstärker också resurserna för att påskynda etablering för dem som får ett positivt besked på sin ansökan genom att öka resurserna till kompetenskartläggning, validering och ett nytt snabbspår för entreprenörer. För att stärka utbildningen i svenska för nyanlända genomförs en satsning på sfi och svenska som andraspråk bland annat genom vidareutbildning av lärare.

Fru talman! Fler förväntas nu också få avslag på sin ansökan. Fler kommer alltså att behöva lämna Sverige. Polisen och Migrationsverket får därför ökade resurser för att arbetet ska kunna genomföras i ökad utsträckning. Det är förstås viktigt att det fungerar för legitimiteten i politiken och för att invandringen ska vara reglerad.

Regeringen tar alltså ansvar för den förändrade situationen i ändringsbudgeten. Det är fråga om ansvar för att myndigheter får de resurser som krävs, ansvar för att förbättra etableringen samt ansvar för att utöka kapaciteten så att de som får avslag på sina ansökningar också lämnar Sverige.

Jag yrkar därför bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 70 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Vårändringsbudgeten är en del av de förhandlingar om budgeten som sker mellan regeringen och Vänsterpartiet. Jag ska nu lyfta fram de delar som vi i Vänsterpartiet är extra stolta över att ha drivit igenom och de delar där vi inte delar regeringens politik.

Något som man kanske inte spontant relaterar till Vänsterpartiet är krav på fler poliser. Men det är faktiskt något som vi i Vänsterpartiet har drivit de senaste åren.

I denna budget utökas polisens resurser med 283 miljoner kronor. Härigenom stärks förutsättningarna för polisens arbete i närområden, så kallade närområdespoliser, och arbetet mot hatbrott.

Hotet från de högerextrema krafterna blir allt tydligare, och därför ska den så kallade Kungälvsmodellen i det förebyggande arbetet mot högerextremism implementeras i skolor över hela Sverige. Själv stötte jag på Christer Mattssons arbete redan som kommunpolitiker. Man jobbar bland annat med resor till Auschwitz. Jag tycker att det är ett väldigt bra arbete, för rasismen behöver bekämpas varje dag.

Den stora migrationen till Sverige har dominerat den politiska debatten under 2015 och 2016. Nu är det dags att integrera alla de människor som har sökt och fått skydd i Sverige. Det behövs såklart en rad satsningar inom en mängd områden, både på kort och på lång sikt, för att alla ska kunna få ett jobb och en bostad.

För egen del ser jag det som en möjlighet för Sveriges landsbygdskommuner, för till skillnad från när kriget på Balkan ägde rum på 90-talet finns det i dag bostadsbrist i väldigt många kommuner i Sverige – framför allt i storstäderna. Det gör det svårare att flytta från ankomstkommunen, vilket gör det än viktigare att stärka nätverken lokalt, där man bor och verkar.

Därför sker nu satsningar på rättvisare och effektivare validering och bedömning av utländsk utbildning. En kompetenskartläggning ska ske redan under asylprocessen så att det blir tydligt för både arbetsköpare och arbetstagare vilken kompetens den sökande faktiskt har.

Det ska vara möjligt för folkhögskolor att utföra språkundervisning som syftar till att stärka kunskaperna i svenska språket och till att främja deltagande i arbets- och samhällsliv, något som tidigare hindrats av krångliga regelverk. Ökade medel ges också för att stärka förutsättningarna för bra språkundervisning när det gäller svenska för invandrare på komvux.

Fru talman! Migrationen till Sverige har minskat kraftigt sedan regeringens repressiva politik med gränskontroller och försämrad familjeåterförening fått genomslag. Det har gjort att färre än tidigare söker asyl, framför allt jämfört med Migrationsverkets tidigare prognos.

Vårändringsbudgeten bygger på en tidigare prognos av Migrationsverket som nu har reviderats ned. I tidigare budgetar har det skett en viss avräkning på biståndet som en följd av hög migration. Eventuella justeringar i motsatt riktning med återföring av medel till biståndet får lösas i kommande förhandlingar om höständringsbudgeten.

Ett område där vi i Vänsterpartiet inte delar regeringens politik är RUT-avdraget. Det undandrar statskassan betydande skatteinkomster som annars skulle kunna användas för att stärka välfärden. RUT-avdraget används främst av höginkomsttagare och ökar ojämlikheten i samhället. Det är svårt att förstå varför låginkomsttagare som inte har råd med RUT-tjänster ska vara med och skattesubventionera höginkomsttagares hushållsnära

Prot. 2015/16:124

21 juni

Vårändringsbudget
för 2016

tjänster. Därför är vi i Vänsterpartiet kritiska till den utvidgning av RUT-avdraget som nu sker.

När det gäller ändringen av rätten till bistånd för vissa utlänningar bygger det på migrationsöverenskommelsen mellan regeringen och Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna. Det är en överenskommelse som Vänsterpartiet inte står bakom eftersom den utgår från en felaktig verklighetsbeskrivning och innebär att asylrätten undergrävs. Vänsterpartiet reserverade sig därför när den extra ändringsbudgeten behandlades i finansutskottet och röstade i kammaren emot regeringens förslag om att ändra rätten till bistånd för vissa utlänningar.

Vi menar att ändringen kommer att göra situationen ännu svårare för människor som redan är väldigt utsatta och att den inte kommer att få den effekt som eftersträvas. I stället borde fokus ha legat på ett effektivt återvändande med bibehållen rättssäkerhet och mänsklig värdighet, inte på repressiva åtgärder. Vi i Vänsterpartiet anser att det i stället borde ha införts positiva incitament som ökar den enskildas vilja till frivilligt återvändande. Vänsterpartiet är därför djupt kritiskt till den utveckling inom asylpolitiken som regeringen drivit fram och som vi ska rösta om i kammaren senare i dag.

Med det sagt, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 6 Årsredovisning för staten 2015

Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU28
Årsredovisning för staten 2015 (skr. 2015/16:101 och redog.
2015/16:RR4)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 7 Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010–2015

Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU41
Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010–2015
föredrogs.

Anf. 71 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! I dag när vi behandlar *Utvärderingen av Riksbankens penningpolitik 2010–2015* vill jag rikta ett särskilt varmt tack till de två externa utvärderare som vi haft möjlighet att ha, Mervyn King och Marvin Goodfriend, för en mycket intressant och väl genomförd utvärdering. Det är den tredje i raden av externa utvärderingar som finansutskottet låtit göra med fyra års mellanrum.

Jag vill också från finansutskottet rikta ett stort och varmt tack till de över 20 remissinstanser och enskilda som har bidragit med sina synpunkter under den remissrunda kring utvärderingen som vi genomfört.

Sist men inte minst: ett särskilt tack till personalen på kansliet! Ni har gjort ett fantastiskt jobb med ett mycket omfattande material för att få fram det här betänkandet. Jag yrkar härmed bifall till förslaget i detsamma.

Fru talman! Innan jag går in på utskottets bedömningar av de sex slutsatser och de 15 rekommendationer som King och Goodfriend presenterat vill jag också tacka övriga partier för att vi under processen med utvärderingen enats om att göra en översyn av riksbankslagen.

De senaste förändringarna av lagen genomfördes under 90-talet för att anpassa den till EG-fördraget och stadgan för ECBS och ECB. Mycket har hänt sedan dess, och det är nu dags att fundera över om vårt penningpolitiska ramverk och lagstiftningen kring Riksbanken är i tiden eller om förändringar behövs.

Överenskommelsen som vi nått i utskottet innebär att riksdagen riktar två tillkännagivanden till regeringen.

För det första bör regeringen snarast tillsätta en parlamentarisk utredning av det penningpolitiska ramverket och riksbankslagen.

För det andra bör regeringen snarast lämna förslag till riksdagen om Riksbankens finansiella oberoende med utgångspunkt i den så kallade Flamutredningens betänkande.

Utskottet är enigt i sin slutsats att ingångsvärdet för utredningen av riksbankslagen bör vara att målet om prisstabilitet och den legala ramen med en oberoende riksbank har varit framgångsrik.

Men vi pekar också på flera områden där det finns behov av nya analyser och bedömningar:

- penningpolitikens mål och medel
- förtydligande av Riksbankens ansvar för finansiell stabilitet
- Riksbankens organisation
- valutapolitiken och Riksbankens roll i IMF-sammanhang
- Riksbankens ansvar för kontanthantering, kontantförsörjningen och betalningssystemet
- den demokratiska granskningen av penningpolitiken.

Utskottet är också tydligt med att om det bedöms aktuellt med förslag som kan påverka grundlagen bör de presenteras i god tid före riksdagsvalet 2018.

Frågorna om Riksbankens finansiella oberoende har nyligen utretts i den så kallade Flamutredningen, och utskottet menar att regeringen snarast bör återkomma med förslag om eventuella regeländringar inom området.

Fru talman! Så till Kings och Goodfriends externa utvärdering av penningpolitiken 2010–2015. I utredningen presenteras som sagt sex slutsatser och 15 rekommendationer. Låt mig börja med slutsatserna i något förkortad och kondenserad version.

För det första: Riksbankens hantering av återhämtningen av svensk ekonomi genom höjningen av styrräntorna från 0,25 procent till 2 procent mellan juni 2010 och juli 2011 föreföll inte orimlig i ljuset av den information man då hade. Direktionens medlemmar godtog också detta på det stora hela. De åsiktsskillnader som medlemmarna då uppvisade var relativt små.

För det andra: Riksbanken var sen med att uppfatta hur omfattande problemen i omvärlden och inte minst i euroområdet var i slutet av 2011 och början av 2012. Man var därför också sent ute med att börja sänka räntorna, framför allt under 2013.

Denna situation förvärrades av också av att antagandena om troliga räntebanor i omvärlden skilde sig markant från bedömningarna på de finansiella marknaderna. Följden blev att den prognostiserade inflationen blev mycket högre än det faktiska utfallet. Allvarligast var dock den växande skillnaden mellan den framtida reporäntebana som Riksbanken förutsåg och den räntebana som kunde utläsas av priserna på de finansiella marknaderna. Under denna period uppstod tydliga spänningar och oenighet i direktionen kring hur pass stram penningpolitik som borde föras.

För det tredje: Alla ledamöter i Riksbankens direktion ägnade mycket tid åt att fundera över och redogöra för sin syn på den framtida reporäntebanan, trots att framtiden var oviss och marknaden inte lade någon större vikt vid den. Detta, menar utredarna, blev ett sätt att i själva verket skyla över de stora åsiktsskillnaderna om penningpolitikens inriktning.

För det fjärde: Både majoriteten i direktionen och de som hade avvikande meningar hade en mycket hög tilltro till Riksbankens egna prognoser, som var framtagna utifrån bankens egna modellkonstruktioner och alltid gav vid handen att 2-procentsmålet skulle uppnås på medellång sikt. En större ödmjukhet i förhållande till de egna modellerna hade varit på sin plats, menar utredarna.

För det femte: Från att man under 2010–2011 hade varit relativt enig i direktionen ökade spänningarna under 2012, och de övergick under 2013 i direkt oenighet, inte bara om räntesättningen utan också om penningpolitikens mål. Oenigheten handlade om i vilken utsträckning Riksbanken skulle ta hänsyn till de ökande bostadspriserna och den ökande utlåningen till hushållen och om det var motiverat att sätta en högre reporänta än vad som var motiverat om man bara såg till inflationen två år framåt. Majoriteten i direktionen menade att om ingen annan gjorde något åt detta var man själv tvungen att agera. De ledamöter som hade en annan uppfattning än majoriteten gjorde en betydligt snävare tolkning av uppdraget att nå prisstabilitet och ville hålla sig till att försöka sätta räntorna så att inflationsmålet skulle nås inom 18 månader till två år.

För det sjätte: Det blev stundtals ett högt tonläge i debatten mellan direktionens ledamöter. Detta, menar utredarna, riskerar att skada direktionens anseende hos allmänheten. Olika uppfattningar och bedömningar är naturliga och viktiga inslag i direktionens arbete, menar utredarna, men den typen av oenighet måste hanteras annorlunda.

Fru talman! Utvärderarna lämnar också 15 rekommendationer inom fyra områden: penningpolitik, finansiell stabilitet, Riksbankens redovisningsansvar och Riksbankens organisation. Jag tänker inte gå igenom dem alla här och nu utan nöjer mig med att konstatera att flera av dessa kommer

att bli prövade inom ramen för utredningen om riksbankslagen, bland annat den viktiga frågan om behovet av att förtydliga Riksbankens ansvar för den finansiella stabiliteten.

Fru talman! Finansutskottet konstaterar att utvärderarna på det hela taget gör ungefär samma bedömningar av penningpolitiken under perioden som utskottet gjort självt. Det vill säga att Riksbanken hade kunnat föra en mer expansiv penningpolitik under 2013 och inledningen av 2014.

När det handlar om den kritik som utvärderarna riktar mot Riksbanken avseende bland annat prognosmetoder, modeller och uppföljning utgår utskottet från att Riksbanken tar till sig densamma. Bland annat behöver erfarenheterna av det starka fokuset på räntebanorna utvärderas grundligt. Utskottet delar också utvärderarnas uppfattning att frågorna om makrotillsynsbeslut behöver förtydligas och konstaterar att regeringen snarast måste presentera ett tydligt och sammanhållande ramverk för den svenska makrotillsynen.

Fru talman! Under slutet av den period som utvärderingen avser har vi kunnat konstatera att Riksbanken gjort en omläggning till en extremt expansiv penningpolitik som saknar motstycke i svensk ekonomisk historia. Riksbanken har vid flera tillfällen fattat beslut om att sänka räntan under noll och att genomföra massiva köp av statspapper. Denna expansiva penningpolitik är vi dock långt ifrån ensamma om, tvärtom. Inte minst Europeiska centralbanken är ett exempel på det. Det måste dock sägas att vi trampar obruten mark här. Om, och i så fall på vilket sätt, detta kommer att påverka ekonomin i Sverige på längre sikt är det i dagsläget svårt, för att inte säga omöjligt, att veta. Under 2015 har vi också kunnat notera att inflationen har börjat stiga men att den fortfarande ligger långt under målet.

Fru talman! Utvärderarna tar också upp ett antal frågor som rör Riksbankens redovisningsansvar gentemot riksdagen.

I detta sammanhang vill jag, som framgår av betänkandet, framhålla att utskottet på eget initiativ under 2015 tillsatte en arbetsgrupp för att se över formerna för hur vi granskar penningpolitiken. Vi kommer att återkomma med förslag till eventuella förändringar för att uppnå en skarpare och mer distinkt granskning under hösten.

Det är dock viktigt att säga – och jag ska avsluta med detta – att när vi har tittat på hur vi granskar vår riksbank i Sverige kan vi i konstatera att vi har en förhållandevis väl utbyggd demokratisk kontroll och granskning av centralbanken jämfört med hur det ser ut i de flesta andra länder. Det hindrar dock inte att det finns anledning att förstärka den demokratiska granskningen av Riksbanken, och utskottet återkommer alltså med förslag till detta under hösten.

Fru talman! Vid vår samlade bedömning av utvärderingen har vi särskilt noterat två saker som vi vill framhålla. Det ena är att Sverige haft en bra ekonomisk utveckling jämfört med andra industriländer sedan inflationsmålet infördes i början av 1990-talet. Inflationsmålspolitiken och den oberoende centralbanken har, menar utvärderarna, varit en framgång jämfört med hur penningpolitiken bedrevs tidigare. Den uppfattningen delar vi. Det andra är att den här utvärderingsperioden har varit väldigt turbulent och inneburit stora nya utmaningar. Som King och Goodfriend uttrycker det: ”Det fanns ingen handbok som visade hur Riksbanken borde ha agerat

i denna i stort sett helt nya situation. Direktionen och avdelningen för penningpolitik fick "helt enkelt lära genom att göra".

Avslutningsvis vill jag återigen tacka alla partier i utskottet för att vi kommit överens om de två tillkännagivanden som vi nu hoppas att riksdagen lämnar.

Anf. 72 MARIA PLASS (M):

Fru talman! Under våren har finansutskottet kunnat ta del av och diskutera den externa utvärderingen av den svenska penningpolitiken för perioden 2010–2015 av Marvin Goodfriend och Mervyn King, som redovisades i januari 2016. Denna utvärdering har därefter gått på remiss, och finansutskottet höll också en offentlig utfrågning om utvärderingen och om remissinstansernas synpunkter.

Utvärderingen innehåller sex slutsatser och 15 rekommendationer. Slutsatserna rör bland annat prognoser, modeller och direktionens arbets sätt. Rekommendationerna rör penningpolitiken, finansiell stabilitet, Riksbankens redovisningsansvar och Riksbankens organisation.

Remissinstanserna anser att utvärderingen är intressant och välkomnar den. Flertalet av remissinstanserna delar i stort utvärderingens slutsatser om penningpolitiken, men merparten av de kommenterande remissinstanserna är negativa till att konkretisera inflationsmålet där riksdagen på finansministrarnas rekommendation skulle både definiera och siffersätta inflationsmålet.

Utvärderingen påpekar att ett problem var den växande skillnaden mellan Riksbankens prognos över den framtida räntebanan och marknadens förväntade räntebana. Utskottet utgår ifrån att Riksbanken beaktar kritiken och till exempel fortsätter med sitt utvecklingsarbete av prognosmetoder, modeller och uppföljning. Erfarenheterna av räntebanorna behöver utvärderas grundligt.

I utvärderingen framför Goodfriend och King rekommendationer kring mål, medel och styrning av penningpolitiken. Eftersom dessa innebär omfattande förändringar av det rådande penningpolitiska ramverket anser finansutskottet att dessa förslag bör behandlas i en bred parlamentarisk utredning. Jag återkommer till detta.

Fru talman! År 2013 beslutade regeringen att ge Finansinspektionen huvudansvaret för makrotillsynen. Utvärderarna anser att befogenheter, verktyg och processen kring makrotillsynsbeslut bör förtydligas. Utskottet delar den synpunkten. Frågan bereds i Regeringskansliet, och det är viktigt att regeringen snarast presenterar ett sammanhållet och tydligt ramverk för den svenska makrotillsynen.

Fru talman! Grunderna i den nuvarande riksbankslagen är från mitten av 1980-talet, och mycket har hänt inom till exempel penningpolitiken och finansiell stabilitet sedan dess. Finansiell stabilitet har blivit ett eget politikområde. I Sverige har, som tidigare sagts, Finansinspektionen huvudansvaret för makrotillsynen. Den 1 januari 1999 trädde beslutet att Sveriges riksbank ska ha en självständig ställning gentemot riksdag och regering i kraft.

Världen har genomgått en finanskris. Riksbanken har ställts inför nya icke förväntade problem, och man har sänkt styrrentan till minusnivå sam-

tidigt som man har köpt statsobligationer för att öka likviditeten i ekonomin. Detta är nya förutsättningar som man delar med flera andra länders centralbanker.

En större översyn av riksbankslagen har diskuterats tidigare. Flera utredningar har genomförts; bland annat har Finanskriskommittén lämnat två omfattande betänkanden, och utredningen om Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning har lämnat ett betänkande. Under perioden har utskottet också behandlat två externa utvärderingar.

Under våren har utskottet även haft en intern utfrågning av riksbankschefen, där Stefan Ingves bland annat presenterade det av direktionen beslutade pm:et om förslag till frågor att ta upp i en översyn av riksbankslagen. Direktionen redovisar förslag inom områdena finansiell stabilitet, valutapolitik, penningpolitik, Riksbankens finansiella oberoende, kontantförsörjning, betalningssystem och krissamordning samt statistik och informationsinhämtning.

Avseende Riksbankens finansiella oberoende och frågorna om bankens balansräkning, eget kapital och vinstutdelning samt hur detta bör regleras i riksbankslagen har detta nyligen utretts av den så kallade Flamutredningen. Det är därför inte motiverat att ta med detta i den breda översyn av riksbankslagen som finansutskottet föreslår. Utskottet föreslår i stället ett tillkännagivande till regeringen om att lämna förslag med utgångspunkt i Flamutredningens betänkande och de remissynpunkter som lämnades.

Finansutskottet föreslår alltså i detta betänkande två tillkännagivanden till regeringen. Det första är att regeringen snarast tillsätter en parlamentarisk utredning av det svenska penningpolitiska ramverket och riksbankslagen. Det andra är att regeringen snarast bör lämna förslag till riksdagen om Riksbankens finansiella oberoende med utgångspunkt i Flamutredningens betänkande och remissynpunkterna på detta.

Utgångspunkten för utredningen om riksbankslagen bör vara att målet om prisstabilitet och den legala ramen för en oberoende riksbank har varit framgångsrika. Det är bra om riksbankslagen blir tydlig och motsvarar dagens situation, behov och krav.

Utskottet poängterar vikten av att utredningen av riksbankslagen är parlamentarisk och har ett brett upplägg. Områden som bör behandlas är bland andra

- penningpolitiska mål och medel
- förtydligande av Riksbankens ansvar för finansiell stabilitet
- riksbankens organisation
- valutapolitik och Riksbankens roll i IMF- sammanhang
- den demokratiska granskningen av Riksbanken och penningpolitiken
- Riksbankens ansvar för kontanthantering, kontantförsörjningen och betalssystemet.

Fru talman! Nu är det viktigt att regeringen snarast tillsätter en bred parlamentarisk utredning och översyn av riksbankslagen och det svenska parlamentariska ramverket. Direktiven bör vara på plats efter sommaren, och

eventuella grundlagspåverkande förslag bör presenteras och behandlas i god tid före riksdagsvalet 2018.

Anf. 73 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Penningpolitiken är ett av få politiska områden där mycket makt har lämnats över från politiken till experter på området, i det här fallet Riksbankens direktion. Trots det bär politiken ett stort ansvar för penningpolitiken.

Politikens roll är att genom sin kontrollmakt se till att penningpolitiken förs på rätt sätt och att dess underlag leder till en spänstig debatt om penningpolitiken i Sverige. Men politiken sätter också ramarna för penningpolitiken genom att besluta om lagar, i detta fall riksbankslagen. Därför är det nu glädjande att det finns en bred politisk enighet bakom förslaget att se över riksbankslagen i en parlamentarisk utredning.

Att det nu kommer att tillsättas en parlamentarisk utredning om riksbankslagen kan vi från Vänsterpartiet inte annat än välkomna. Det behövs, och det är något som vi har krävt under många år. Dagens lagstiftning är nämligen skriven under sent 1990-tal, i en tid då många politiker ville gå med i EMU. Men när svenska folket fick säga sitt blev det ett tydligt nej till EMU. I efterhand har det visat sig vara ett ekonomiskt sett mycket klokt beslut som tjänat Sverige väl. Det är därför viktigt att den politiska makten – även över penningpolitiken – utgår ifrån folket.

Vänsterpartiet har en rad förslag för att vässa riksbankslagen och göra penningpolitiken i Sverige bättre, förslag som vi nu hoppas att utredningen kan grotta ned sig i och komma med kloka slutsatser om. Vi har drivit på för att KPI som mått för Riksbankens inflationsmål ska bytas ut mot KPIF, vilket det nu verkar finnas en bred enighet om. Det gör att det mått som i praktiken används också blir det som har reell betydelse för penningpolitiken.

Vi har också drivit på för att sysselsättning ska få en ökad betydelse, och vi har drivit på för att makten över penningpolitiken ska utgå från folket. Riksdagen ska besluta om inriktningen för penningpolitiken medan Riksbanken ska verkställa dess utformning. Det var något som särskilt de akademiska remissinstanserna tyckte var bra och lyfte fram i sina remissvar.

Det operativa ansvaret för penningpolitiken vilar i dag på Riksbankens direktion. Direktionens ledamöter utses av riksbanksfullmäktige. Riksbankslagen föreskriver att ledamöter av direktionen inte får söka eller ta emot instruktioner för att fullgöra de penningpolitiska uppgifterna. Målen för penningpolitiken innebär att Riksbanken endast har till uppgift att upprätthålla ett fast penningvärde.

Riksbanken har sedan på egen hand bestämt att penningpolitiken ska styras av ett inflationsmål och att detta ska vara 2 procent av KPI. Först därefter har riksdagen i olika dokument sagt att man står bakom den utformning av penningpolitiken som Riksbanken själv har bestämt sig för. Detta har emellertid ingen praktisk betydelse just eftersom ledamöter av direktionen inte är tillåtna att ta emot instruktioner när de fullgör sina penningpolitiska uppdrag.

Vi menar att denna ordning är orimlig. Det ska vara så att riksdagen utformar mer exakta mål för penningpolitiken. Detta ska omfatta målen, vilken nivå inflationsmålet ska ha, vilken variabel som ska användas och vilka mål man ska ha för utvecklingen av den reella ekonomin. Utifrån dessa mål ska sedan Riksbanken självständigt utforma den löpande penningpolitiken. På så sätt skapas en tydlig ansvarsfördelning: De folkvalda i riksdagen beslutar om politiken, och Riksbanken verkställer. Det är någonting vi hoppas att utredningen kommer att grotta ned sig rejält i.

Valet av ledamöter till direktionen kan ha stor betydelse för den förda penningpolitiken, och i dag sker dessa val utan större debatt och insyn. Därför bör den parlamentariska utredningen ta fram förslag på hur valet av ledamöter till direktionen kan ske på ett mer transparent sätt. Öppna utfrågningar av kandidaterna till direktionen bör utgöra ett centralt inslag i denna process, något som i dag sker i andra länder.

Att även utredarna King och Goodfriend nu lyfter fram många av dessa frågor tycker jag givetvis är bra. Vi måste värna de demokratiska aspekterna, även i penningpolitiken. Framför allt måste vi sätta fokus på att minska arbetslösheten för att nå full sysselsättning. Att därför ta större hänsyn till produktion och sysselsättning, som utredarna föreslår, är mycket bra.

Jag har haft förmånen att ingå i den arbetsgrupp under finansutskottet som Ingela Nylund Watz på ett föredömligt sätt har lett, vars uppgift har varit att komma med förslag på hur finansutskottets kontrollmakt över penningpolitiken kan stärkas redan inom dagens lagstiftning. Flera av gruppens förslag, för att inte säga alla, är bra. I höst ska finansutskottet besluta om vilka som ska genomföras.

Gruppen föreslår att man i stället för dagens tre utfrågningar håller två offentliga utfrågningar per år med Riksbanken om den aktuella penningpolitiken. Vid utfrågningarna ska riksbankschefen och tre vice riksbankschefer delta varje gång, i stället för som i dag en vice riksbankschef. Detta var något som också King och Goodfriend föreslog.

Ledamöterna bör få replikrätt på riksbankschefernas svar om de så vill, vilket skulle kunna leda till en spänstigare debatt och diskussion under utfrågningen.

Det kanske kan tyckas märkligt att ett minskat antal utfrågningar skulle kunna stärka kontrollmakten. Men bättre utfrågningar färre gånger ger en bättre granskning.

Gruppen föreslår att en offentlig utfrågning om stabiliteten i det finansiella systemet sker varje år. Vid en sådan utfrågning ska ansvarig minister, myndighetsansvariga och andra experter delta. Utskottet bör också överväga hur utskottets beredning av finansiell stabilitet i övrigt kan förstärkas, anser vi i arbetsgruppen. Detta tycker jag är mycket bra, för som vi har hört i debatten är finansiell stabilitet och makrotillsyn ett relativt nytt politiskt område som har fått ett väldigt uppsving, framför allt efter finanskrisen.

Med det sagt, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

*Fjärrundervisning
och entreprenad –
nya möjligheter för
undervisning och
studiehandledning
på modersmål*

§ 8 Informationsutbyte vid samverkan mot organiserad brottslighet

Justitieutskottets betänkande 2015/16:JuU31

Informationsutbyte vid samverkan mot organiserad brottslighet (prop. 2015/16:167)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 9 Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål

Utbildningsutskottets betänkande 2015/16:UbU18

Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål (prop. 2015/16:173)
föredrogs.

Anf. 74 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Jag tror att vi alla är överens om att den optimala undervisningssituationen är en behörig, välutbildad lärare i ett fysiskt klassrum med sin klass. Men vad gör vi när det inte är möjligt, när det inte finns en behörig lärare på skolan? Det har vi löst genom att öppna för fjärrundervisning som lösning, med en lärare som fysiskt finns på en annan skola och som har samma huvudman som arbetsgivare.

Men vad gör man om det inte finns en behörig lärare i ett visst ämne anställd hos huvudmannen? Där kommer frågan om fjärrundervisning på entreprenad in som en möjlighet för skolhuvudmän att samarbeta och sälja tjänster till varandra.

Fru talman! I Kramfors finns Ådalsgymnasiet. Jag vet att de kommer att andas ut efter att vi fattat beslut om fjärrundervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning och studiehandledning. Nu slipper de trotsa lagen för att kunna ge alla elever den undervisning de har rätt till.

När frågan om fjärrundervisning senast var uppe för diskussion fick Alliansen till ett tillkännagivande om utredning av möjligheten till entreprenad. Tack vare Alliansens ingripande blir det nu möjligt för Ådalsgymnasiet att lagligt erbjuda modersmålsundervisning och studiehandledning till sina elever genom ett avtal med Uppsala kommun som levererar dessa tjänster via fjärrundervisning. Utan den här möjligheten hade dessa elever varit helt utan både studiehandledning och modersmålsundervisning, eftersom det i Kramfors inte finns modersmålslärare i de 13 språk som gymnasieeleverna har som modersmål.

För mig är det svårt att förstå den skepsis och den rädsla som verkar finnas när det gäller att utnyttja modern teknik i skolan. Det finns utmaningar – det är inget att sticka under stol med – inte minst har vi en lärarkår som behöver ordentligt med utbildning, fortbildning och samarbete för att

kunna hantera dessa verktyg. Men det ter sig väldigt märkligt att i Sverige, ett av världens mest digitaliserade länder, försöka begränsa möjligheterna att använda modern teknik för att ge alla elever den undervisning de har rätt till.

Fru talman! Vi har lärarbrist i Sverige redan nu. Den märks överallt, och det kommer att bli värre innan det blir bättre. Detta är väldigt tråkigt, och jag tror att vi alla delar en viss oro över det. I det läget måste vi låta rektorer och lärare vara kreativa för att säkerställa en likvärdig skola av hög kvalitet i hela landet.

Det är brist på modersmåls lärare i hela landet. Den möjlighet som nu öppnas till fjärrundervisning på entreprenad kommer att göra att fler elever kan få del av modersmålsundervisning och studiehandledning – något som forskningen tydligt visar är viktigt för elevernas utveckling och resultat.

Fru talman! Det jag inte förstår är att regeringspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet inte vill gå längre. Alliansen har i sin följd motion föreslagit att på försök öppna upp för fjärrundervisning i andra ämnen på entreprenad. Det pågår en utredning, men i väntan på att den blir klar tycker vi att det är rimligt att öppna upp för just en försöksverksamhet.

Vår prioritet är eleverna och deras rätt till undervisning av en behörig lärare. Om det inte finns någon lärare på skolan som är behörig eller hos huvudmannen anser vi att det är ett bra alternativ att skolan utnyttjar möjligheten till fjärrundervisning, oavsett om det sker med huvudmannens egna lärare eller om man väljer att lösa det via entreprenad med en annan huvudmans lärare.

Vad är alternativet? kan man fråga sig. Huvudmannen måste ju lösa undervisningen för eleverna, och då är den enda lösningen att eleverna undervisas av en obehörig lärare. Det tror vi inom Alliansen är en sämre lösning för eleverna.

Vi litar på att rektorerna tillsammans med sina lärare har elevernas bästa för ögonen och att vi behöver ge dem de verktyg som är nödvändiga för att alla elever ska ges en undervisning av hög kvalitet. Ett viktigt verktyg för att säkerställa just detta är möjligheten till fjärrundervisning på entreprenad på fler områden än bara modersmålsundervisning och studiehandledning.

Med detta vill jag yrka bifall till reservation nr 2, som hela Alliansen har ställt sig bakom.

Anf. 75 STEFAN JAKOBSSON (SD):

Fru talman! Jag ska börja med att berätta att vi sverigedemokrater ställer oss bakom reservation 1. Vi yrkar inte avslag på förslaget om fjärrundervisning, utan vi yrkar avslag på förslaget om just modersmålsundervisning.

Sverigedemokraterna är emot att modersmålsundervisning finns i Sverige i dag. Därför skulle vi inte kunna rösta igenom utskottets förslag. Det skulle kännas lite som att gå emot vår egen politik. Vi vill lägga ned modersmålsundervisningen, utom när det gäller de nationella målen, och i stället använda dessa lärare i vår förberedelseskola.

Fjärrundervisning i måttlig omfattning kan vara bra för framför allt glesbygden, som Maria Stockhaus här berättade förut, i specifika ämnen men inte i alla, fru talman. Vi har inte heller något emot att kommuner hjälper varandra över gränserna. Det ser vi som en möjlighet. Men Lagrådet har varit väldigt tydligt med att det här förslaget inte kan ligga till grund för att stifta lag. Därför vill vi backa tillbaka och göra rätt och inte, som regeringen gör nu, fort och fel. På tre veckor ska saker ut och komma tillbaka med förhoppning om att det ska bli gjort på ett bra sätt. Det tycker inte Sverigedemokraterna är ett korrekt sätt. Det är en paniklösning i stället för ett genomtänkt förslag.

Fru talman! Sverigedemokraterna har som sagt valt en annan väg. Av de 70 000 nyanlända skolbarn som kom 2015 är mer än 60 procent tolv år. Troligen kan de sitt hemspråk och behöver i stället fokusera på svenska, som är nyckeln för att komma in i arbetslivet i Sverige.

Därför föreslår vi i stället en förberedelseskola – en skola där de nyanlända barnen går tills de är kognitivt och språkligt redo att kliva in i det svenska klassrummet. I dag är det 5 000 förberedelseklasser. Man gör lite godtyckligt som man själv vill och kastar in barnen i klassrummet med den hastighet som man finner är lämplig. Detta anser vi vara helt fel. Det blir ett misslyckande för den nyanlända eleven, det blir ett misslyckande för klassen som ska ta emot eleven och det blir ett misslyckande för den mottagande läraren. Man kan inte ge tillräcklig undervisning till vare sig de befintliga eller nyanlända eleverna.

Argumentet mot vårt förslag brukar vara att man ska integreras tidigt. Men om man inte förstår vad som sägs eller vad som görs integreras man inte på ett bra sätt.

Låt mig ta ett aktuellt exempel nu när EM i fotboll pågår. Det hade säkert varit jättekul för en spelare i division 7 att få träna med landslaget. Jag är dock tveksam till om personen hade lärt sig speciellt mycket. Framför allt skulle han eller hon ta mycket av tränarens eller specialtränarens tid och av de andra spelarnas möjlighet att utvecklas.

Tar man in fem spelare permanent utan någon som helst förberedelse och som inte klarar kraven men behåller målet att vinna EM kommer det såklart inte att fungera bra.

Det är mycket bättre att man tränar på den nivå man är och hela tiden strävar efter att nå uppåt.

Fru talman! Jag hade en träff med några kollegor i Farsta i förra veckan. Verkligheten som de beskrev den består av ibland dåliga rektorer, ibland elever som är stökiga och ibland föräldrar som bråkar. Men så har vardagen sett ut under många år; det är inget konstigt. Lärarlaget har alltid varit räddningen; man har alltid kunnat luta sig mot lärarlaget.

Men nu orkar de inte ens hjälpa varandra inom lärarlaget. De simmar för att själva hålla sig vid ytan och för att inte drunkna under alla uppgifter som hela tiden läggs på dem.

Tyvärr har dessa tre kollegor valt att söka jobb utanför den svenska skolan eftersom arbetsmiljön inte är som den ska, karriärstegen är näst intill obefintlig och omkringpersonalen är uppsagd och försvunnen sedan länge. Det finns snart inga kuratorer, studie- och yrkesvägledare eller skol-sköterskor som kan hjälpa till.

Det är ganska enkelt: Elever som mår bra presterar bra. Om de känner att de klarar av uppgiften kommer de också att lägga manken till. Därför måste vi höja våra förväntningar på dem.

Fru talman! Den svenska förberedelseskola som vi vill ge våra nyanlända innehåller en läroplan för att ge likvärdighet över hela Sverige. Vi vill använda modersmållärarna och deras kunskap. Vi talar om 5 000–6 000 extralärare som vi kan stoppa in i det svenska skolsystemet.

Det är också viktigt med tidigt samarbete i klassrummet, men den befintliga läraren ska ha sista ordet. Man kan stötta och hjälpa eleven vid få tillfällen i början och sedan öka på vartefter.

Det måste självklart finnas ett digitalt test som nyanlända elever över hela Sverige får göra så att det råder likvärdighet. Det ska inte vara ett manuellt test som i dag som kan ta ända upp till åtta timmar.

Det som krävs är en bättre arbetsro, och det kommer att leda till förbättrade studieresultat. Vi tror att en förberedelseskola kan göra det.

Det sker också ett nära samarbete efter skoltid då förberedelseskolan kallas resurscentrum. De elever som precis har kommit in i det svenska skolsystemet får komma tillbaka till skolan på eftermiddagen för att få stöd. Det ger en brygga och en trygghet.

Fru talman! Jag önskar mina kollegor och alla i svenska folket som sitter och tittar på detta en skön sommar.

Anf. 76 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Jag trodde att debatten skulle handla om fjärrundervisning. Det var inte så mycket om fjärrundervisning i Stefan Jakobssons anföran- de, men jag tar replik på den del som handlade om det.

Vi vet att ni inte vill bifalla förslaget om studiehandledning och modersmål eftersom ni inte tycker att det ska finnas, trots att forskningen är tydlig med att eleverna behöver det för att klara både sitt modersmål och svenskan.

Läser man er budgetmotion är det tydligt att ni vill lägga pengar på att värna byskolor. För just byskolor är lärarbristen ett faktum. Legitimations- reformen har också skärpt kraven på vilka lärare som är behöriga att undervisa.

Varför väljer då Stefan Jakobsson och Sverigedemokraterna att inte stödja Alliansens följdmotion om en försöksverksamhet med fjärrunder- visning i andra ämnen på entreprenad? Vad har ni för förslag för att på kort sikt säkerställa att eleverna som går i de byskolor som ni säger er värna får undervisning i alla ämnen av behöriga lärare?

Anf. 77 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Maria för frågan.

Forskning i all ära, men alla vet att forskning är något man kan luta sig mot när man känner för det. En del forskning stöder det egna förslaget medan annan forskning inte gör det. För några år sedan kom det dansk forskning som visade motsatt effekt.

Ja, vi är definitivt för att byskolorna ska klara sig. I dagsläget ser vi att

många småskolor läggs ned av kommunerna eftersom de är kommunalt styrda. Det tycker vi inte om, och vi har till och med lagt fram ett stimulansbidrag på 300 miljoner för att stödja just byskolorna.

Jag har absolut inget emot det som Alliansen har föreslagit, men det bör inte genomdrivas för snabbt. Om ni i Alliansen menar allvar är jag den förste av pragmatiska politiker att sätta mig ned och ta en kopp kaffe med er så att ni få berätta vad ni tänker med era förslag.

Anf. 78 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Byskolor har tyvärr blivit regionalpolitik. Jag kan förstå att man på mindre orter är mån om att ha kvar sin skola, för annars får bygden svårt att överleva. Men vi kan inte riskera elevers utbildning och kvaliteten på undervisningen av regionalpolitiska skäl.

Jag hör inte att Stefan Jakobsson har något som helst konkret förslag på hur alla elever som går i de byskolor som ni säger er värna ska kunna undervisas av behöriga, välutbildade lärare i höst.

Anf. 79 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik:

Fru talman! I mitt anförande talade jag om just dessa saker. När vi har ordnat en bra arbetsmiljö för lärarna och till exempel infört jourklasser för de barn som inte klarar av ett vanligt klassrum, när vi har infört en riktig karriärstege och när omkringpersonalen, som kommunerna sedan kommunaliseringen valt att säga upp, kommer tillbaka är 50 000 lärare som jobbar i näringslivet beredda att komma tillbaka till den svenska skolan. Det är en lösning för att få tillbaka lärare.

Eftersom dessa lärare har jobbat i näringslivet i några år har de den konkreta praktiska kunskap som eleverna behöver. Dessa lärare kan ställa krav eftersom de har levt i verkligheten, och det vet eleverna om.

Anf. 80 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Det har länge rått brist på modersmållärare och studiehandledare. Detta har inneburit svårigheter att erbjuda elever den undervisning de har rätt till. Mot denna bakgrund välkomnar vi regeringens proposition om att modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål ska få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman och att detta även ska gälla för modersmålsundervisning och studiehandledning genom fjärrundervisning.

Vi vill dock betona att det måste göras ytterligare ansträngningar för att förbättra tillgången på modersmållärare och studiehandledare. Här har både regeringen och huvudmännen ett ansvar. Exempelvis finns det många i landet som har såväl språkliga kunskaper som ämneskunskaper och därför lämpar sig för anställning som studiehandledare.

Vänsterpartiet är tydligt med att denna reform inte får innebära att huvudmännen minskar sina ambitioner att på sikt erbjuda modersmålsundervisning och studiehandledning inom den egna organisationen efter de behov som finns. Skolinspektionen bör därför ges ett särskilt uppdrag att följa upp huvudmännens ansvar att i första hand anordna modersmålsundervisning och studiehandledning inom den egna organisationen.

Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation, nr 3.

Men jag måste erkänna att känns meningslöst att stå här i dag och debattera om vissa små förbättringar för unga nyanlända inom utbildningsväsendet. Det känns meningslöst för att hyckleriet skär rakt igenom. Det känns meningslöst för att vi står här och talar om utökade möjligheter för nyanlända i utbildningssystemet samtidigt som majoriteten av riksdagens partier och ledamöter, inklusive dem som sitter här nu, gör allt för att stoppa dessa medmänniskor från att ta sig hit.

På lördag är det tolv år sedan jag och familjen beviljades permanent uppehållstillstånd. Efter fyra år av ovisshet och maktlöshet och efter att ha utnyttjats ekonomiskt av människosmugglare återförenades vår familj 2004.

Utan tryggheten med permanent uppehållstillstånd och rätten att återförenas med pappa hade det blivit oerhört svårt att leva ett normalt liv här i Sverige, oavsett studiehandledning eller modersmålsundervisning på entreprenad.

Jag vill avsluta detta anförande med att citera ett stycke ur en av Stig Dagermans bästa dikter.

Fågeln väljer flykten. Vi valde den icke.
Flykten valde oss. Därför är vi här.
Ni som ej blev valda – men ändå frihet äger,
hjälp oss att bära den tunga flykt vi bär!

Anf. 81 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Dorotea kommun är en väldigt liten kommun och har totalt 249 elever i sin skola. I denna kommun känns lärarbristen av mycket tydligt. De har svårt att hitta behöriga lärare i alla ämnen, inte minst moderna språk.

I Kramfors finns lärare i moderna språk som inte har fulla tjänster, och Kramfors kommun är villig att sälja undervisning via fjärrundervisning på entreprenad till skolan i Dorotea.

Min fråga till Daniel Riazat är: Varför vill Vänsterpartiet beröva eleverna i Dorotea möjligheten att få undervisning av behöriga lärare i moderna språk?

Anf. 82 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är en väldigt märklig fråga – varför Vänsterpartiet vill beröva vissa elever deras rätt till moderna språk – när såväl Vänsterpartiet som regeringen och andra partier har varit överens om att vi ska bedriva studiehandledning och modersmålsundervisning både genom fjärrundervisning och på entreprenad.

Det enda Vänsterpartiet har sagt hittills är att vi är positiva till att förbättra situationen när det gäller lärarbristen etcetera. Vi har dock sagt att vi bör vänta med att utöka reformen till att gälla alla ämnen därför att vi anser att detta bör prövas så att det inte blir ett experiment.

Anf. 83 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Vi är eniga om att det ska prövas. Det är just därför vi har föreslagit en försöksverksamhet när det gäller övriga ämnen.

Till höstterminen är det flera elever i Dorotea som vill läsa moderna språk. De kommer inte att kunna undervisas av en behörig lärare därför att det inte finns behöriga lärare i alla moderna språk i Dorotea.

När det gäller möjligheten att köpa undervisning i moderna språk via fjärrundervisning på entreprenad från Kramfors är båda kommunerna öppna för diskussion. Men i och med att ni inte stöder Alliansens följdmotion i detta ärende, Daniel Riazat, kommer dessa elever inte att kunna undervisas av en behörig lärare på laglig väg.

Min fråga är: Varför säger ni nej?

Anf. 84 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Fru talman! Precis som jag sa i mitt tidigare svar tycker vi att det är bättre att vänta och se hur reformen blir. När den har utvärderats kan man gå vidare med övriga ämnen, ifall systemet visar sig vara välfungerande.

Anf. 85 LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Barn och elever har, som vi har hört här i kammaren, rätt att möta behöriga lärare. Sverige är ett stort land rent geografiskt. Lärarbristen är analkande på flera håll och i flera ämnen redan som det är.

Regeringen menar allvar med att konstruktivt lägga fram förslag som bidrar till att alla elever ska ha lika goda förutsättningar till lärande och bildning. Det är i skenet av detta som fjärrundervisning, det vill säga undervisning där elev och lärare är åtskilda i rum men inte i tid, distansundervisning, det vill säga undervisning där elev och lärare är åtskilda i både tid och rum, och förändrade entreprenadförhållanden ska ses.

Jag måste säga – och jag tror att de allra flesta håller med om det – att vi har flyttat fram positionerna en hel del på kort tid. Regeringen har levererat en proposition för att möjliggöra försöksverksamhet med fjärrundervisning i ämnen där det inte varit möjligt att hitta behörig lärare – fjärrundervisning inom ramen för samma huvudman. Att underlätta detta är skälet till många av de kommunalförbund som vi har sett.

En försöksverksamhet har därför påbörjats – en verksamhet som det är angeläget att noga följa och utvärdera eftersom konsekvenserna för elevens utbildning inte är kända. Det gäller både positivt och negativt, beroende på elevens ålder, vilket stöd eleven erbjuds på plats i klassrummet, ämnet och de didaktiska metoder som används.

Fru talman! Efter stort engagemang och konstruktivt samarbete i utbildningsutskottet och dessutom med benäget bistånd från departementet gjordes enhälliga tillkännagivanden om fortsatta utredningar inom området.

En utredning tillsattes med tydligt avgränsat deluppdrag för att riksdagen skulle kunna gå fram snabbare med modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Andra delen av arbetet fortsätter, och utskottet har fått information om hur det fortskrider.

Utskottets engagemang har lett till ett gemensamt tillkännagivande, framarbetat och enhälligt beslutat, som redan har levererats i sina delar. Jag tycker att det är glädjande att regeringen redan nu visar resultat och levererar konstruktivt.

Det är en utmaning för skolan att möta alla elevers behov, och höstens stora flyktingmottagande har satt särskilt fokus på dem som behöver modersmålsstöd och på svårigheten att möta detsamma över landet. Behovet av modersmålsundervisning sammanfaller långt ifrån alltid med utbudet av modersmåls lärare.

Det enhälliga tillkännagivandet är bakgrunden till att varken regeringen eller utskottet har funnit anledning att ta hänsyn till Lagrådets kritik gällande beredningskravet.

Propositionen innehåller förslag till förändrade entreprenadbestämmelser. Som bekant kan en kommun välja att lägga ut viss verksamhet på entreprenad, men med begränsade möjligheter att själv vara utförare. I dag är det bara tillåtet att överlämna fjärrundervisning på entreprenad till staten och enbart för undervisning i ämnena teckenspråk, samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan.

Riksdagen har därför en proposition på bordet i dag för beslut angående fjärrundervisning i modersmålsstöd och studiehandledning på modersmål. Förslaget innebär att inte bara enskilda fysiska och juridiska personer utan även kommuner kommer att ha rätt att bedriva modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Det är bra. Det är ett undantag från kommunallagen, och det innebär att kommuner och landsting har befogenhet att utföra uppgifter inom skolväsendet på entreprenad åt en annan huvudman inom skolväsendet även om angelägenheten inte har anknytning till kommunens eller landstingets område eller medlemmar.

Den andra delen av utredningen fortsätter sitt viktiga arbete. Det framgick tydligt när utskottet fick en föredragning av utredaren att de brottas med många och stora frågor och avvägningar. Vad blir konsekvenserna med fjärrundervisning i större omfattning? Hur påverkas utbildningens kvalitet? Hur stor del av en elevs undervisning kan bedrivas av annan utförare och av hur många? Hur påverkas betygsättningen? Vilken kompetens ska den person ha som finns på plats i klassrummet rent fysiskt?

När undervisningen bedrivs som fjärrundervisning och dessutom på entreprenad blir konsekvenserna både större och betydligt svårare att överblicka. Dessutom ska utredaren titta på om distansundervisning behöver ytterligare reglering.

Fru talman! Det är för tidigt att bedöma vilken påverkan fjärrundervisning har på elevernas utbildning. En utvidgning av möjligheterna till entreprenad bör ske med försiktighet, och varje sådan förändring bör göras stegvis.

Det går inte att komma ifrån att utbildningsansvaret blir oerhört fragmentiserat när hela eller delar av utbildningen bedrivs på entreprenad gentemot en eller flera aktörer. Därför är det avslutningsvis angeläget att noga följa konsekvenserna av fjärrundervisning och vidgad entreprenadbestämmelse innan vi tar alltför omfattande steg.

Anf. 86 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Jag inledde mitt anförande med att säga att jag antar att vi är överens om att det bästa för alla elever är om det finns en behörig välutbildad lärare i det klassrum där eleverna befinner sig rent fysiskt. Anledningen till att vi väckte följdmotionen är att det finns kommuner och skolor där man redan i dag faktiskt inte har denna möjlighet.

Små kommuner som den jag nämnde i det tidigare replikskiftet, Dorotea, har vissa ämnen där man helt enkelt inte har behöriga lärare i moderna språk inom kommunen. Jag kan tycka att det är en självklarhet att kommunerna i första hand ska hitta behöriga lärare som de kan sätta in i klassrummet rent fysiskt. Men när den möjligheten inte finns känner jag och Alliansen tillit till att rektorer och lärare kan använda de tekniska möjligheter som nu finns och se till att eleverna kan undervisas av en behörig lärare.

Jag skulle vilja ställa frågan även till Lena: Varför vill Socialdemokraterna beröva eleverna i Dorotea undervisning i moderna språk av behörig lärare? För detta blir resultatet om inte försöksverksamheten tillåts.

Anf. 87 LENA HALLENGREN (S) replik:

Fru talman! Lärarbristen är minst sagt en utmaning. Det gäller såväl i Dorotea som i många andra kommuner. Jag måste ändå få säga till Maria Stockhaus att det finns en anledning till att vi frångår det beredningskravet vad gäller modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Det rådde ju en stor enighet om detta.

Men vad blir konsekvenserna? Är det meningen att man ska kunna ha 100 procent av sin undervisning som fjärrundervisning på entreprenad? Hur många entreprenadutförare ska man kunna få sin undervisning av? Vad blir ansvaret för den kommun eller den huvudman, beroende på om det gäller kommunal skola eller friskola, där eleven har sin huvudsakliga vistelse? Alldeles för många frågor saknar svar. Varken jag, Socialdemokraterna eller för den delen regeringen utesluter på något sätt att vi kommer att ta steg vad gäller fjärrundervisningen och entreprenadbestämmelser, tvärtom.

Moderaterna och Alliansen skyndar på när de säger att det ska kunna vara tillåtet i alla ämnen och att varje huvudman ska få bestämma hur detta ska gå till. Vi brukar inte ha den typen av försöksverksamhet gentemot våra kommuner. Jag tror att det vore olyckligt även i detta fall, för det kan få negativa konsekvenser.

Anf. 88 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Jag tror att de negativa konsekvenserna för eleverna blir betydligt större om de inte får undervisning av en behörig lärare, vilket blir följderna om man inte öppnar för denna försöksverksamhet.

Jag skulle förstå Lena Hallengrens argumentation om det vore så att vi rakt av föreslog en lagändring och att man tillät fjärrundervisning på entreprenad i alla ämnen utan någon som helst uppföljning. Det vi föreslår är dock en försöksverksamhet. Huvudregeln är fortfarande att det ska finnas en behörig lärare i klassrummet. Man ska bara kunna ta till försöksverksamheten när man inte kan lösa situationen med antingen en behörig lärare i klassrummet eller en behörig lärare, anställd hos samma huvudman, via fjärrundervisning. Det lär knappast bli 100 procent, och det lär knappast hända överallt.

Antagligen får tyvärr en del av eleverna i Dorotea inte möjlighet att läsa moderna språk i den utsträckning som de skulle vilja, men för dem skulle den här försöksverksamheten innebära att de redan i höst skulle

kunna undervisas av en behörig lärare som inte fysiskt befinner sig i Dorotea utan sitter i Kramfors. Alternativet är som sagt antingen ingen undervisning alls i moderna språk eller undervisning av en obehörig lärare. I min värld är det betydligt sämre alternativ för dem än att de skulle få delta i en försöksverksamhet med fjärrundervisning på entreprenad i moderna språk.

Anf. 89 LENA HALLENGREN (S) replik:

Fru talman! Nu är jag medveten om att Maria Stockhaus inte har någon ytterligare replik, men jag hade även i mitt huvudanförande och i min förra replik ett antal frågeställningar som jag tycker är väldigt relevanta. Är det okej att en elev har 100 procent av sin undervisning som fjärrundervisning? Är det okej att en kommun har fyra fem sex olika aktörer på entreprenad? Vem är då huvudansvarig för elevernas utbildning, för att man håller kvaliteten, för att betygsättningen fungerar?

Jag säger inte att detta i grund och botten är fel tänkt, men jag tycker att Maria Stockhaus, Moderaterna och Alliansen gör det lite för enkelt för sig. Om man inte är så engagerad i att skaffa sig beredningsunderlag och inte tar steg för steg påverkar det väldigt mycket. Jag tycker inte heller att vi har fört tillräckligt djupa diskussioner om huruvida det finns tillräckligt underlag när det gäller den kompetens som vi förväntar oss hos den lärare som finns i klassrummet. Eleverna ska inte befinna sig ensamma i klassrummet, utan det ska finnas en professionell person på plats.

Svaret är helt enkelt att det finns lite för många frågor för att man på tre månader skulle kunna fastslå att det här är välfungerande. Men jag är alldeles övertygad om att vi återkommer. På det här området har regeringen redan visat att det finns en vilja att leverera som vi inte har sett tidigare. Jag är väldigt hoppfull.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 10 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2015

Utbildningsutskottets betänkande 2015/16:UbU23
Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning
2015 (redog. 2015/16:RJ1 och redog. 2015/16:RR3)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 13.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.14 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.30 då votering skulle äga rum.

Prot. 2015/16:124
21 juni

*Fjärrundervisning
och entreprenad –
nya möjligheter för
undervisning och
studiehandledning
på modersmål*

§ 11 Beslut om ärende som slutdebatterats den 16 juni

SoU8 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020

Punkt 1 (Förnyad ANDT-strategi m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

197 för utskottet

77 för res. 1

41 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 21 MP, 21 C, 19 V, 16 L, 14 KD

För res. 1: 77 M

Avstod: 40 SD, 1 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 2 (Spel- och läkemedelsberoende inom ANDT-strategin)

1. utskottet

2. res. 4 (L)

Votering:

259 för utskottet

16 för res. 4

40 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 21 C, 20 V, 14 KD

För res. 4: 16 L

Avstod: 40 SD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 3 (Solidarisk och restriktiv alkoholpolitik)

1. utskottet

2. res. 5 (KD)

Votering:

301 för utskottet

14 för res. 5

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 40 SD, 21 MP, 21 C, 20 V, 16 L

För res. 5: 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 18 (Sprututbyte)

1. utskottet
2. res. 17 (C, V, L)

Votering:

259 för utskottet

56 för res. 17

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 40 SD, 21 MP, 1 V, 14 KD

För res. 17: 21 C, 19 V, 16 L

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 20 (Förebyggande arbete när det gäller gravida kvinnor)

1. utskottet
2. res. 19 (SD)

Votering:

274 för utskottet

39 för res. 19

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 21 C, 20 V, 16 L, 13 KD

För res. 19: 39 SD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 9 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Punkt 21 (Narkotikamissbruk och dödlighet)

1. utskottet
2. res. 20 (SD)
3. res. 21 (V)

Förberedande votering:

40 för res. 20

20 för res. 21

255 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 20.

Huvudvotering:

255 för utskottet

40 för res. 20

20 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 21 C, 16 L, 14 KD

För res. 20: 40 SD

Avstod: 20 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU16 Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet
2. res. 1 (V, C)

Votering:

240 för utskottet

45 för res. 1

30 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 40 SD, 17 MP

För res. 1: 4 MP, 20 C, 20 V, 1 L

Avstod: 1 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 5 (Ändringar i utlänningslagen)

1. utskottet
2. res. 4 (M)
3. res. 5 (SD)
4. res. 6 (KD)

Förberedande votering 1:

40 för res. 5

14 för res. 6

260 avstod

35 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Förberedande votering 2:

77 för res. 4

41 för res. 5

197 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Lawen Redar (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Ulrika Karlsson i Uppsala (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Huvudvotering:

147 för utskottet

77 för res. 4

91 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 21 MP, 4 C, 16 L

För res. 4: 77 M

Avstod: 40 SD, 17 C, 20 V, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 10 (Familjeåterförening för barnfamiljer)

1. utskottet

2. res. 11 (L, C, KD)

Votering:

238 för utskottet

54 för res. 11

23 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 77 M, 40 SD, 17 MP

För res. 11: 4 MP, 20 C, 16 L, 14 KD

Avstod: 2 S, 1 C, 20 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 12 (Upphållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter)

1. utskottet

2. res. 13 (L, C, KD)

3. res. 14 (SD)

Förberedande votering:

50 för res. 13

40 för res. 14

225 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 13.

Huvudvotering:

200 för utskottet

54 för res. 13

61 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 17 MP

För res. 13: 4 MP, 20 C, 16 L, 14 KD

Avstod: 40 SD, 1 C, 20 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Prot. 2015/16:124
21 juni

Punkt 13 (Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd)

1. utskottet
2. res. 16 (SD)

Votering:

144 för utskottet
40 för res. 16
131 avstod
34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 1 M, 21 MP, 16 L

För res. 16: 40 SD

Avstod: 76 M, 21 C, 20 V, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Eva Lohman (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 14 (Anställningstidens längd vid permanent uppehållstillstånd)

1. utskottet
2. res. 18 (SD, KD)

Votering:

224 för utskottet
54 för res. 18
37 avstod
34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 4 C, 16 L

För res. 18: 40 SD, 14 KD

Avstod: 17 C, 20 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU10 Ett övergripande ramverk för aktiva åtgärder i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter m.m.

Punkt 1 (Ett övergripande ramverk för aktiva åtgärder i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, KD)
3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

112 för res. 1
40 för res. 2
163 avstod
34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:
162 för utskottet
112 för res. 1
41 avstod
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 21 MP, 19 V, 16 L
För res. 1: 77 M, 21 C, 14 KD
Avstod: 40 SD, 1 V
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 2 (Ytterligare förslag om diskrimineringslagen m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)
3. res. 5 (V)
Förberedande votering:
40 för res. 3
20 för res. 5
255 avstod
34 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:
218 för utskottet
40 för res. 3
57 avstod
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 14 KD
För res. 3: 40 SD
Avstod: 21 C, 20 V, 16 L
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 3 (Utvärdering av diskrimineringslagen)

1. utskottet
2. res. 8 (L)
Votering:
186 för utskottet
16 för res. 8
111 avstod
36 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 40 SD, 20 MP, 20 V
För res. 8: 16 L
Avstod: 77 M, 20 C, 14 KD
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 5 MP, 2 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Prot. 2015/16:124
21 juni

Punkt 4 (Diskriminering i arbetslivet)

1. utskottet
2. res. 10 (KD)

Votering:

281 för utskottet

14 för res. 10

20 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 40 SD, 21 MP, 21 C, 16 L

För res. 10: 14 KD

Avstod: 20 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 5

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU9 Jämställdhet

Punkt 1 (Särskilda jämställdhetsåtgärder och målen för jämställdhetspolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (SD)
3. res. 3 (KD)

Förberedande votering:

41 för res. 1

14 för res. 3

260 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Agneta Gille (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markrats ha röstat ja.

Huvudvotering:

240 för utskottet

40 för res. 1

35 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 20 V, 16 L

För res. 1: 40 SD

Avstod: 21 C, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 2 (Ekonomisk jämställdhet m.m.)

1. utskottet
2. res. 4 (M)

Votering:

177 för utskottet

77 för res. 4

60 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 21 MP, 21 C, 16 L, 13 KD

För res. 4: 77 M

Avstod: 40 SD, 20 V

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Punkt 3 (Våld i nära relationer)

1. utskottet
2. res. 7 (C)
3. res. 8 (V)

Förberedande votering:

22 för res. 7

20 för res. 8

273 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Huvudvotering:

260 för utskottet

21 för res. 7

34 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 40 SD, 21 MP, 16 L

För res. 7: 21 C

Avstod: 20 V, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 4 (Hedersrelaterat våld och förtryck)

1. utskottet
2. res. 10 (SD)
3. res. 13 (L)

Förberedande votering:

40 för res. 10

16 för res. 13

259 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 10.

Prot. 2015/16:124
21 juni

Huvudvotering:
218 för utskottet
40 för res. 10
57 avstod
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 14 KD
För res. 10: 40 SD
Avstod: 21 C, 20 V, 16 L
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 5

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU20 Klimat- och energimålen – Kontrollstation 2015 m.m.

Punkt 1 (Klimat- och energimålen till 2020)

1. utskottet
2. res. 1 (SD)
3. res. 2 (V)
Förberedande votering:
41 för res. 1
20 för res. 2
254 avstod
34 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Désirée Pethrus (KD) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.
Huvudvotering:
255 för utskottet
39 för res. 1
20 avstod
35 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 105 S, 77 M, 1 SD, 21 MP, 21 C, 16 L, 14 KD
För res. 1: 39 SD
Avstod: 20 V
Frånvarande: 8 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 8 (EU:s långsiktiga klimatpolitik)

1. utskottet
2. res. 14 (SD)
3. res. 15 (KD)
Förberedande votering:
40 för res. 14
14 för res. 15
261 avstod
34 frånvarande
Kammaren biträdde res. 14.

Huvudvotering:
260 för utskottet
40 för res. 14
14 avstod
35 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 76 M, 21 MP, 21 C, 20 V, 16 L
För res. 14: 40 SD
Avstod: 14 KD
Frånvarande: 7 S, 8 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -
Maria Abrahamsson (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats
som frånvarande.

Punkt 9 (Reformering av EU:s utsläppshandelssystem)

1. utskottet
2. res. 16 (C)
Votering:
274 för utskottet
21 för res. 16
20 avstod
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 77 M, 40 SD, 21 MP, 16 L, 14 KD
För res. 16: 21 C
Avstod: 20 V
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 10 (Länkning med andra utsläppshandelssystem)

1. utskottet
2. res. 18 (C, M)
Votering:
217 för utskottet
98 för res. 18
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 40 SD, 21 MP, 20 V, 16 L, 14 KD
För res. 18: 77 M, 21 C
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 13 (Uppfyllelse av klimatmålet för 2020)

1. utskottet
2. res. 24 (C, M, L, KD)
Votering:
186 för utskottet
129 för res. 24
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2015/16:124
21 juni

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 40 SD, 21 MP, 19 V
För res. 24: 77 M, 21 C, 1 V, 16 L, 14 KD
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 14 (Styrmedel m.m.)

1. utskottet
2. res. 27 (L)
Votering:
181 för utskottet
16 för res. 27
118 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 21 MP, 21 C, 19 V, 14 KD
För res. 27: 16 L
Avstod: 77 M, 40 SD, 1 V
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU21 Nagoyaprotokollet om användning av genetiska resurser

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Uppföljning av lagändringen)

1. utskottet
2. res. (C, M, L, KD)

Votering:
187 för utskottet
128 för res.

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 40 SD, 21 MP, 20 V
För res.: 77 M, 21 C, 16 L, 14 KD
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (C)

5. res. 4 (L)

6. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

16 för res. 4

14 för res. 5

285 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:

21 för res. 3

16 för res. 4

278 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 3:

40 för res. 2

21 för res. 3

254 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 4:

78 för res. 1

40 för res. 2

197 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Lennart Axelsson (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

148 för utskottet

77 för res. 1

90 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 1 SD, 21 MP, 20 V

För res. 1: 77 M

Avstod: 39 SD, 21 C, 16 L, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Prot. 2015/16:124
21 juni

SkU25 Redovisning av skatteutgifter 2016

1. utskottet
2. res. (C, M)
Votering:
217 för utskottet
98 för res.
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 40 SD, 21 MP, 20 V, 16 L, 14 KD
För res.: 77 M, 21 C
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

FiU21 Vårändringsbudget för 2016

1. utskottet
2. res. (SD)
Votering:
149 för utskottet
40 för res.
126 avstod
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 1 M, 21 MP, 20 V, 1 L
För res.: 40 SD
Avstod: 76 M, 21 C, 15 L, 14 KD
Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -
Lotta Olsson (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

FiU28 Årsredovisning för staten 2015

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU41 Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010–2015

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU31 Informationsutbyte vid samverkan mot organiserad brottslighet

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU18 Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål

Punkt 1 (Lagförslaget)

1. utskottet
2. res. 1 (SD)
Votering:
275 för utskottet
40 för res. 1
34 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 77 M, 21 MP, 21 C, 20 V, 16 L, 14 KD

För res. 1: 40 SD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Prot. 2015/16:124

21 juni

Punkt 2 (Försöksverksamhet med fjärrundervisning i alla ämnen på entreprenad)

1. utskottet

2. res. 2 (L, M, C, KD)

Votering:

187 för utskottet

128 för res. 2

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 40 SD, 21 MP, 20 V

För res. 2: 77 M, 21 C, 16 L, 14 KD

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

Punkt 3 (Uppdrag till Skolinspektionen att följa upp huvudmännens ansvar)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

Votering:

294 för utskottet

20 för res. 3

1 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 76 M, 40 SD, 21 MP, 21 C, 16 L, 14 KD

För res. 3: 20 V

Avstod: 1 M

Frånvarande: 7 S, 7 M, 8 SD, 4 MP, 1 C, 1 V, 3 L, 2 KD, 1 -

UbU23 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2015

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 14 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2015/16:180 En ny lag om personnamn

2015/16:189 Genomförande av EU:s direktiv om arbetstidens förläggning vid transporter på inre vattenvägar

2015/16:191 Särskilda bestämmelser om undantag från trängselskatt för Backaområdet i Göteborg

2015/16:193 Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy

2015/16:194 Ändringar i fördraget om internationell järnvägstrafik

Prot. 2015/16:124
21 juni

Skrivelse
2015/16:140 2016 års redogörelse för bolag med statligt ägande

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelse skulle förlängas till och med *onsdagen den 21 september*.

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.08.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med § 4
anf. 30 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 4 anf. 67 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.14 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 2 Ärende för hänvisning till utskott	1
§ 3 Ärenden för bordläggning	1
§ 4 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning	
av skatteutgifter 2016	2
Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU20.....	2
Skatteutskottets betänkande 2015/16:SkU25	2
Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M)	2
Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	5
Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	7
Anf. 4 MATS PERSSON (L)	9
Anf. 5 JAKOB FORSSMED (KD).....	12
Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S).....	14
Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	17
Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	17
Anf. 9 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	18
Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	19
Anf. 11 MATS PERSSON (L) replik	19
Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	20
Anf. 13 MATS PERSSON (L) replik	20
Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	21
Anf. 15 JANINE ALM ERICSON (MP).....	21
Anf. 16 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	24
Anf. 17 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	24
Anf. 18 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	25
Anf. 19 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	25
Anf. 20 JAKOB FORSSMED (KD) replik	25
Anf. 21 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	26
Anf. 22 JAKOB FORSSMED (KD) replik	26
Anf. 23 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	27
Anf. 24 MATS PERSSON (L) replik	27
Anf. 25 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	27
Anf. 26 MATS PERSSON (L) replik	28
Anf. 27 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	28
Anf. 28 ULLA ANDERSSON (V).....	29
Anf. 29 MATS PERSSON (L) replik	32
Anf. 30 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	32
Anf. 31 MATS PERSSON (L) replik	33
Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	34
Anf. 33 JAKOB FORSSMED (KD) replik	34
Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	35
Anf. 35 JAKOB FORSSMED (KD) replik	35
Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	36
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M) replik	39

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	39
Anf. 40 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	40
Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	40
Anf. 42 MATS PERSSON (L) replik.....	41
Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	42
Anf. 44 MATS PERSSON (L) replik.....	42
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	43
Anf. 46 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	43
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	44
Anf. 48 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	44
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	45
Anf. 50 JAKOB FORSSMED (KD) replik	45
Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	46
Anf. 52 JAKOB FORSSMED (KD) replik	46
Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	47
Anf. 54 PER ÅSLING (C)	47
Anf. 55 MARIA MALMER STENERGARD (M)	49
Anf. 56 SARA KARLSSON (S).....	52
Anf. 57 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	54
Anf. 58 SARA KARLSSON (S) replik.....	55
Anf. 59 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	55
Anf. 60 SARA KARLSSON (S) replik.....	56
Anf. 61 DAVID LÅNG (SD).....	56
Anf. 62 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	58
Anf. 63 DAVID LÅNG (SD) replik.....	59
Anf. 64 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	59
Anf. 65 DAVID LÅNG (SD) replik.....	59
Anf. 66 LARRY SÖDER (KD).....	60
Anf. 67 FINN BENGTTSSON (M).....	62
(Beslut fattades under § 13.)	64
§ 5 Vårändringsbudget för 2016.....	64
Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU21	64
Anf. 68 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	64
Anf. 69 FREDRIK OLOVSSON (S)	66
Anf. 70 HÅKAN SVENNELING (V)	67
(Beslut fattades under § 13.)	68
§ 6 Årsredovisning för staten 2015.....	68
Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU28	68
(Beslut fattades under § 13.)	68
§ 7 Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010–2015.....	68
Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU41	68
Anf. 71 INGELA NYLUND WATZ (S).....	68

Anf. 72 MARIA PLASS (M)	72
Anf. 73 HÅKAN SVENNELING (V).....	74
(Beslut fattades under § 13.).....	75
§ 8 Informationsutbyte vid samverkan mot organiserad	
 brottslighet.....	76
Justitiekammarens betänkande 2015/16:JuU31	76
(Beslut fattades under § 13.).....	76
§ 9 Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för	
 undervisning och studiehandledning på modersmål.....	76
Utbildningsutskottets betänkande 2015/16:UbU18	76
Anf. 74 MARIA STOCKHAUS (M).....	76
Anf. 75 STEFAN JAKOBSSON (SD)	77
Anf. 76 MARIA STOCKHAUS (M) replik	79
Anf. 77 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik	79
Anf. 78 MARIA STOCKHAUS (M) replik	80
Anf. 79 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik.....	80
Anf. 80 DANIEL RIAZAT (V).....	80
Anf. 81 MARIA STOCKHAUS (M) replik	81
Anf. 82 DANIEL RIAZAT (V) replik.....	81
Anf. 83 MARIA STOCKHAUS (M) replik	81
Anf. 84 DANIEL RIAZAT (V) replik.....	82
Anf. 85 LENA HALLENGREN (S).....	82
Anf. 86 MARIA STOCKHAUS (M) replik	83
Anf. 87 LENA HALLENGREN (S) replik	84
Anf. 88 MARIA STOCKHAUS (M) replik	84
Anf. 89 LENA HALLENGREN (S) replik	85
(Beslut fattades under § 13.).....	85
§ 10 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och	
 årsredovisning 2015	85
Utbildningsutskottets betänkande 2015/16:UbU23	85
(Beslut fattades under § 13.).....	85
Ajournering.....	85
Återupptagna förhandlingar	86
§ 11 Beslut om ärende som slutdebatterats den 16 juni	86
SoU8 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020.....	86
§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 20 juni	88
SfU16 Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.....	88
AU10 Ett övergripande ramverk för aktiva åtgärder i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter m.m.	90
AU9 Jämställdhet	92
MJU20 Klimat- och energimålen – Kontrollstation 2015 m.m.	94
MJU21 Nagoyaprotokollet om användning av genetiska resurser	96
§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
 sammanträde	97
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	97
SkU25 Redovisning av skatteutgifter 2016	98

Prot. 2015/16:124
21 juni

FiU21 Vårändringsbudget för 2016	98
FiU28 Årsredovisning för staten 2015	98
FiU41 Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010– 2015.....	98
JuU31 Informationsutbyte vid samverkan mot organiserad brottslighet	98
UbU18 Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål	98
UbU23 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2015.....	99
§ 14 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	99
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.08.	100